

Tilinpäätös 1.1.–31.12.2022

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

Sisällys

TOIMINTAKERTOMUS	3	8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	60
1. Johdon katsaus	3	9. Arviointien tulokset	62
2. Tuloksellisuus	5	10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	63
3. Vaikuttavuus	16	10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	63
3.1 Toiminnan vaikuttavuus	16	10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	65
3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	21	TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA	66
4. Toiminnallinen tehokkuus	26	TUOTTO- JA KULULASKELMA	72
4.1 Toiminnan tuottavuus	26	TASE	74
4.2 Toiminnan taloudellisuus	27	LIITETIEDOT	76
4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	27	ALLEKIRJOITUKSET	86
4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan ja yhteistoiminnan kustannusvastaavuus	35		
5. Tuotokset ja laadunhallinta	40		
5.1 Tiedolla vaikuttaminen ja keskeiset suoritteet	40		
5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	51		
6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	53		
7. Tilinpäätösanalyysi	57		
7.1 Rahoitusrakenne	57		
7.2 Talousarvion toteutuminen	58		
7.3 Tuotto- ja kululaskelma	59		
7.4 Tase	59		

1. Johdon katsaus

Vuodelle 2022 määrittelimme laitoksen toiminnalle seuraavat painopisteet:

- Yhteiskunnallinen tilanne ja varautuminen pandemian jälkeen
- Alueiden palveluiden sisältö ja aluetason yhteistyö
- Tiedonhallinnan tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet
- Talouden ja toiminnan tasapaino
- Laitoksen työn riippumattomuus

Painopisteet eivät kuvaa kaikkea sitä, mitä olemme tehneet, mutta ne ovat autta-
neet meitä tekemään strategiamme mukaisia valintoja ja hakeutumaan aktiivi-
sesti yhteisen työn äärelle vuorovaikutuksen ja dialogin hengessä. Menneen vuo-
den merkittävät toimintaympäristön muutostekijät olivat edelleen, jo kolmatta
vuotta, COVID-19-pandemia ja uutena asiana turvallisuuspoliittisen ympäristön nopea
muutos Venäjän hyökkäyssodan seurauksena sekä osin edellisiin kytkeytyen ihmisten
arjen huolet mm. elin- ja energiakustannusten nousun, sosiaali- ja terveyspalvelujen toimi-
vuuden ja laadun, hyvinvointialueuudistuksen käynnistymiseen valmistautumisen, ilmas-
tonmuutoksen sekä yleistyneiden epävarmuuden ja turvattomuuden kokemusten suhteen.

Terveysturvaajat-osaston epidemiologinen ja rokotuksia koskeva asiantuntijatyö on näin ollen
jatkonut edelleen hyvin aktiivisena. Muut osastot ovat tukeneet tätä viestinnän, tietotuotan-
non sekä epidemian välillisten yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnin ja seurannan mer-
keissä. Sote-palvelujärjestelmän ja kansalaisten arjen avoin tiedollinen ja viestinnällinen tuke-
minen nopeasti muuttuvissa tilanteissa on ollut toiminnassamme varsin aktiivisessa roolissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmäuudistuksen toimeenpano aluevaaleineen ja hyvin-
vointialueiden järjestäytymisineen oli menneen vuoden poikkeuksellinen ja hyvin olennai-
nen teema. THL:n koordinoimana mm. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma,
hyvinvointialueiden rahoituslaskennan perusteet sekä sote-palveluiden arviointitoiminto
ovat olleet tärkeitä konkretioita ko. toimeenpanoa tukemaan.

Sosiaaliturvauudistuksen parlamentaarisen komitean työ jatkui, ja tutkijamme ja asian-
tuntijamme osallistuivat aktiivisesti sekä komitean että sen jaostojen työhön. Nämä suu-
ret yhteiskunnalliset ratkaisut ja niiden toimeenpanon johtaminen ja arviointi edellyt-
tävät meiltä vastedeskin luotettavaa, ajantasaisesti päivittyvää ja vertailukelpoista tietoa,
sen tulkintaa ja tutkimustoimintaa. Tietopohjan kehittyminen vaatii yhteistä näkemystä
ja sopimusta väestön terveyttä, hyvinvointia ja arjen turvallisuutta sekä palvelujärjestel-
män kyvykkyyttä ja toimintojen vaikuttavuutta koskevan kansallisen tiedon kokonaisuus-
desta ja arkkitehtuurista.

Tieto, tietämys ja vaikuttava viestintä ovat laitoksemme työn perusta ja kriittinen ydin-
substanssi, joka mahdollistaa laadukkaan integroituneen ja kumppanuuksiin perustuvan
tutkimus- ja asiantuntijatyön koko yhteiskunnan hyväksi. Vuoden 2022 aikana panimme
toimeen tietotuotantoon ja tiedonhallintaan liittyviä, Tietopalveluiden ja Mahdollistaja-
palveluiden uudelleenjärjestelyitä ja kroonisen korjausvelan korjaustoimia, joiden käyn-
nistämisessä onnistuimme hyvin.

Kansalaisten käyttäytymiseen vaikuttaminen on ollut oleellisessa osassa koronaepidemian
hallinnassa. Näitä oppeja syventämään ja laajentamaan perustimme Käyttäytymisen ja vies-
tinnän osaamiskeskus CUBE:n (Cultural, Behavioural and Media Insights Centre) THL:n
kansanterveysyön vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Käytimme vuonna 2022 edelleen paljon aikaa ja resursseja johtamis- ja työyhteisötyön käytänteiden kehittämiseen. Tavoitteenamme on edelleen lisätä työhyvinvointia, vastavuoroista ja motivoivaa toimintakulttuuria ja näin varmistaa kaikille hyvä, toisiamme tukeva ja viihtyisä työpaikka vastedeskin.

Toimintaamme tukeva THL-neuvosto kokoontui vuoden 2022 aikana viisi kertaa. Teemoina käsiteltiin mm. väestörakenteen muutosta, erityisesti vanhusväestön määrän ja osuuden kasvua ja heidän palvelutarpeitaan koskien, tutkimus- ja asiantuntijatyön edellytyksiä tietosuoja- ja tietoturvakäytännöistä, erityisesti yhteiskunnallisten häiriö- ja kriisitilanteiden aikana, väestön terveyden ja hyvinvoinnin seurannan kansallista yhteistyötä ja kansanterveysviitekehityksen heikentymistä yhteiskunnassamme, lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa, laitoksen tutkimusohjelmia sekä tieto- ja tiedolla johtamista.

Syksyllä käynnistyi STM:n toimeksiannosta THL:n toiminnan kansainvälinen auditointi.

Vuoden 2022 aikana valmisteltiin ja loppuvuodesta myös käynnistettiin laaja Terve Suomi -väestötutkimuskokonaisuus.

Toimintavuonna 2022 STM:n kanssa tehdyn tulossopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa onnistuttiin yleisesti ottaen hyvin. Taloudellisesti vuosi 2022 oli tasapainoinen, kiitos tilapäisen toimintojemme turvaamiseksi saamamme lisärahoituksen. Lämpimät kiitokset THL:n koko henkilöstölle erinomaisesta, motivoituneesta ja aktiivisesta työstä toimintavuonna 2022.

Markku Tervahauta
pääjohtaja, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

2. Tuloksellisuus

Tulostavoitteiden toteutumisen arvosana-asteikko:

- 5 = **Erinomainen** | Tulostavoite saavutettu ja ylitetty huomattavasti
- 4 = **Hyvä** | Tulostavoite saavutettu tavoitteen mukaisesti
- 3 = **Tyydyttävä** | Tulostavoite toteutunut lähes tavoitteen mukaisesti
- 2 = **Välttävä** | Tulostavoite toteutunut osittain
- 1 = **Heikko** | Tulostavoitetta ei ole saavutettu tulossopimusvuonna

KORONA JA HORISONTAALISET TULOSTAVOITTEET ¹				
Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
Turvaamme väestön hyvinvoinnin kaikissa tilanteissa & Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta				
Pandemian kansallisen torjunnan ohjauksen ja pandemian jälkeisen yhteiskunnan jälleenrakentaminen ja varautumisen vahvistaminen.	1) Pandemian aiheuttamien sosiaalisten ja terveydellisten haittojen seurannan ja varautumisen tietotuotannon vahvistaminen/varmistaminen päätöksenteon tueksi seuraavien sisältöjen osalta <ul style="list-style-type: none">väestön terveys ja hyvinvointialueellinen tieto ja alueelliset toimenpiteetsosiaali- ja terveydenhuollon toimintakyky kaikissa tilanteissa	5	Suomalaisten hyvinvointi 2022 -kirja julkaistu 12/2022. THL tuotti ajantasaisen kokonaiskuvan väestön elinoloista, hyvinvoinnista, sosiaali- ja terveyspalvelujen käytöstä sekä kansalaisten asenteista, esitteli hyvinvoinnin kehitystä ja sen jakautumista sekä arvioi hyvinvointipolitiikkaa. Myönteisistä havainnoista ja kehityssuunnista huolimatta hyvinvoinnissa ja terveydessä on varsin selviä ja pysyviä eroja eri väestöryhmien välillä. Tilannekuvaseuranta toteutettu sovitusti.	

¹ Loput horisontaaliset tavoitteet erikseen taulukossa HORISONTAALISET TULOSTAVOITTEET

KORONA JA HORISONTAALISET TULOSTAVOITTEET

Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
Turvaamme väestön hyvinvoinnin kaikissa tilanteissa & Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta				
Pandemian kansallisen torjunnan ohjauksen ja pandemian jälkeisen yhteiskunnan jälleenrakentaminen ja varautumisen vahvistaminen.	<p>2) Pandemian torjuntaan ja sen välittömään seurantaan liittyvien toimenpiteiden toteuttaminen mm.</p> <p>a. Pandemiarokotusten kattavuuden edistäminen, vaikuttavuuden ja turvallisuuden ajantasainen seuranta</p> <p>b. Pandemian johdosta annettujen ohjeiden perustelu tietoon pohjautuen ja kaikkien merkittävien ohjeiden oikeudellinen arviointi</p> <p>c. Arviointi ja ratkaisuehdotukset pandemian ja sen torjuntatoimien vaikutuksista väestöön</p> <p>d. Varautumistoiminnan varmistaminen ja kehittäminen tulevaisuudessa pandemian oppien perusteella ja huomioiden tulevat hyvinvointialueet</p> <p>e. Kansainvälisen yhteistyön ja rahoituksen hyödyntäminen varautumisessa</p>	<p>4</p> <p>4</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>4</p>	<p>a. Koronarokotukset ovat edenneet Suomessa erinomaisesti ja THL on tukenut aktiivisesti sairaanhoitopiirejä ja kuntia rokotusohjelman toteuttamisessa ja vastannut rokotteiden varastoinnista ja jakelusta. Rokotusrekisterin ja tartuntatautirekisterin tietoja yhdistämällä on saatu ajantasaista tietoa rokotusohjelman etenemisestä, turvallisuudesta ja tehosta.</p> <p>b. Juridinen arviointi on nyt oleellinen osa ohjeistusprosessia. Ohjeet perustuvat parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon.</p> <p>c. Yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi vaatii poikkipohjallista yhteistyötä. Torjuntatoimien suunnittelulle vaikutusten arviointi on oleellista. Arvioinnin tuloksia on vasta vähän käytettävissä.</p> <p>d. Yhteistyö hyvinvointialueiden kanssa on käynnistynyt ja THL on aktiivisesti mukana valmiuskeskusten valmistelussa.</p> <p>Nato-yhteistyö tulee vaikuttamaan varautumiseen ja valmiuteen, mutta sen laajuus ja tarvittavat resurssit eivät vielä tiedossa.</p> <p>Kemiallisen valmiuden tilan selvitykseen osallistutaan sen käynnistyttyä ja huomioidaan tilasuunnittelussa.</p> <p>e. THL on osallistunut kolmen EU-rahoitteisen tutkimusohjelman toimintaan (SHARP, PANDEM-2 ja HERA). Lisäksi HaDEA-rahoitusta on haettu ja saatu sekvensointiseurannan kehittämiseen ja vahvistamiseen.</p>	<p>Terve Suomi -tutkimuksen tiedonkeruun toteuttaminen 2023 loppuun mennessä.</p> <p>On laadittu COVID-19-pandemian varautumista, hallintaa, torjuntatoimia ja niiden vaikutuksia koskeva selvitys ja tehty ehdotus laitoksen roolista tulevaisuudessa.</p>

KORONA JA HORISONTAAISET TULOSTAVOITTEET

Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
Turvaamme väestön hyvinvoinnin kaikissa tilanteissa & Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta				
Terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä tukeva tiedonhallinta.	<p>1) Toimijoiden roolin, tavoitteiden ja odotusten selkiyttäminen STM johdolla tiedonhallinnan ja toisiokäytön kokonaisuudessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • STM, THL, KELA ja muut toimijat sekä Toivo-ohjelma ja Valtava-hanke <p>2) Tiedonhallinnan kehittämisrahoitus varmistaminen yhteensovittamalla kehittämistoimenpiteitä eri rahoituslähteisiin ja hankkeisiin.</p> <p>3) Ehdotuksen tekeminen THL:n roolista kansallisena tieto- ja tutkimuskeskittymänä koskien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja palvelujärjestelmää • väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä • hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä <p>4) Suunnitelman laatiminen tietotuotantoalueiden päivittämiseksi ja priorisoimiseksi, jotta mm. seuraavia tietotuotannon katvealueita voidaan kehittää:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ensihoidon tietotuotanto • sosiaalihuollon tietotuotanto • talous-, henkilöstö- ja toimintatiedon tietotuotanto 	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>4</p>	<p>1) Keskusteltu STM:n kanssa.</p> <p>2) LTAE 2/22, TAE 2023.</p> <p>3) Keskusteltu STM:n kanssa.</p> <p>4) Ensihoidon kertomustietojen (EHK/PTA) toimittaminen THL:lle Kelan Kanta-tietoaltaalta on aloitettu; tietoja ei olla kyetty THL:stä palauttamaan rekisterinpitäjille.</p> <p>Sosiaalihuollon tiedonkeruut on harmonisoitu ja ohjeistettu sekä valtaosa muutoksista asiakastietomalliin on tehty; pilotointiaineisto Kelan Kanta-tietoaltaalta saatu; THL:n valmius vastaanottaa jatkuvaa aineistoa ei toteutunut.</p> <p>TAHTO-rekisteri on muodostettu; Kuntien käyttötalous- ja investointiaineisto on valmistunut ja julkaistu; henkilöstötietojen suunnittelu käynnistynyt.</p>	<p>On tehty yhdessä tiedonhallinnan strategiset linjaukset.</p> <p>On tehty ehdotus THL:n roolista kansallisena tieto- ja tutkimuskeskittymänä.</p> <p>On laadittu suunnitelma tietotuotantoalueiden päivittämiseksi ja priorisoimiseksi.</p>

KORONA JA HORISONTAALISET TULOSTAVOITTEET

Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
Turvaamme väestön hyvinvoinnin kaikissa tilanteissa & Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta				
THL:n toiminnan sovittaminen yhteiskunnan tarpeisiin ja käytettävissä oleviin resursseihin.	<p>1) Toiminnan ja talouden tasapainottamissuunnitelman laatiminen.</p> <p>2) THL:n tehtävien ja tarkoituksen kirkastaminen:</p> <p>a. Työnjaon läpikäynti ja selkiytyminen ministeriön kanssa, ml. pandemiaopit</p> <p>b. THL-lain ja muun lainsäädännön muutostarpeiden arviointi yhdessä ministeriön kanssa</p> <p>c. Ulkopuolisen kansainvälisen auditoinnin ja arvioinnin toteuttaminen</p> <p>3) Uusien ulkopuolisen rahoituslähteiden kartoittaminen ja hyödyntäminen</p>	<p>4</p> <p>4</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>3</p>	<p>1) Huomioitu osana TAE ja kehysvalmistelua sekä vuosisuunnittelua 2023.</p> <p>2)</p> <p>a. Asia etenee. Vahvistuakseen kehitetään vastinparitoimintaa systematisemmaksi vuoden 2023 aikana.</p> <p>b. Etenee osana tulossopimus- ja kirkastusprosessia.</p> <p>c. Prosessi loppusuoralla ja valmistuu 2023 keväällä.</p> <p>3) Huomioidaan vuosisuunnittelussa 2023 sekä TKI-tuen vahvistumisen kautta (Majakka).</p>	<p>1) THL tehtävät ja toiminta on päivitetty vastaamaan nykytarpeita ja uusia tehtäviä. Talous on tasapainossa suhteessa tehtäviin ja toimintaan.</p> <p>2) On tehty ehdotus THL:n roolista kansallisena tietojen ja tutkimuskeskittymänä.</p>

PALVELUT, TOIMINTAKYKY JA TOIMEENTULO

Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestäväällä tavalla & Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoisuutta & Edistämme sukupuolten tasa arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista				
Palveluiden sisällön, toimintatapojen ja yhteistyön kehittäminen tulevien hyvinvointialueiden kanssa.	<p>1) Sote-uudistuksen toteutumisen ja vaikuttavuuden seurannan suunnittelu ja tarvitta van tietopohjan varmistaminen.</p> <p>2) Palveluiden kehittämisen tukeminen tietotuotannon ja toimintamallien avulla</p> <ul style="list-style-type: none"> yhteensovitettujen sote-palvelujen kehittämisen tuki hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen kehittämisen tuki tietotuotteiden käytettävyyden ja raportoinnin tehostaminen alueellisille ja paikallisille toimijoille Sosiaalihuollon menetelmien kehittämisen tuki 	<p>4</p> <p>4</p>	<p>1) Koordinaatioryhmä jatkaa toimintaansa ja sote-uudistuksen tutkimuksen suunnitelma on valmisteilla koordinaatioryhmässä.</p> <p>Syyskuussa 2022 toteutettiin seuranta vanhuspalvelujen tilasta palvelujen järjestämisen näkökulmasta.</p> <p>THL toteutti marraskuussa 2022 kyselyn ja sen pohjalta on julkaistu tilannekatsaus aikuissosiaalityön nykytilaan ja suunnitelmiin vuodenvaihteen 2023 jälkeen.</p> <p>THL kerää vuodesta 2023 alkaen sosiaalihuollon keskeiset asiakas- ja palvelutiedot uuteen sosiaalihuollon seurantarekisteriin, Sosdataan. Sosdatasta rakennetaan sosiaalihuollon tietojen seurantaväline, jotta palvelujen laatua voidaan parantaa.</p> <p>2) Sosiaalihuollon kehittämishankkeessa on tuotettu menetelmätukea: THL on yhteistyössä hyvinvointialueiden asiantuntijoiden kanssa laatinut 1) sosiaalisen kuntoutuksen toimintamallin, 2) matalan kynnyksen sosiaalityön toimintamallin ja 3) etsivän sosiaalityön toimintamallin.</p> <p>HYTE-menetelmien arvioinnin osalta on lanseerattu HYTE toimintamalli-julkaisusarja. Sarjassa on nyt julkaistu 10 toimintamallin arviointi. Useita arviointeja on käynnissä. Monikanavaista viestintää arvoiduista toimintamalleista vahvistettiin loppuvuodesta. Lisätietoa HYTE toimintamallien arvioinnista.</p> <p>Ehkäisevän päihdetyön osalta on julkaistu opas kunnille ja hyvinvointialueille.</p> <p>Kansalliset HYTE-oppimisverkosto, Terve Kunta -verkosto ja EPT verkosto ovat toimineet aktiivisesti läpi vuoden.</p> <p>Sote-integraation tutkimushankkeet (14 kpl) ovat käynnissä ja jatkuvat 2023 loppuun saakka, tuloksia hankkeista odotettavissa 2023 aikana.</p> <p>Julkaistu Tiedä & Toimi: Miten harvinaissairaudet tulee huomioida päätöksen teossa? (THL). THL jatkaa harvinaissairauksien kansallisen koordinaation valmistelua.</p>	<p>Suunnitelma sote-uudistuksen toteutumisen seurannasta ja arvioinnista hyödyntäen laajasti eri tietolähteitä (täsmennetään kevään aikana).</p>

PALVELUT, TOIMINTAKYKY JA TOIMEENTULO

Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestäväällä tavalla & Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoisuutta & Edistämme sukupuolten tasa arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista				
Palveluiden sisällön, toimintatapojen ja yhteistyön kehittäminen tulevien hyvinvointialueiden kanssa.	<p>3) Yhteistyön ja kumppanuuksien vahvistaminen sekä osallistuminen alueyhteisön kehittämiseen</p> <ul style="list-style-type: none"> Osallistuminen hyvinvointialueiden arviointiin ja ohjaukseen STM:n johdolla <p>4) Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen digitalisaation ja tiedonhallinnan tilannekuvan ylläpito (kehittämisen tueksi).</p>	<p>4</p> <p>4</p>	<p>3) Sote-palvelujen johtaminen -verkkosivusto on julkaistu. Sivulla on laajasti tietoa ja työkaluja sote-johtamisen tueksi: https://thl.fi/fi/web/sote-palvelujen-johtaminen.</p> <p>4) STEPS-hankkeen viimeisiä tuloksia raportoidaan ja hanke päätetään.</p> <p>RRP:n HVA-kypsyysarviot digitalisaatiosta kerätty, mutta raportoidaan v. 2023 alussa.</p> <p>Tehty STM:lle lisärahoitusesitys tilannekuvan tuottamisesta jatkossa.</p>	

HORISONTAAISET TULOSTAVOITTEET

Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
<p>Digitaalinen ja turvallinen THL <i>Kehittämällä toimintaansa digitalisaatiota ja digitaalista turvallisuutta THL on parantanut laaja-alaisesti toimintansa tuottavuutta, nopeuttanut tulosten aikaansaamista sekä sujuvoittanut työntekijöidensä työtä ja osaamista.</i></p>	<p>1) THL korjaa ja kehittää ICT-infrastruktuuriaan digitaalisen turvallisuuden parantamiseksi.</p> <p>2) Tietoturvan ja -suojaan Kunto-ohjelma on osana vuosikelloa ja johtamista.</p> <p>3) Huolehdimme kokonaisturvallisuuden edistämisestä ja päivitämme ja teemme jatkuvuus suunnitelmia osana vuosikelloa ja johtamista.</p> <p>4) THL:n laboratorio- ja erityistoimintojen (esim. ruumiinavaukset ja muu oikeuslääkintä) turvallisuuden ja -valmiuden kehittäminen ml. kansallinen CBRNE-yhteistyö.</p>	<p>4</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>	<p>1) Infrastruktuurin uudistaminen on projektoitu (HIFK-hanke) ja jaettu alaprojekteihin. IT-resurssitilanne on parantunut merkittävästi, ja projekteihin on pystytty osoittamaan tarvittavat resurssit. Hanke on suunniteltu ja toteutus on käynnissä.</p> <p>2) Toteutunut.</p> <p>3) Toteutunut osittain. Kokonaisturvallisuuden edistämistä toteutettu aktiivisesti Turvallisuus-tiimin johdolla. Kokonaisturvallisuusryhmän asettaminen valmisteltu, toteutus Q1/23. Jatkuvuus suunnitelmien päivitys Q1-Q2/23.</p> <p>4) Oikeuslääketieteen CBRNE-suunnitelma on valmistunut. THL:n sisäiset yhteistyötahot kartoitettu ja vuoropuhelu käynnistetty. THL osallistuu CBRNE-yhteistyöfoorumeille yleisen turvallisuuden, terveysturvallisuuden ja kriisinhallintatyön osalta.</p> <p>Laboratoriotietojärjestelmä uudistusta on edistetty tiiviisti, mutta käyttöön-ottoa joudutaan todennäköisesti siirtämään loppuvuoteen 2023.</p>	<p>1) ICT-infrastruktuurin korjaustarve on kartoitettu ja korjaustoimenpiteet ovat tiedossa. Tiekartan toteutus on käynnissä.</p> <p>2) Osastot raportoivat Kunto-ohjelman ylläpidosta ohjeiden mukaisesti ja poikkeamiin reagoidaan.</p> <p>3) Osastot päivittävät ja raportoivat jatkuvuus suunnitelmien ylläpidosta ja laadinnasta vuosikellon mukaisesti.</p> <p>4) THL:n rooli selvitetty CBRNE-tilanteissa ja oikeuslääkinnän erityistilanteissa.</p>

HORISONTAAISET TULOSTAVOITTEET

Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
Julkisen hallinnon strategian toimeenpano	<p>1) THL tuottaa palvelunsa ihmislähtöisesti ja monimuotoisesti, siten että palvelut ovat saavutettavia, ymmärrettäviä, keskenään yhteen toimivia, turvallisia ja toimintavarmoja.</p> <p>2) THL:n asiakkaiden kokemus palveluiden saatavuudesta on parantunut selkeämmän tuote- ja palveluvalikoiman sekä sen paremman saavutettavuuden johdosta.</p> <p>3) Käytämme julkisen sektorin yhteisiä ratkaisuja ja osallistumme foorumeihin, jossa niitä kehitetään.</p>	<p>4</p> <p>4</p> <p>4</p>	<p>1) VM:n vuosittaisen palvelulupausselvityksen mukaan laitoksen digiaste on kokonaisuudessaan hyvä ko. asiointipalvelujen suhteen. Vuoden 2022 aikana on aloitettu Design system -komponenttikirjaston kehittäminen verkkopalvelujen laadukkaan, toimintavarmen ja yhtenäisen toteutuksen tukemiseksi. Lisäksi vuoden 2022 kuluessa on saatu laitostasoisien, yhtenäisen verkkopalvelujen saavutettavuuspalautelomakkeen ja -prosessin kehittäminen yhdessä Viestinnän ja Digitaaliset palvelut -yksikön kanssa on hyvään vauhtiin.</p> <p>Laitoksen kyky toimia saavutettavuusvaatimusten mukaisesti eri prosesseissa ja palveluissa on kasvanut oleellisesti. Tietämys ja osaaminen on laajentunut, ja on voitu ottaa käyttöön aktiivisesti toimivia tukikanavia ja on tarjottu henkilöstölle monipuolista koulutusta, johon on voinut osallistua matalalla kynnyksellä. Henkilöstö saa kysymyksiinsä ja tarpeisiinsa tukea nimetyiltä saavutettavuusvastaavalta. Saavutettavuustoiminnassa on myös tietoisuus olemassa siitä, mitä tulevia tarpeita ja kehitystoimia on tehtävä ja ymmärrys siitä minkälaisia muutoksia mm. lainsäädännöstä seuraa.</p> <p>2) Laitoksen tuote- ja palveluvalikoimaa on kuvattu yhdenmukaisella ja fasilitoidulla tavalla sekä samanlaisella rakenteella syksyllä 2022 yhdessä kaikkien osastojen kanssa. Kuvaus muodosti sellaisenaan pohjan laitoksen Palvelu- ja toimintasalkulle ja oli edellytys laitoksen toiminnan, resurssien ja taloudellisten tietojen yhdistämiseen ja tiedolla johtamisen mahdollistamiseen.</p> <p>3) Valtori-yhteistyöryhmät aloittivat toimintansa ja yhteistyö virastojen kesken niiden kautta on alkanut. TORI-Kehry:n rooli/tehtävät vahvistuivat syksyn aikana. Tämän lisäksi erillisten palveluiden ja käyttöönottojen tueksi on käyty muiden valtionhallinnon toimijoiden kanssa benchmarkkaus tapaamisia saaden kriittistä tietoa palveluista (menetelty mm. Valtori YJA-palvelun kanssa).</p>	<p>1) Digipalvelulain vaatimukset täyttyvät kriittisissä, digipalveluissamme ja palvelut ovat todennetusti saavutettavia ja kriteereiden mukaisia.</p> <p>2) Asiakastyytyväisyys on parantunut.</p> <p>3) Olemme kartoittaneet foorumit ja osallistumisen määrä on kasvanut.</p>

HORISONTAAISET TULOSTAVOITTEET

Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
Liikkuvuuden edistäminen: – sisäisen ja ulkoisen liikkuvuuden lisääminen	<p>1) Sisäinen liikkuvuus on THL:n ensisijainen tapa löytää resurssit uusiin tehtäviin.</p> <p>2) Liikkuvuutta on edistetty myös THL:n ja sen yhteistyökumppani- ja asiakasorganisaatioiden kesken, mm. STM- hallinnonalalla.</p>	<p>3</p> <p>3</p>	<p>Sisäisen liikkuvuuden edistämiseksi on luotu toimintamalleja, mutta sisäisten rekrytointien osuus edelleen alhainen.</p>	<p>1) Sisäisen liikkuvuuden %-osuus kaikista rekrytoinneista/ resurssoinneista 70 %.</p> <p>2) Työkiertojen (ulkoinen tehtäväkierto) määrä 2/ osaston hlöstö ja 10/koko laitoksen hlöstö.</p>
Valtion työnantajakuvan uudistaminen	<p>1) Rekrytointiprosessi ja siihen liittyvä viestintä vahvistaa kuvaa THL:sta rohkeasti vastuullisena, inhimillisenä ja vuorovaikutteisena työpaikkana.</p> <p>2) Vahvistamme yhteistä THL-identiteettiä ja työntekijäkokemusta.</p>	<p>4</p> <p>4</p>	<p>1) Työnantajakuvaa kehitetty erityisesti ict-rekryissä, rekrytoimintaa vahvistetaan uusilla rekrytoinneilla.</p> <p>2) Töissä THL:ssä ohjelma ja THL-Dialogit vahvistavat identiteettiä.</p>	<p>Työnantajakuvan mittarit mm. sidosryhmäkysely Tunnettaanko THL arvojen mukaisena toimijana VM-baro: työpaikan arvojen toteutuminen 4,1 4,2 →; Arvojen toteutuminen arjessa 3,6 → 3,7 → Työtyytyväisyys yhteensä 3,8 → 3,8.</p>

HORISONTAALISET TULOSTAVOITTEET

Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
Tiedonhallintalain toimeenpano	1) THL on täydentänyt tiedonhallintamallin kuvaukset. 2) Virastovahvan käyttöönotosta vuodelle 2022 laadittu suunnitelma, jonka avulla viranomaisten ja kansalaisten sähköinen asiointi on helpottunut THL:n kanssa. 3) Vaatimusmäärittely ja ratkaisuvaihtoehdot THL:n keskitetyn lokienhallinnan käyttöönottamiseksi ovat tehty ja tietartta käyttöönottoon keskeisten tietoaineistojen ja -järjestelmien osalta on luotu.	4 2 4	1) Tiedonhallintamalli on valmis. Vastuuhenkilö jatkossa määrittelemättä, asia toistaiseksi KA-ryhmän vastuulla. 2) Vuoden 2023 aikana tehdään esiselvitys asiasta. 3) Lokienhallintaratkaisu on liitetty osaksi ICT-infrastruktuurin modernisointi ja kyberhyökkäysten havainnointi (HIFK)-hanketta. Projektilla on tarvittavat resurssit ja suunnittelutyö on tehty. Toteutuslupa haettu salkkujohtoryhmästä tammikuussa 2023.	Kyllä/ei tai toteutusaste vrt. valmista 2023
Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen	1) THL edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta strategialähtöisesti (strategisissa tavoitteissa sekä arvoissa) 2) THL toteuttaa tavoitetta suunnitelmallisesti (toiminnallinen sekä henkilöstöpoliittinen suunnitelma 2021–2023). 3) Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -koulutus henkilöstölle.	4 4 4	1) Toteutuminen jatkuu monivuotisissa strategianmukaisesti rakennetuissa suunnitelmissa. 2) Kuten kohta 1. 3) Osa töissä THL:ssä -ohjelmaa.	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-suunnitelmien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen säännöllinen seuranta ja arviointi (toteutunut/ ei toteutunut). Henkilöstöstä vähintään 80 prosenttia on suorittanut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskoulutuksen perusteet eOppivassa.
Muut	1) Kansallisen hankintastrategian toimeenpano käynnissä. 2) HANDI-palvelun käytön tehostaminen.	4 3	1) Sopimushallinta käyttöönotettu, osaamiskartoitus tehty, hankintaohje ja toimintasuunnitelma päivitetty, hankintasuunnittelu osa toiminnan-suunnittelua ja osavuosisikastausta. 2) Raportointikoulutus toteutettiin syksyllä, tilaaminen on siirretty resurssisivistä vuoden 2023 tavoitteeksi.	1) Sopimushallinta o osa jokapäiväistä työtä. Ohjeet ovat päivitetty. Hankintojen suunnittelu on rullaavaa. 2) Tilaamisen sähköinen lomake on käyttöönotettu.

TIETOLUPAVIRANOMAISEN TAVOITTEET

Tavoite 2023	Tulostavoite 2022	Arvosana	Toteutuminen	Tulosmittari
Tietolupaviranomainen tarjoaa sen vastuulle määritellyt palvelut TKI-toimintaan.	<p>1) Findata vakiinnuttaa viranomaistoiminnan ja lakisäätöiset palvelut.</p> <p>2) Findata kehittää lupa- ja aineistonkäsittelyyn liittyviä prosesseja yhteistyössä rekisterinpitäjien ja asiakkaiden kanssa sekä tehostaa lupa- ja aineistonkäsittelyä automatisoinnin avulla.</p> <p>3) Findata on mukana EU:n terveysdatan hallintamallia (European Health Data Space) pohjustavissa ja pilotoivissa TEHDAS ja EHDS2 Pilat -hankkeissa.</p>	<p>4</p> <p>3</p> <p>4</p>	<p>2) Hakemuskäsittely 09–12/2022 toteuma 71 %. Valmiiden aineistojen toimittaminen toteuma 83 %.</p> <p>3) Molemmat hankkeet etenevät Findatan osalta suunnitelmien mukaisesti.</p>	<p>Vähintään 75 % Findataan täydellisenä saapuneista hakemuksista käsitellään 3 kuukauden sisällä.</p> <p>Findata luovuttaa valmiit aineistot asiakkaalle viimeistään 30 arkipäivän kuluttua rekisterinpitäjän aineiston toimituspäivämäärästä.</p>

3. Vaikuttavuus

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Pandemian hoito ja pandemian jälkeinen jälleenrakennus

COVID-19-pandemian hallinta

THL on seurannut jatkuvasti pandemian tilannekuvaa Suomessa THL:n ylläpitämän tartuntatautirekisterin, rokotusrekisterin, muiden terveydenhuollon rekisterien sekä sairaanhoitopiireille ja laboratorioille suunnattujen erilliskyselyjen avulla sekä maailman tilannetta ECDC:n ja WHO:n seurantatyökalujen avulla.

Tilannetietoja on raportoitu säännöllisesti koronakartan avulla kansalaisille, päättäjille ja medialle. Tietoa, toimintaohjeita ja suosituksia päätöksenteon tueksi on julkaistu lukuisilla verkkosivuilla terveydenhuollon ammattilaisille ja kansalaisille. Sivuja on päivitetty jatkuvasti.

COVID-19-pandemiaan liittyen tehtiin 64 virallista lausuntoa ml. eduskuntakuulemiset. THL:n asiantuntijat ovat osallistuneet päivittäin ja viikoittain useisiin kokouksiin ja työryhmiin yhdessä muiden kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Sairaanhoido-

piirien sekä laboratorioiden edustajille on järjestetty viikoittaiset yhteistyökokoukset. THL:n asiantuntijat ovat olleet aktiivisesti mukana myös alueellisissa koordinaatioryhmissä, joita on yhteensä 22.

Kansallista laboratoriojärjestelmää on tuettu jatkamalla SARS-CoV2-laboratoriodiagnostiikkaa. Samaan aikaan on toimittu koronan referenssilaboratoriona ja jatkettu väestön vasta-ainetasojen seurantaa. Koronaviruksen seuranta jätevesistä on jatkunut 14 paikkakunnalla, minkä avulla on voitu ennakoida koronavirustapausten leviämistä eri alueilla. Koronavirusten sekvensointi uusien varianttien havaitsemisen tueksi on jatkunut aktiivisesti. Vuoden aikana on tutkittu noin 15 000 virusnäytettä.

Kentän toimijoita on tuettu pandemiarokotusten toteuttamisessa viikoittain pidettävien yhteistyökokouksien avulla sekä rokotuksiin liittyviin kysymyksiin on vastattu puhelin- ja sähköpostineuvonnalla. Rokotusten edistymistä on seurattu ja raportoitu THL:n verkkosivujen avulla. THL:n lääketukkauppa on toimittanut kentälle noin 7,2 miljoonaa annosta pandemiarokotteita.

15 000

virusnäytettä tutkittu
sekvensoimalla

64

lausuntoa tehty
pandemiaan liittyen

7,2 miljoonaa

pandemiarokotetta toimitettu kentälle

COVID-19 epidemian yhteiskunnallisten vaikutusten seuranta ja arviointi

THL toteutti STM:n toimeksiannosta COVID-19-epidemian yhteiskunnallisten vaikutusten seuranta ja arviointia, joka sisälsi

- yhteiskunnallisten vaikutusten ajantasaisseurannan
- laajan asiantuntija-arvion sekä
- sosiaali- ja terveyspalvelujen alueellisen saatavuuden ja henkilöstön riittävyyden raportoinnin STM:lle.

Ajantasaisseurannan tilannekatsauksissa ja asiantuntija-arviossa on käsitelty COVID-19-epidemian ja rajoitustoimien vaikutuksia väestön hyvinvointiin, terveyteen ja elinoloihin, palvelujärjestelmään sekä kansantalouteen. Tiedot on koottu lukuisista tietolähteistä. Raporteissa on eritelty mm. vaikutuksia eri väestöryhmissä sekä tarkasteltu sote-palvelujen saatavuutta ja hoito- ja palveluvelkaa. Niissä on luotu tilannekuvaa ja pyritty myös ennakkoimaan tulevaa. Tietoja on käytetty STM:n ja VNK:n tilannekuvatyössä. Raporttien pohjalta on pidetty lukuisia esityksiä, niistä on uutisoitu laajasti ja niitä on käytetty toimituksellisena materiaalina eri medioissa.

Ajantasaisseurannan tilannekatsauksia julkaistiin keväällä 2022 noin kuukauden välein ja seuranta lakkautettiin kesäkuussa. Viimeinen tilannekatsaus julkaistiin 8.6. ja niitä ilmestyi vuonna 2022 yhteensä viisi kappaletta. Katsaukset julkaistiin THL:n verkkosivuilla ja PDF-raportteina Julkarissa.

13.4. julkaistiin neljäs COVID-19-epidemian yhteiskunnallisia vaikutuksia käsittelevä laaja asiantuntija-arvio ”Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja

kansantalouteen. Asiantuntija-arvio, kevät 2022”, jonka tekemiseen osallistui yli 100 asiantuntijaa THL:stä ja laitoksen ulkopuolelta. 225-sivuinen raportti loi monipuolisen kokonaiskuvan koronaepidemian yhteiskunnallisista vaikutuksista. Raporttia on ladattu Julkarista 11.1.2023 mennessä noin 2 000 kertaa.

THL raportoi STM:lle sote-palvelujen alueellisesta saatavuudesta ja henkilöstön riittävyydestä 1–2 viikon välein lokakuuhun 2022 saakka (aikasarja 52/2020–42/2022 (sis. kesätauko 2022)). Raportointi perustui alueille tehtävään valtakunnalliseen kyselyyn ja kattoi perusterveydenhuollon, sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon palveluja. Valmiutta käynnistää kysely uudelleen pidetään yllä.

COVID-19-epidemian yhteiskunnallisten vaikutusten tutkimus on kattanut useita THL:n, muiden tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen yhteistyöhankkeita. Osa näistä jatkui vuonna 2022: hankkeissa on selvitetty mm. vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon, palvelujärjestelmän resilienssiä ja terveystieteiden hallintaa sekä ulkomaalaistaustaisten ja vammaisten henkilöiden selviämistä poikkeus- ja kriisitilanteissa.

COVID-19-epidemian yhteiskunnallisten vaikutusten seurannan painopiste on siirtymässä epidemian välittömien vaikutusten seurannasta ja arvioinnista pitkäaikaisvaikutusten arviointiin, koronaepidemian oppien jäsentämiseen ja kokoamiseen sekä kriisinkestävää yhteiskuntaa rakentavien toimenpiteiden pohdintaan.

Sote-uudistuksen ja hyvinvointialueiden tuki

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman tavoitteena on muun muassa siirtää palvelujen painopistettä ennakoivaan työhön, parantaa hoidon saatavuutta ja laatua sekä vahvistaa palveluiden yhteentoimivuutta.

Ohjelmaa toteutetaan osana sote-uudistusta alueellisissa hankkeissa, joihin STM on myöntänyt valtionavustuksia yhteensä 190 miljoonaa euroa. THL tukee ja koordinoi alueellisten hankkeiden toimeenpanoa.

Vuonna 2022 ohjelmassa käynnistyi kolme uutta kehittämisen sisältökokonaisuutta: nuorten maksuttoman ehkäisyn kokeilu sekä kuntoutuksen ja ikääntyneiden palvelujen kehittäminen.

Ohjelman vuoden 2022 yhtenä painopisteenä oli mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen. Teemasta järjestettiin neljä kansallista webinaaria ja syventäviä alueellisia työpajoja.

Lapsi- ja perhepalvelujen kehittämissuunnitelmassa (LAPE) edistettiin muun muassa perhekeskustoimintaa ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluja.

Edellisenä vuonna käynnistynyt perusterveydenhuollon Hyvä vastaanotto -valmennus 50 tiimille päättyi erinomaisiin tuloksiin. Valmennuksen tavoitteena oli erityisesti purkaa perusterveydenhuollon hoitopääsyjonoja ja parantaa hoidon jatkuvuutta. Palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta järjestettiin myös kaksi kansallista webinaaria, joista toisessa havainnollistettiin palvelujärjestelmän pirstaleisuutta monialaista apua tarvitsevan henkilön silmin.

Edellisenä vuonna niin ikään käynnistynyt sosiaalihuollon kehittämissuunnitelman työpajasarja saatettiin loppuun. Sarjassa käsiteltiin sosiaalihuollon teemoja eri näkökulmista ensin kansallisissa webinaareissa ja niiden jälkeen alueellisissa työpajoissa, joissa tuotettiin mitava materiaalipaketti. Lopuksi syntyi myös piirroskuvasarja eli visuaaliset muistiinpanot sosiaalihuollon keskeisistä kehittämiskohteista.

Ohjelman viisi aluekoordinaattoria jatkoivat työtään kehittämisen tuen kulmakivinä ja verkostajina alueillaan. Alueellisen viestinnän työvälineeksi luotiin alueviestit, joihin aluekoordinaattorit kokoavat sisällön ja jotka ohjelman viestintä rakentaa ja lähettää uutiskirjetyökalulla.

Tiivistä yhteistyötä jatkettiin muiden THL:n kehittämissuunnitelmien kanssa, ja järjestöjen sote-muutostuen verkosto yhdessä SOSTEn ja Työkykyohjelman kanssa konkretisoitui yhteiseksi tapahtumiksi. Uudeksi yhteistyökumppaniksi tuli Suomen kestävän kasvun ohjelma (RRP).

yli **2 700**

tilaajaa joka toinen viikko ilmestyvällä ohjelman ajankohtaiskirjeellä

yli **120**

webinaaria kansallisesti ja alueellisesti

yhteensä noin **1 600**

tilaajaa viidellä 4–10 kertaa vuodessa ilmestyvällä alueviestillä

Hyvinvointialueiden rahoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen siirtyi vuoden 2023 alusta kuntia väkiluvultaan suurempien hyvinvointialueiden vastuulle. Hyvinvointialueiden rahoituksesta valtaosa, noin 80 prosenttia, tulee määrätymään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen perusteella. Vuoden 2022 aikana THL:ssä kehitettiin palvelutarpeen ennustemallia sekä määritettiin uudet tarvekertoimet palvelutarpeen tarvetekijöille päivitettyyn aineistoon perustuen käytettäväksi rahoituksen allokointiossa. Rahoituksessa käytettävien olosuhdetekijöiden suhteen THL:n raportoimat tutkimustulokset muodostavat hyvän perustan rahoitusmallin palvelutarpeen piiriin kuulumattomien tekijöiden kehittämistyölle. THL julkaisi vuoden 2022 lisäksi tutkimusraportin yliopistollisten sairaaloiden rahoituksen kehittämisestä sekä osallistui yhteiskunnalliseen keskusteluun rahoitusmallista.

Rahoituksen kansalliseen tasoon vaikuttaa jatkossa vuosittain THL:n ylläpitämä pitkän aikavälin sosiaalimenojen ennustemalli eli ns. SOME-malli. THL on jatkanut ennakointimallin kehitystyötä ja aloittanut laajan tutkimus- ja kehittämistyön väestön terveydessä, palvelujärjestelmässä sekä demografiassa tapahtuvien muutosten ennakoinnin kehittämiseksi.

Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät hyvinvointialueiden järjestettäväksi, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnilla. Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön tuloksellisuuden mukaan.

Hyvinvointialueen on myös edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin. Hyvinvointialueiden HYTE-kerroin otetaan käyttöön vuoden 2026 rahoituksessa. THL kehittää jatkossakin kuntien ja hyvinvointialueiden HYTE-kertoimia sekä suorittaa kertoimien laskennat.

Hyvinvointialueiden järjestämisen arviointi

THL:n lakisääteisenä tehtävänä on laatia vuosittain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä asiantuntija-arvio valtakunnallisesti, sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueittain ja hyvinvointialueittain. Alueelliset asiantuntija-arviot toimivat keskeisinä tietoaineistoina sosiaali- ja terveystalvetministeriön johtamissa vuosittaisissa hyvinvointialueneuvotteluissa. THL:n arviointipäälliköt ovat toimineet asiantuntijaroolissa hyvinvointialueneuvotteluissa, joihin osallistuvat myös valtiovarainministeriö ja sisäasiainministeriö.

Vuoden 2022 alussa julkaistiin osa syksyllä 2021 laadituista hyvinvointialueiden arvioista. THL:n julkaisuista uutisoitiin alueellisissa tiedotusvälineissä ja valtakunnan päämedia hyödynsi hyvinvointialueiden arvioita myös tammikuussa 2022 pidettyjen aluevaalien sisällöllisten teemojen käsittelyssä. Hyvinvointialuekohtaisiin havaintoihin pohjautuen laadittiin keväällä 2022 sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen valtakunnallinen arvio. Julkaisu uutisoitiin laajasti maan eri alueiden medioissa.

Syksyllä 2022 kuusi arviointipäällikköä laativat alueelliset asiantuntija-arviot, joissa tarkasteltiin vuoden 2023 alussa aloittaneiden hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen lähtötilannetta. Kaikille hyvinvointialueille yhteiset teemat käsitteivät väestön palvelutarvetta, hyvinvointialueen hallinnollista ja toiminnallista rakentumista sekä ammattitaitoisen henkilöstön saatavuutta ja riittävyyttä. Arvioinnin kohteina olivat lisäksi palvelujen saatavuus ja saavutettavuus, palvelujen yhteensovittamisen tilannekuva sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset, investoinnit ja rahoitus.

Asiantuntija-arviot laadittiin 21 hyvinvointialueen lisäksi myös HUS-yhtymästä ja Helsingin kaupungista. Arviot julkaistiin samanaikaisesti tammikuussa 2023.

Sote-tietopohjan kehittäminen

Hyvinvointialueiden käytössä pitää olla vertailukelpoista tietoa mm. alueiden toiminnasta, taloudesta, hallinnosta ja sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeesta, jotta ne voivat johtaa tiedolla ja viranomaiset seurata, arvioida, ohjata ja valvoa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön johtamassa Toivo-ohjelmassa (Sote-tiedolla johtamisen, ohjauksen ja valvonnan toimeenpano-ohjelma) on vuodesta 2020 lähtien kehitetty sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 29 § mukaisia tiedolla johtamisen ratkaisuja hyvinvointialueilla sekä uudistettu THL:n tietopohjaa hyödynnettäväksi järjestämislain 30 § mukaisissa THL:n asiantuntija-arvioissa.

Toivo-ohjelmaa on toteutettu sekä THL:n, Valviran ja Kelan yhteisessä Valtava-hankkeessa että DigiFinland Oy:n johtamassa Virta-hankkeessa.

Hyvinvointialueiden johtamiseen ja kansalliseen ohjaukseen tarvitaan koko palvelujärjestelmän kattavat tiedot. Tätä tavoitetta on Valtava-hankkeessa edistetty valmistautumalla myös sosiaalihuollon tietopohjan merkittävään laajentamiseen, ja tarkoituksena on käynnistää Sosiaalihuollon seurantarekisteri vuonna 2023. Vuonna 2022 hankkeen puitteissa kehitettiin esimerkiksi Sosiaalihuollon asiakastiedon (Kanta SHA) arkiston käytettävyyttä kansallisessa raportoinnissa.

Terveydenhuollon tietopohjaa vahvistettiin kehittämällä mm. hoitopääsyraportointia ja hyvinvointialueiden valvontaa tukevia raportointituotteita. Vuoden 2022 lopulla THL julkaisi ensimmäiset diabeteksen hoitoa koskevat julkiset indikaattorit, jotka perustuvat Kanta Potilastiedon arkiston (Kanta PTA) laboratoriotietoihin.

Vuonna 2022 Valtava-hankkeen projektirakennetta, rahoituspohjaa sekä ICT-kehityksen arkkitehtuuria muutettiin. THL:n tietotuotantoa lähdettiin kehittämään vuoden alusta

Hyvinvointialueiden johtamiseen ja kansalliseen ohjaukseen tarvitaan koko palvelujärjestelmän kattavat tiedot.

THL:n omaan kokonaisarkkitehtuuriin perustuen. Hankkeessa kehitettiin kansallisten tietorakenteiden jakeluun kehitettyä Termeta-palvelua.

THL:n uusi tiedonvastaanottopalvelu (THL Tiedontoimituspalvelu) kehitettiin uudistamaan THL:n ylläpitämiin rekistereihin tulevien tietojen vastaanottoa. Palvelu otetaan käyttöön vaiheittain THL:n tietotuotannossa vuodesta 2023 lähtien, mikä yhdenmukaistaa merkittävällä tavalla THL:n tiedon vastaanottoa.

Valtava-hankkeen puitteissa edistettävät KUVA-mittareita sekä ensihoidon tietopohjaa koskeva kehitystyö sen sijaan ovat jonkin verran viivästyneet osin laitoksesta riippumattomista syistä.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Terveysten edistämisen määräraha

Terveysten edistämisen määräraha perustuu lakiin terveyden edistämisen määrärahasta ja valtioneuvoston asetukseen terveyden edistämisen määrärahasta. Määrärahasta myönnetään valtionavustuksia 1–3 vuotta kestäviin terveyden edistämisen kokeilu- ja kehittämishankkeisiin sekä terveyden edistämistä tukeviin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin vuosittain vaihtuvien painopisteiden mukaisesti. Määrärahan mitoituksessa otetaan huomioon väestön terveystietoisuus, päihteidenkäytön ja tupakoinnin yleisyys sekä niistä aiheutuneet haitat.

Valtionavustusten valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä vastaa THL. Avustuksia voidaan myöntää järjestöille, säätiöille, kunnille ja muille toimijoille, kuten yliopistoille, ammattikorkeakouluille, oppilaitoksille ja sairaanhoitopiireille. Vuonna 2022 aloitti 7 uutta hanketta, joille THL myönsi valtionavustusta yhteensä 1 985 000 euroa. Vuonna 2022 oli kaiken kaikkiaan käynnissä 19 hanketta.

Turvakotitoiminta

Turvakotipalvelut ovat suoraan valtion rahoittamia ja keskitetysti koordinoituja erityispalveluja. Laissa valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle (1354/2014) säädetään THL:n tehtäväksi palveluiden järjestämisvastuu sekä palveluiden valtakunnallinen koordinaatio, kehittäminen ja valtionapuviranomaisena toimiminen. Turvakodit tarjoavat välitöntä kriisiapua, ympärivuorokautista turvattua asumista sekä akuuttiin tilanteeseen liittyvää psykososiaalista tukea, neuvontaa ja ohjausta lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille henkilöille ja perheille.

Vuonna 2022 turvakotipalveluiden palveluntuottajille myönnettiin valtionavustusta 25 610 600 euroa. Vuonna 2022 Suomessa oli 29 turvakotia, joissa oli yhteensä 228 perhepaikkaa. Turvakodeista 22 kpl oli järjestöjen ja 7 kpl kuntien tai kuntayhtymien tuottamia. Vuonna 2022 turvakodeissa kävi ennakkotietojen mukaan 5 100 asiakasta, joista 2 209 lapsia. Asumispäiviä turvakodeissa kertyi 86 856. Asiakasmäärä nousi vuoteen 2021 verrattuna kolme prosenttia. Turvakotien asiakasmäärä on nousemassa takaisin tasolle, jolla se oli ennen koronaa.

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu on lailla (1015/2005) säädely maksuton palvelu, jossa rikoksen tai riita-asian osapuolet voivat kohdata toisensa luottamuksellisesti puolueettomien, tehtävään koulutettujen sovittelijoiden välityksellä. Sovittelu on rikosprosessille rinnakkainen tai vaihtoehtoinen menettely. Asian käsittely ja ratkaisu poliisi- tai syyttäjäviranomaisessa tai tuomioistuimessa eivät estä sovittelua. THL on velvollinen järjestämään sovittelutoiminnan siten, että palvelua on saatavissa asianmukaisesti toteutettuna koko maassa. Vuonna 2022 sovittelutoimintaan varattu määräraha oli 7 100 000 euroa. Toiminnan järjestämisvastuussa olevalla THL:llä on palvelun tuottamisesta puitesopimukset kymmenen kunnan tai hyvinvointialueen ja seitsemän järjestön tai yhdistyksen kanssa.

Vuonna 2022 sovittelutoimistoissa toimi runsaat 100 sovittelun ammattihenkilöä sekä heidän ohjauksessaan ja tuellaan noin 1 400 tehtävään koulutettua vapaaehtoissovittelijaa. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2022 rikos- ja riita-asioiden sovitteluun ohjattiin noin 10 000 sovittelualoitetta, jotka sisälsivät noin 13 600 rikos- tai riita-asiaa. Rikoksia koskevista sovittelualoitteista noin 91 % tuli poliisilta ja 9 % syyttäjältä. Lisäksi aloitteita tuli muilta viranomaisilta ja osapuolilta itseltään tai heidän huoltajiltaan. Yhden sovitteluun ohjatun asian käsittelyn hinta oli keskimäärin noin 500 euroa.

Sovittelun asiakkailta lomakkeella kerätyn palautteen mukaan he ovat tyytyväisiä saamaansa palveluun. Esimerkiksi kysymykseen ”Voin suositella sovittelua muille samanlaisessa tilanteessa oleville” saatujen vastausten keskiarvo oli 4,5 asteikolla 1–5 (1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä, vastaajien määrä 1 646). Lähes kaikissa muissakin kysymyksissä vastausten keskiarvot olivat korkeat, eikä niissä ollut juurikaan eroja esimerkiksi epäiltyjen ja asianomistajien välillä.

Nollalinja – auttava puhelin ja chat

Nollalinja on auttava puhelin lähisuhdeväkivaltaa ja naiseen kohdistuvaa väkivaltaa kokeenille. Nollalinjan taustalla on Suomessa 2015 voimaan tullut Euroopan neuvoston sopimus naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisystä ja torjumisesta. THL vastaa Nollalinjan toiminnan järjestämisestä, koordinoinnista, markkinoinnista, seurannasta ja kehittämisestä. THL myönsi vuonna 2022 palvelun tuottajana toimivalle Settlementti Tampereelle valtionavustusta yhteensä 795 000.

Nollalinjalla oli pääasiassa käytössä päivisin kaksi puhelinlinjaa ja öisin yksi puhelinlinja. Pandemiavuosina myös kolmas puhelinlinja on toisinaan ollut käytössä. Nollalinjan päivystäjät auttavat suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Lisäksi käytössä on ympärivuorokautinen tulkkauspalvelu. Joulukuussa 2022 kuuden kielen tulkkausvalikoimaan lisättiin kaksi uutta kieltä, mahdollistaen tulkkauksen kahdeksalla kielellä. Palveluun soitettiin viime vuonna yli 15 300 puhelua. Puheluiden määrä laski vuoteen 2021 verrattuna noin 10 %. Puheluista noin kahteen kolmesta pystyttiin vastaamaan. Auttavan puhelimen rinnalle avattiin 2021 chat-palvelu madaltamaan avun hakemisen kynnystä entisestään, ja osa yhteydenotoista siirtyi chat-palveluun. Vuonna 2022 chat-yhteydenottoja oli 1 128.

Päihteitä käyttävien äitien palvelut

Palvelun kohderyhmänä ovat raskaana olevat, vastasyntyneet sekä vauvaperheen päihteitä käyttävät äidit, heidän mahdolliset kumppaninsa sekä perheen mahdolliset muut lapset. Palveluissa on kyse päihdekuntoutuksesta, joka kattaa kokonaisvaltaisen hoidon ja kuntoutuksen.

Valtion budjetissa varattiin vuodelle 2022 yhteensä 3 000 000 euroa turvaamaan päihteitä käyttävien raskaana olevien naisten ja vauvaperheiden palvelut vuodeksi 2022, siirtymäkauden ajaksi ennen sote-palvelurakennemuutoksen voimaantuloa. Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) myönsi määrärahan valtionavustuksina palvelujen toteuttajille. Palvelut on suunnattu raskaana oleville, vastasyntyneille sekä vauvaperheen päihteitä käyttäville äideille, heidän mahdollisille kumppaneilleen ja perheen muille lapsille.

STM myönsi vuonna 2022 valtionavustusta yhdeksälle avo- tai laitosmallisia palveluita tuotavalle kunta- tai järjestötoimijalle. THL kävi läpi palveluntuottajien hakemukset ja selvitykset yhdessä STM:n kanssa sekä vastasi avustusten maksatuksesta.

Valtionavustuksella on saatu varmistettua olemassa olevien palvelujen toiminta sote-rakennemuutoksen ja koronaviruspandemian aikana. Avustuksilla on lisäksi vahvistettu ja kehitetty erityisryhmän palvelukokonaisuutta, alueellisia palvelurakenteita ja palveluketjuja.

Valtion budjetissa varattiin vuodelle 2022 yhteensä 3 000 000 euroa turvaamaan päihteitä käyttävien raskaana olevien naisten ja vauvaperheiden palvelut.

Käypä hoito

THL myönsi vuonna 2022 valtionavustusta 720 000 euroa Suomalainen Lääkäriseura Duodecimille Käypä hoito -suositusten laadintaan. Avustuksella tuotetaan ja ylläpidetään riippumattomia, näyttöön perustuvia kansallisia Käypä hoito -suosituksia, erityisesti kansanterveydellisesti merkittävistä ja/tai hoitokäytännöiltään vaihtelevista aiheista sekä edistetään suositusten toimeenpanoa. Suosituksilla edistetään suomalaisen terveydenhuollon vaikuttavuutta, kustannusvaikuttavuutta ja tasa-arvoisuutta. Selkeä painopiste oli edelleen suositusten ylläpidossa. Suositusten ajanmukaisuuden varmistamiseksi tavoitteena on, että kunkin suosituksen päivitystarve arvioidaan ja tarvittava päivitys aloitetaan kolmen vuoden kuluttua suosituksen viimeisen version ilmestymisestä.

Käypä hoito -työryhmät, joiden työskentelyyn osallistuu paljon vapaaehtoisia terveydenhuollon ammattilaista, laativat suosituksia yhdessä menetelmäasiantuntijoina toimivien Käypä hoito -toimittajien kanssa. Vuosittain aloitetaan 1–3 uuden Käypä hoito -suositusten laatiminen ja 8–10 suosituksen päivittäminen. Lisäksi vanhentuneet suositukset poistetaan. Vuonna 2022 julkaistiin 28 suositusta, joista 1 oli kokonaan uusia ja 8 päivityksiä. Lisäksi 19 kpl suositukseen tehtiin suppeita päivityksiä. Vuonna 2022 julkaistiin myös 15 suomenkielistä ja 16 ruotsinkielistä Käypä hoito -suositusten potilasversiota. Lisäksi vuonna 2022 julkaistiin lukuisia hoitosuosituksien implementoinnin apuvälineitä sekä muutamia Vältä viisaasti -suosituksia. Vuoden 2022 lopussa työn alla oli 6 uutta Käypä hoito -suositusta ja 12 suosituksen päivittämistä.

Käypä hoito -suositusten ja niiden potilasversioiden pääasiallinen julkaisukanava on sähköinen. Käypä hoito -suosituksia avattiin verkossa 5 463 594 kertaa ja niiden potilasversioita 2 900 225 kertaa. Suositusten avauskerrat lisääntyivät vuoteen 2021 verrattuna noin 11 %, kun taas potilasversioiden avauskerrat vähenivät noin 14 %. Näytönastekatsauksia avattiin 2 645 513 kertaa ja lisätietoaineistoja 3 556 227 kertaa. Suosituksia esiteltiin useissa kansallisen ja alueellisten lääkäripäivien tilaisuuksissa, klinikkatapaamisissa ja vastaavissa tilaisuuksissa.

Hoitosuosituksilla ja näyttövinkeillä yhtenäistetään hoitotyön käytänteitä tutkimusperustaisesti

THL myönsi vuonna 2022 Hoitotyön tutkimussäätiö Hotukselle valtionavustusta 388 000 euroa näyttöön perustuvan hoitotyön menetelmien edistämiseen sekä hoitosuosistusten laadittamiseen, ja niiden levittämiseen. Lisäksi THL myönsi 200 000 euroa mm. ruotsinkielisen materiaalin tuottamiseen sekä palveluiden kehittämiseen.

Hotuksen toiminta keskittyy näytön tuottamiseen, joka on keskeistä hyvän hoidon, tasa-arvoisen kohtelun toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon resurssien oikeanlaisen kohdentamisen toteutumiseksi. Hoitosuosituksilla ja näyttövinkeillä yhtenäistetään hoitotyön käytänteitä tutkimusperustaisesti tavoitteena parantaa hoidon vaikuttavuutta sekä karsia tutkimusnäytöllä todennetut virheelliset, kustannustehottomat ja potilaan kannalta merkityksettömät käytännöt. Lisäksi Hotuksen kansallisena tehtävänä on kehittää tukirakenteita tutkimusnäytön levittämiseen sekä näytön käyttöönoton ja näyttöön perustuvan toiminnan vakiinnuttamisen tueksi. Ajantasaisten ruotsinkielisten käännösten katsotaan tukevan hoitotyötä ja perusterveydenhuoltoa. Hotuksen julkaisema materiaali on maksutta kaikkien saatavilla Hotuksen kotisivuilta. Hotus-hoitosuositukset julkaistaan myös Duodecimin ylläpitämässä Terveysportissa.

Hotus julkaisi vuonna 2022 viisi hoitosuositusta, lisäksi viisi hoitosuosituksia käännettiin ruotsin kielelle. Näyttövinkejä julkaistiin 13, lisäksi 13 näyttövinkkiä käännettiin ruotsin kielelle. Käännettyistä hoitosuosituksista kaksi ja näyttövinkeistä kaksi odottaa julkaisua päivitetuille kotisivuille.

Syöpärekisteri

Syöpärekisterin tehtävänä on ylläpitää rekisteriä syöpätapauksista Suomessa ja selvittää syöpätaakan syitä ja vaikutuksia sekä seulontojen vaikuttavuutta. Syöpärekisteri on THL:n rekisteri, jonka teknisestä ylläpidosta vastaa Suomen Syöpäyhdistys ry. Tekninen ylläpito sisältää rekisterin tarvitsemien tietojen keräämisen, vastaanoton, tarkistamisen, koodauksen, tallentamisen ja säilyttämisen sekä laadun varmistamisen. Lisäksi yhdistys laatii rekisteristä raportteja ja tilastojulkaisuja. Rekisteriin sisältyvät myös rintasyövän, kohdunkaulansyövän ja suolistosyövän joukkotarkastusrekisterit.

Vuonna 2022 THL myönsi rekisterin tekniseen ylläpitämiseen yhdistykselle valtionavustusta 881 000 euroa.

Näkövammarekisteri

Näkövammarekisterin tehtävänä on selvittää näkövammojen esiintyvyyttä ja siihen liittyviä tekijöitä Suomessa. Näkövammarekisteri on THL:n rekisteri, jonka teknisestä ylläpidosta vastaa Näkövammaisten liitto (NKL). Tekninen ylläpito sisältää rekisterin tarvitsemien tietojen keräämisen, vastaanoton, tarkistamisen, koodauksen, tallentamisen ja säilyttämisen sekä laadun varmistamisen. Lisäksi Näkövammaisten liitto laatii rekisteristä raportteja ja tilastojulkaisuja. THL on tuottanut Näkövammarekisterille rekisterin tietotekniseen ylläpitoon liittyvät IT-palvelut.

Vuonna 2022 THL myönsi rekisterin tekniseen ylläpitämiseen NKL:lle valtionavustusta 133 000 euroa.

Alkoholitutkimussäätiö

Alkoholitutkimussäätiö edistää ja tukee alkoholi- ja muuta addiktio tutkimusta jakamalla apurahoja ja tekemällä tai teettämällä tutkimusta sekä harjoittamalla tutkimukseen liittyvää julkaisutoimintaa.

Vuodeksi 2022 THL myönsi Alkoholitutkimussäätiön toimintaan yleisavustusta 343 000 euroa.

Vuonna 2022 Alkoholitutkimussäätiön alkoholi- ja huumetutkimukseen myöntämien uusien tutkimusapurahojen summa oli yhteensä 290 725 euroa. Säätiön tukea saaneita väitöskirjoja julkaistiin vuoden 2022 aikana neljä kappaletta. Vertaisarviointimenettelyn läpikäyneitä uusia artikkeleita ilmestyi kansainvälisissä julkaisusarjoissa 31 kpl ja kansallisissa julkaisusarjoissa kuusi artikkelia. Lisäksi ilmestyi 18 muuta julkaisua.

Sotasiirtolaiskorvaukset

Valtion vuoden 2022 talousarviossa on ollut varattuna 1 050 000 euron arviomääräraha valtion korvaukseen sodista kärsineiden huoltoon. Määrärahaa saa käyttää siirtoväen huollon järjestämisestä annetun lain nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen. Vuonna 2022 THL myönsi tähän tarkoitukseen seitsemän kunnan hake muksen perusteella korvauksia yhteensä 550 623 euroa.

UKK-instituutti

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi vuonna 2022 Urho Kekkosen Kuntoinstituuttisäätiölle 928 000 euroa valtionavustusta säätiön ylläpitämän UKK-instituutin toimintaan. THL:n tehtäviin kuuluu huolehtia valtionavusta Urho Kekkosen kuntoinstituuttisäätiölle annetun lain (1284/2010) 4 §:n mukaisesti valtionavustuksen maksatuksesta ja käytön valvonnasta.

Vuonna 2022 Alkoholitutkimussäätiön alkoholi- ja huumetutkimukseen myöntämien uusien tutkimusapurahojen summa oli yhteensä 290 725 euroa.
Säätiön tukea saaneita väitöskirjoja julkaistiin vuoden 2022 aikana neljä kappaletta.

4. Toiminnallinen tehokkuus

4.1 Toiminnan tuottavuus

THL:n tuotot ja kustannukset jakautuvat osastoittain alla olevan taulukon mukaisesti.

Taulukko 1. THL:n tuotot ja kustannukset osastoittain vuonna 2022

	Hyvinvointi- vaikuttajat 1 000 €	Terveys- turvaajat 1 000 €	Valtion palvelut 1 000 €	Yhteensä 2022 1 000 €	Yhteensä 2021 1 000 €
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan tuotot	1 028	1 540	6 985	9 553	8 945
Yhteistoiminnan tuotot	27 657	9 073	5 342	42 072	37 394
Muut tuotot	53	37	26	116	2 194
Tuotot yhteensä	28 738	10 650	12 352	51 740	48 532
KUSTANNUKSET					
Aineet, tarvikkeet, tavarat ¹⁾	175	192 066	1 916	194 157	183 493
Henkilöstökustannukset	28 612	12 343	14 788	55 744	52 320
Vuokrat	40	3	2 521	2 564	1 987
Palvelujen ostot	7 685	3 610	4 892	16 186	16 466
Muut erilliskustannukset	742	3 273	288	4 303	6 013
Poistot	71	219	297	586	485
Vähennetään toimialojen sisäisen hallinnon kustannukset	-779	-604	-435	-1 818	-1 930
Erilliskustannukset yhteensä	36 544	210 911	24 266	271 721	258 834

	Hyvinvointi- vaikuttajat 1 000 €	Terveys- turvaajat 1 000 €	Valtion palvelut 1 000 €	Yhteensä 2022 1 000 €	Yhteensä 2021 1 000 €
Osuus yhteiskustannuksista					
Osastojen sisäinen hallinto	779	604	435	1 818	1 930
Johto ml. viestintä ja kansainvälinen toiminta	3 747	1 749	2 015	7 511	9 026
Tietopalvelut	7 441	3 474	4 003	14 918	26 460
Hallinto ja kehittäminen	13 443	6 276	7 231	26 950	14 885
Vuokrat	3 901	1 821	2 098	7 821	6 673
Poistot	42	20	23	85	65
Korot					
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	29 354	13 943	15 805	59 103	59 038
Kokonaiskustannukset yhteensä	65 898	224 854	40 072	330 824	317 872
Henkilötyövuodet	611	285	328	1 224	1 158

1) Terveysturvaajat-osaston aine-, tarvike- ja tavarahankinnat sisältävät rokotevaraston arvon kasvun 25,6 milj. euroa.

Laskelma on laadittu THL:n 1.1.2021 voimaan tulleen organisaatorakenteen mukaisesti. Tukitoiminnoille kirjatut tuotot ja kustannukset on vyörytetty osastoille henkilötyövuosien suhteessa.

THL:n henkilötyövuodet rahoituslähteittäin ja osastoittain

Taulukko 2. THL:n henkilötyövuodet rahoituslähteittäin ja osastoittain

	Budjettirahoitus	Yhteisrahoitteinen toiminta	Maksullinen palvelutoiminta	Tukitoiminnot	Yhteensä 2022
Hyvinvointivaikuttajat	204	199	1	19	422
Terveysturvaajat	131	48	6	12	197
Valtion palvelut	151	29	29	18	227
Tiedonvälittäjät	90	46	4	14	154
Mahdollistapalvelut	124	8	1	13	146
Ylin johto, viestintä	41	26	5	8	79
Yhteensä	741	355	45	83	1 224

Yhteisrahoitteisen toiminnan ja yhteistoiminnan omarahoitusosuudella kustannetut henkilötyövuoden sisältyvät kohtaan budjettirahoitus.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

THL:llä ei ole sellaisia maksuttomia suoritteita tai toimintaa, jolle voisi laskea taloudellisuuden tunnuslukuja. THL on ilmoittanut sijaissuureiden avulla kustannusten jakautumisen tehtäväalueittain (osastoittain) kohdassa 4.1 Toiminnan tuottavuus.

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

THL:n kirjanpitoyksikön maksullisten suoritteiden hinnoittelusta säädetään asetuksissa 1110/2020, 1132/2001, 833/2014, 1748/2015 ja 1294/2021. Suoritteet hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein siten, että maksullinen toiminta on kannattavaa. Suoritteita hinnoiteltaessa kaikki kustannukset kohdennetaan suoritteille aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Vuonna 2022 THL:n kirjanpitoyksikön maksuperustelain mukaisten muiden suoritteiden kustannusvastaavuus oli 102 % (101 % vuonna 2021). Euromääräisesti tulos oli 1 756 tuhatta euroa ylijäämäinen (1 418 tuhatta euroa vuonna 2021). Oikeusgeneettisten isyystutkimusten (laki oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta, 378/2005) kustannusvastaavuus oli 111 % (112 % vuonna 2021). Euromääräisesti isyystutkimusten tulos oli 88 tuhatta euroa ylijäämäinen (111 tuhatta euroa ylijäämäinen vuonna 2021). Muiden kuin erillislain perusteella hinnoiteltavien julkisoikeuden suoritteiden osalta esitetään vuodelta 2022 erillinen laskelma tuottojen ylitettyä 1 milj. euroa. Näiden suoritteiden kustannusvastaavuus oli 109 %. Euro-määräisesti tulos oli 83 tuhatta euroa ylijäämäinen.

Taulukko 3. Yhteenveto: THL:n kirjanpitoyksikön maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat vuosina 2020–2022

Maksullinen toiminta	Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeusgeneettinen isyystutkimus	Julkis-oikeudelliset suoritteet	Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeusgeneettinen isyystutkimus	Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeusgeneettinen isyystutkimus
	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2021 1 000 €	2021 1 000 €	2020 1 000 €	2020 1 000 €
TUOTOT							
Maksullisen toiminnan myyntituotot	99 247	896	1 041	94 781	1 037	92 577	1 040
Maksullisen toiminnan muut tuotot	3 914			3 486		3 372	
Tuotot yhteensä	103 161	896	1 041	98 267	1 037	95 949	1 040
KOKONAISKUSTANNUKSET							
Aineet, tarvikkeet, tavarat	6 726	76	28	6 206	88	5 995	75
Henkilöstökustannukset	72 410	428	554	70 405	501	69 061	527
Vuokrat	8 831			8 178		7 027	4
Palvelujen ostot	8 601	26	16	7 157	27	6 351	25
Muut erilliskustannukset	907			828		808	0
Erilliskustannukset yhteensä	97 476	530	598	92 774	616	89 242	631
Tukitoimintojen kustannukset	3 671	278	360	3 880	310	3 723	358
Poistot	257			205		137	
Korot	1			0		0	
Muut yhteiskustannukset				-10		0	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 929	278	360	4 075	310	3 860	358
Kokonaiskustannukset yhteensä	101 405	808	959	96 849	926	93 102	989
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	1 756	88	83	1 418	111	2 847	51
Kustannusvastaavuus, %	102 %	111 %	109 %	101 %	112 %	103 %	105 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0						

Taulukko 3. jatkuu seuraavalla sivulla >>

Maksullinen toiminta	Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeusgeneettinen isyystutkimus	Julkis-oikeudelliset suoritteet	Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeusgeneettinen isyystutkimus	Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeusgeneettinen isyystutkimus
	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2021 1 000 €	2021 1 000 €	2020 1 000 €	2020 1 000 €
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN							
Tuotot-kustannukset	1 756						
Kustannusvastaavuus, %	102 %						
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	980						
Henkilötyövuodet	1 229	8	9	1 201	8	1 201	8

THL:n maksuperustelain mukaisten muiden suoritteiden kustannusvastaavuus oli 111 % (123 % vuonna 2021). Euromääräisesti tulos oli ylijäämäinen 766 tuhatta euroa (1 366 tuhatta euroa ylijäämäinen vuonna 2021). Oikeusgeneettisten isyystutkimusten (laki oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta, 378/2005) kustannusvastaavuus oli 111 % (112 % vuonna 2021). Euromääräisesti isyystutkimusten tulos oli 88 tuhatta euroa ylijäämäi-

nen (111 tuhatta euroa ylijäämäinen vuonna 2021). Muiden kuin erillislain perusteella hinnoiteltavien julkisoikeuden suoritteiden osalta esitetään vuodelta 2022 erillinen laskelma tuottojen ylitettyä 1 milj. euroa. Näiden suoritteiden kustannusvastaavuus oli 109 %. Euromääräisesti tulos oli 83 tuhatta euroa ylijäämäinen.

Taulukko 4. THL:n maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat vuosina 2020–2022

Maksullinen toiminta	Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeusgeneettinen isyystutkimus	Julkis-oikeudelliset suoritteet	Maksullinen toiminta yhteensä	Maksullinen toiminta yhteensä Tavoite	Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeusgeneettinen isyystutkimus	Maksullinen toiminta yhteensä	Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeusgeneettinen isyystutkimus	Maksullinen toiminta yhteensä
	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2021 1 000 €	2021 1 000 €	2021 1 000 €	2020 1 000 €	2020 1 000 €	2020 1 000 €
TUOTOT											
Maksullisen toiminnan myyntituotot	7 616	896	1 041	9 553	10 000	7 370	1 037	8 945	8 115	1 040	9 673
Maksullisen toiminnan muut tuotot											
Tuotot yhteensä	7 616	896	1 041	9 553	10 000	7 370	1 037	8 945	8 115	1 040	9 673
KOKONAISKUSTANNUKSET											
Aineet, tarvikkeet, tavarat	687	76	28	791		869	88	976	645	75	733
Henkilöstökustannukset	2 857	428	554	3 839		2 788	501	3 775	2 754	527	3 508
Vuokrat									2	4	6
Palvelujen ostot	1 372	26	16	1 414		568	27	605	437	25	480
Muut erilliskustannukset	76			76		50		50	56		56
Erilliskustannukset yhteensä	4 993	530	598	6 121	5 200	4 276	616	5 406	3 894	631	4 783

Taulukko 4. jatkuu seuraavalla sivulla >>

Maksullinen toiminta	Maksu- perustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeus- geneettinen isyys- tutkimus	Julkis- oikeudelliset suoritteet	Maksullinen toiminta yhteensä	Maksullinen toiminta yhteensä Tavoite	Maksu- perustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeus- geneettinen isyys- tutkimus	Maksullinen toiminta yhteensä	Maksu- perustelain mukaiset muut suoritteet	Oikeus- geneettinen isyys- tutkimus	Maksullinen toiminta yhteensä
	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2022 1 000 €	2021 1 000 €	2021 1 000 €	2021 1 000 €	2020 1 000 €	2020 1 000 €	2020 1 000 €
Tukitoimintojen kustannukset	1 857	278	360	2 496	2 500	1 729	310	2 341	1 872	358	2 386
Poistot											
Korot											
Muut yhteiskustannukset											
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 857	278	360	2 496	2 500	1 729	310	2 341	1 872	358	2 386
Kokonaiskustannukset yhteensä	6 850	808	959	8 617	7 700	6 005	926	7 746	5 766	989	7 169
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	766	88	83	937	2 300	1 366	111	1 199	2 349	51	2 504
Kustannusvastaavuus, %	111 %	111 %	109 %	111 %	130 %	123 %	112 %	115 %	141 %	105 %	135 %
Henkilötyövuodet	38	8	9	55		37	8	50	40	8	55

Oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta on säädetty oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annetussa laissa (378/2005). Julkisoikeudelliset suoritteet muodostuvat STM:n asetuksessa THL:n maksullisista suoritteista säädettyistä maksullisista suoritteista, STM:n asetuksessa sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen maksullisista suoritteista säädettyistä julkisoikeudellisista suoritteista sekä ulkomaalaislaissa (301/2004) säädettyistä perhesiteiden selvittämisestä ja oikeuslääketieteellisestä tutkimuksesta perityistä maksuista. Vuosien 2020–2021 osalta julkisoikeudelliset suoritteet on niiden vähäisen volyymin vuoksi raportoitu yhteensä-sarakkeissa.

Valtion mielisairaalat

Valtion mielisairaalat harjoittavat maksullista toimintaa perimällä kunnilta hoitopäivämaksuja. Mielisairaaloiden tuomioistuimen määräyksestä rikoksesta epäillylle tekemät mielen-tilatutkimukset ovat myös niiden maksullista toimintaa. Valtion talousarviossa on mielisairaaloiden kannattavuustavoitteeksi asetettu, että tuotoilla katetaan toiminnasta aiheutuvat

kustannukset ilman voitontavoittelua. Valtion mielisairaaloiden ylijäämä vuodelta 2022 on yhteensä 135 tuhatta euroa, joka ylittää tavoitteen (68 tuhatta euroa). Lisäksi mielisairaalat ovat saaneet määrärahaa, jolla he kattavat niiden henkilöiden kustannukset, joilla ei ole kotikuntaa Suomessa.

Taulukko 5. Valtion mielisairaaloiden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma sairaaloittain vuosina 2020–2022

Maksullinen toiminta	Niuvanniemen sairaala	Vanhan Vaasan sairaala	Mielisairaalat yhteensä	Mielisairaalat yhteensä	Mielisairaalat yhteensä	Mielisairaalat yhteensä
	Toteuma 2022 1 000 €	Toteuma 2022 1 000 €	Toteuma 2022 1 000 €	Tavoite 2022 1 000 €	Toteuma 2021 1 000 €	Toteuma 2020 1 000 €
TUOTOT						
Maksullisen toiminnan myyntituotot	40 447	24 584	65 031	67 154	62 219	61 199
Maksullisen toiminnan muut tuotot	887	145	1 032	1 029	1 077	1 049
Tuotot yhteensä	41 334	24 729	66 063	68 183	63 296	62 248
KOKONAISKUSTANNUKSET			0			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 579	1 763	4 342	4 235	3 816	3 937
Henkilöstökustannukset	31 546	18 164	49 710	52 802	48 823	48 351
Vuokrat	3 288	1 862	5 150	5 134	4 647	4 620
Palvelujen ostot	3 382	2 583	5 965	5 370	5 204	4 466
Muut erilliskustannukset	259	179	438	435	364	352
Erilliskustannukset yhteensä	41 054	24 551	65 605	67 976	62 854	61 726
Tukitoimintojen kustannukset	112	64	176	139	175	135
Poistot	92	55	147	164	128	101
Korot	0	0	0	2	0	0
Siirto maksuttomaan		0	0	0	-10	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	204	119	323	305	293	236
KOKONAISKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	41 258	24 670	65 928	68 281	63 147	61 962
KUSTANNUSVASTAAVUUS (Tuotot–kustannukset)	76	59	135	67	149	286
Kustannusvastaavuus, %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Henkilötyövuodet	534	310	844	863	835	831

Valtion koulukodit

Valtion koulukotien toiminta rahoitetaan pääasiassa kuntien maksamilla hoitopäivämaksuilla ja koulukotitoiminnan perusopetukseen ja muuhun opetukseen saatavalla opetusministeriön ja valtiovarainministeriön rahoituksella. Opetushallituksen maksamat korvaukset perustuvat laskennallisiin yksikköhintoihin, jotka opetusministeriö määrää ja valtioneuvosto vahvistaa vuosittain. Opetushallitukselta saatavan rahoituksen määrä perustuu laskentapäivien (20.1. ja 20.9.) oppilaslukumäärään. Laskentapäivien välillä tapahtuva vaihtelu hankaloittaa koulukotien talouden suunnittelua.

Valtion talousarviossa on koulukotien kannattavuustavoitteeksi asetettu 100 % kustannusvastaavuus. Kustannusvastaavuuslaskelma sisältää koulukotien lisäksi myös Vankilan perheosaston tuotot ja kulut.

Taulukko 6. Valtion koulukotien maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosina 2020–2022

Maksullinen toiminta	Toteuma 2022 1 000 €	Tavoite 2022 1 000 €	Toteuma 2021 1 000 €	Toteuma 2020 1 000 €
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	26 376	25 728	24 566	23 077
Maksullisen toiminnan muut tuotot				
- Opetushallituksen osuus tuotoista	1 942	1 900	1 250	1 253
- Valtiovarainministeriön osuus tuotoista	874	1 000	1 061	981
- muut tuotot	66	80	98	89
Tuotot yhteensä	29 258	28 708	26 975	25 400
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 697	1 429	1 502	1 413
Henkilöstökustannukset	19 677	19 754	18 262	17 830
Vuokrat	3 681	4 120	3 531	2 405
Palvelujen ostot	1 244	1 346	1 367	1 445
Muut erilliskustannukset	393	250	414	400
Erilliskustannukset yhteensä	26 692	26 899	25 076	23 493
Tukitoimintojen kustannukset	1 585	1 745	1 662	1 687
Poistot	110	63	77	36
Korot	1	1	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 696	1 809	1 739	1 723
KOKONAISKUSTANNUKSET YHTENSÄ	28 388	28 708	26 815	25 216
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	870	0	160	184
Kustannusvastaavuus, %	103 %	100 %	101 %	101 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	0			
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN				
Tuotot-kustannukset	870			
Kustannusvastaavuus, %	103 %			
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	980			
Henkilötyövuodet	343	350	326	336

Vankiterveydenhuollon yksikkö

Vankiterveydenhuollon yksikön (VTH) maksullisen toiminnan muodostuvat vankien mielentilatutkimuksista ja vaarallisuusarvioista.

Taulukko 7. Vankiterveydenhuollon yksikön maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosina 2020–2022

Maksullinen toiminta	Toteuma 2022 1 000 €	Toteuma 2021 1 000 €	Toteuma 2020 1 000 €
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	224	88	186
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
Tuotot yhteensä	224	88	124
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Henkilöstökustannukset	166	46	126
Vuokrat			
Palvelujen ostot	20	8	5
Muut erilliskustannukset	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	186	54	129
Tukitoimintojen kustannukset	53	13	29
Poistot			
Korot			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	53	13	29
Kokonaiskustannukset yhteensä	239	67	158
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	-15	21	28
Kustannusvastaavuus, %	94 %	131 %	118 %
Henkilötyövuodet	3	1	2

4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan ja yhteistoiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteiseen toimintaan saadaan rahoitusta joko valtion ulkopuolelta tai toiselta virastolta tai laitokselta ilman velvoitetta luovuttaa rahoittajalle välitöntä vastiketta, kun taas valtion sisäiseen yhteistoiminnan kustannusten korvauksiin liittyy yleensä vastike, työpanos, tavara, palvelu tai muu tuotannontekijä, jonka loppukäyttäjänä on korvauksen maksaja.

Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset sisältävät toisilta virastoilta ja laitoksilta saadut yhteistoiminnan ja yhteisten hankkeiden kustannusten korvaukset. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi viranomaistoimintaa, johon on toiselta virastolta saatu kustannusten korvausta. Yhteisrahoitteinen toiminta eroaa maksullisesta toiminnasta siten, että

yhteisrahoitteisessa toiminnassa rahoittaja ei saa rahoituspanostaan vastaan välitöntä vastiketta (suoritetta). Toiminnan tulokset, esim. tutkimustulokset ovat näin ollen lähtökohtaisesti julkisia.

THL-kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteinen toiminta muodostuu THL:n ja valtion mielisairaaloitten yhteisrahoitteisesta toiminnasta. Yhteistoimintaa on vain THL:llä. Seuraavassa taulukossa on esitetty THL-kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteisen toiminnan ja yhteistoiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat vuosilta 2020–2022.

Taulukko 8. THL-kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteisen toiminnan sekä yhteistoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosina 2020–2022

	Yhteisrahoitteinen toiminta				Yhteistoiminta			Yhteisrahoitteinen toiminta ja yhteistoiminta yhteensä		
	Toteuma 2022 1 000 €	Tavoite 2022 1 000 €	Toteuma 2021 1 000 €	Toteuma 2020 1 000 €	Toteuma 2022 1 000 €	Toteuma 2021 1 000 €	Toteuma 2020 1 000 €	Toteuma 2022 1 000 €	Toteuma 2021 1 000 €	Toteuma 2020 1 000 €
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT										
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	13 396	20 500	15 300	13 794	18 023	14 805	6 251	31 419	30 105	20 045
EU:lta saatu rahoitus	4 616	2 500	3 103	2 232				4 616	3 103	2 232
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	6 057	500	5 710	9 027				6 057	5 710	9 027
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	293	8 500	518	256				293	518	256
Tuotot yhteensä	24 362	32 000	24 631	25 309	18 023	14 805	6 251	42 385	39 436	31 560

Taulukko 8. jatkuu seuraavalla sivulla >>

	Yhteisrahoitteinen toiminta				Yhteistoiminta			Yhteisrahoitteinen toiminta ja yhteistoiminta yhteensä		
	Toteuma 2022	Tavoite 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Yhteisrahoitteisen toiminnan/yhteistoiminnan erilliskustannukset										
Aineet, tarvikkeet, tavarat	826		498	437	239	205	6	1 065	703	443
Henkilöstökustannukset	17 941		16 854	15 348	11 560	8 509	3 915	29 501	25 363	19 263
Vuokrat	42		237	53	80	74	2	122	311	55
Palvelujen ostot	3 264		7 356	7 032	3 930	3 694	1 397	7 194	11 050	8 429
Muut erilliskustannukset	1 769		449	986	841	67	139	2 610	516	1 125
Erilliskustannukset yhteensä	23 841		25 394	23 856	16 650	12 549	5 459	40 491	37 943	29 315
Yhteisrahoitteisen toiminnan/ yhteistoiminnan osuus yhteiskustannuksista										
Tukitoimintojen kustannukset	11 141		9 787	10 107	7 514	5 276	2 662	18 655	15 063	12 769
Poistot										
Korot										
Muut yhteiskustannukset										
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	11 141		9 787	10 107	7 514	5 276	2 662	18 655	15 063	12 769
Kokonaiskustannukset yhteensä	34 982	43 000	35 181	33 963	24 164	17 825	8 121	59 146	53 006	42 084
OMARAHOITUSOSUUS (tuotot-kustannukset)	-10 621	-11 000	-10 550	-8 654	-6 141	-3 020	-1 870	-16 761	-13 570	-10 524
Kustannusvastaavuus, %	70,6	74,0	70,0	74,5	74,6	83,1	77,0	71,7	74,4	75,0
Omarahoitusosuus, %	29,4	26,0	30,0	25,5	25,4	16,9	23,0	28,3	25,6	25,0
Henkilötyövuodet	284		223	203	177	106	49	451	329	252

THL on saanut yhteistoiminnan kustannusten korvauksiin rahoitusta lähes yksinomaan STM:ltä. Seuraavassa taulukossa on esitetty THL:n yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma sekä yhteistoiminnan kustannusten korvaukset ja kustannukset

sekä yhteisrahoitteisen ja yhteistoiminnan yhdistelmä laskelma vuosilta 2020–2022. Alaisen hallinnon yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 293 tuhatta euroa vuonna 2022 (518 tuhatta euroa vuonna 2021).

Taulukko 9. THL:n yhteisrahoitteisen toiminnan sekä yhteistoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosina 2020–2022 (ei sisällä valtion mielisairaloita)

	Yhteisrahoitteinen toiminta				Yhteistoiminta			Yhteisrahoitteinen toiminta ja yhteistoiminta yhteensä		
	Toteuma 2022 1 000 €	Tavoite 2022 1 000 €	Toteuma 2021 1 000 €	Toteuma 2020 1 000 €	Toteuma 2022 1 000 €	Toteuma 2021 1 000 €	Toteuma 2020 1 000 €	Toteuma 2022 1 000 €	Toteuma 2021 1 000 €	Toteuma 2020 1 000 €
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT										
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	13 396	20 500	15 300	13 794	18 023	14 508	6 215	31 419	29 808	20 009
EU:lta saatu rahoitus	4 616	2 500	3 103	2 232				4 616	3 103	2 232
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	6 057	500	5 710	9 027				6 057	5 710	9 027
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot		8 500								
Tuotot yhteensä	24 069	32 000	24 112	25 053	18 023	14 508	6 215	42 092	38 620	31 268
Yhteisrahoitteisen toiminnan/yhteistoiminnan erilliskustannukset										
Aineet, tarvikkeet, tavarat	824		480	433	239	205	6	1 063	685	439
Henkilöstökustannukset	17 140		15 770	14 849	11 560	8 509	3 915	28 700	24 279	18 763
Vuokrat	34		225	49	80	74	2	114	299	51
Palvelujen ostot	3 233		7 310	7 017	3 930	3 694	1 397	7 163	11 004	8 414
Muut erilliskustannukset	1 734		432	976	841	67	139	2 575	499	1 115
Erilliskustannukset yhteensä	22 964		24 217	23 324	16 650	12 549	5 459	39 614	36 765	28 782

Taulukko 9. jatkuu seuraavalla sivulla >>

	Yhteisrahoitteinen toiminta				Yhteistoiminta			Yhteisrahoitteinen toiminta ja yhteistoiminta yhteensä		
	Toteuma 2022	Tavoite 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020	Toteuma 2022	Toteuma 2021	Toteuma 2020
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Yhteisrahoitteisen toiminnan/yhteistoiminnan yhteiskustannusosuus										
Tukitoimintojen kustannukset	11 141		9 777	10 097	7 514	5 276	2 662	18 655	15 053	12 759
Poistot										
Korot										
Muut yhteiskustannukset										
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	11 141		9 777	10 097	7 514	5 276	2 662	18 655	15 053	12 759
Kokonaiskustannukset yhteensä	34 105	43 000	33 994	33 421	24 164	17 824	8 121	58 269	51 818	41 541
OMARAHOITUSOSUUS (tuotot-kustannukset)	-10 037	-11 000	-9 881	-8 368	-6 141	-3 316	-1 906	-16 178	-13 198	-10 273
Kustannusvastaavuus, %	70,6	74,0	70,9	75,0	74,6	81,4	76,5	72,2	74,5	75,3
Omarahoitusosuus, %	29,4	26,0	29,1	25,0	25,4	18,6	23,5	27,8	25,5	24,7
Henkilötyövuodet	274		274	249	177	130	60	451	404	309

Suurimmat yhteisrahoittajat

Seuraavassa taulukossa on esitetty THL:n suurimmat yhteisrahoitteisen toiminnan (sis. yhteistoiminta) rahoittajat. Luvut sisältävät momenttien käytöt.

Taulukko 10. THL:n 20 suurinta yhteisrahoittajaa

Yhteisrahoittaja	2022	2021	Muutos 2021–2022	2020
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö	23 713	22 606	1 107	11 750
Suomen Akatemia	4 983	4 254	729	3 736
Euroopan Unioni	4 616	3 103	1 513	2 232
Opetus ja kulttuuriministeriö	1 193	1 195	-2	1 281
Helsingin yliopisto	844	1 080	-236	1 681
Kunnat, kaupungit ja kuntayhtymät	792	831	-39	1 066
Sanofi Pasteur MSD	514	285	229	3 466
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA	343		343	
University of South Florida	323		323	
GalxoSmithKline GSK	258	273	-15	106
Valtioneuvoston kanslia	242		242	
NIH National Institutes of Health	241	196	45	8
NordForsk	214	120	94	93
Kansaneläkelaitos	167		167	
Huoltovarmuuskeskus HVK	162	116	46	68
Juho Vainion säätiö	147		147	
Maa- ja metsätalousministeriö	142		142	
Keski-Suomen ELY-keskus	111	113	-2	117
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri HUS	107	113	-6	2
Työsuojelurahasto	98	108	-10	47
Yhteensä	39 210	34 393	4 817	(25 653)
Kolmen suurimman %-osuus	85	87		69

5. Tuotokset ja laadunhallinta

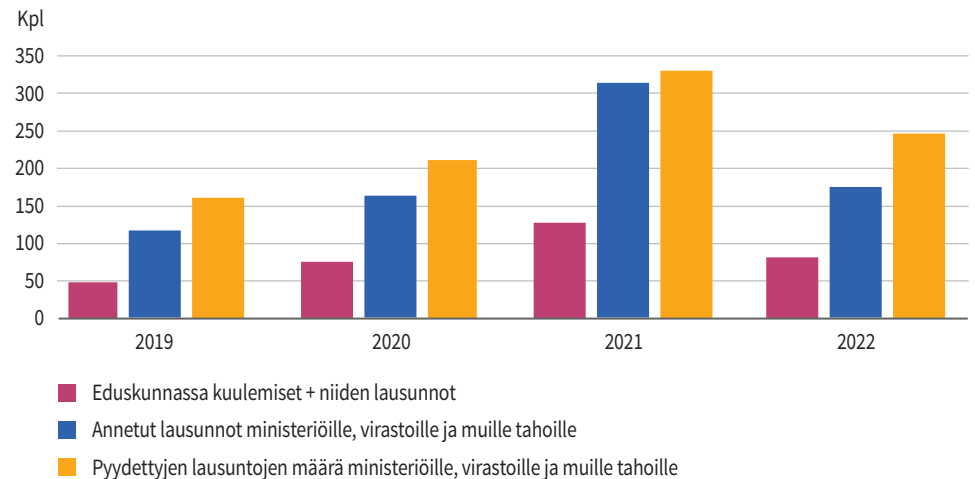
5.1 Tiedolla vaikuttaminen ja keskeiset suoritteet

THL:n keskeisenä tehtävänä on tutkia ja seurata väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä kehittää toimenpiteitä niiden edistämiseksi. Tuotamme tutkimukseen ja laajoihin tietoa-aineistoihin perustuvaa luotettavaa tietoa, tuotamme tulkintoja ja tarjoamme ratkaisuja ja tukea.

Palvelemme monipuolisesti eri tahoja: valtion, kuntien ja maakuntien päättäjiä, sosi-
aali- ja terveysalan toimijoita, järjestöjä, tutkimusmaailmaa ja kansalaisia. Autamme
asiakkaitamme ja kumppaneitamme turvaamaan suomalaisille hyvän elämän oikeu-
denmukaisessa ja uudistuvassa hyvinvointiyhteiskunnassa. THL:n laajasta tehtävä-
ja toimintakentästä johtuen vaikuttamisen muodot ja tavat ovat monipuoliset.

Lainsäädännöllinen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

THL:n antamat lausunnot ja eduskuntakuulemiset ovat keskeinen vaikuttamisen keino yhteiskunnallisesti merkittäviin arviointeihin, uudistuksiin ja päätöksentekoon. Vuonna 2022 annettujen lausuntojen ja kuulemisten määrä väheni edellisvuoteen verrattuna, palaten vuoden 2020 tasolle. Määrän tasaantumista selittää se, että vuonna 2021 valmisteltiin merkittävä määrä koronaan liittyviä lausuntoja. THL:n asiantuntijat olivat kuultavana vuonna 2022 eduskunnassa 79 kertaa (126). Tilaisuuksiin valmisteltiin myös lausunnot. THL antoi myös muita lausuntoja ministeriöille, virastoille ja muille tahoille. Näitä oli kaikkiaan 175 (314), kun lausuntopyyntöjä saapui yhteensä 246 (330).

Kuvio 1. Lausuntomäärät vuosittain.

THL:n asiantuntijoilla on vuosittain huomattava määrä puheenjohtajuuksia, jäsenyyksiä ja sihteeritehtäviä kansallisissa ja kansainvälisissä työryhmissä, neuvottelukunnissa ja ohjausryhmissä. Vuonna 2022 THL nimesi virallisen nimeämisprosessin kautta asiantuntijoita 102 (139) talon ulkopuolisten tahojen perustamiin elimiin (työryhmiin, neuvottelukuntiin yms.).

Ulkoisille asiakkaille tarjotut viestinnälliset tuotteet ja palvelut

Koronapandemia vaikutti edelleen voimakkaasti laitoksen viestintään. Tilanne tosin rauhoittui merkittävästi vuoteen 2021 verrattuna. Venäjän hyökättyä Ukrainaan sekä median että kansalaisten kiinnostus koronauutisointiin laski. Median merkitys keskeisenä viestintä- ja vaikuttamiskanavana oli edelleen suuri. THL julkaisi yhteensä 328 tiedotetta ja verkkouutista. Näistä käännettiin ruotsiksi 195 ja englanniksi 144. Toimitetussa verkkomediassa julkaistiin mediaseurantamme mukaan vuoden aikana 26 103 artikkelia, jossa THL oli mainittu. Määrä on huomattavasti vuotta 2021 alhaisempi, mutta medianäkyvyys oli edelleen todella hyvällä tasolla.

Median käyttöön tarkoitettuun päivystyspuhelimeen tuli yhteensä 861 soittoa. Lisäksi toimittajia palveltiin sähköpostilla.

Pandemian taittumisesta huolimatta seuraajamäärämme sosiaalisen median kanavissa kasvoivat edelleen. Vuoden lopussa organisaatiotilejämme seurasi eri kanavissa (Facebook, Instagram, LinkedIn, Twitter) yhteensä 270 000 henkilöä. Facebook oli kanavana kaikkein tehokkain ihmisten tavoittamisessa ja Instagram vuorovaikutuksessa suhteessa tuotettujen sisältöjen määrään. Suhteellisesti eniten seuraajamäärämme kasvoi LinkedInissä.

Maksulliseen näkyvyyteen perustuvia kansalaiskampanjoita toteutettiin muun muassa korona- ja influenssarokotuksiin, lapsistrategiaan sekä rahapelihaittojen ehkäisyyn liittyen.

Thl.fi on portti laitoksen tuottamiin tietoihin, tulkintoihin ja ratkaisuihin. Thl.fi:n käynti- ja käyttäjämäärien seuranta on vuoden 2021 tammikuun jälkeen vaikeuttanut se, että käyttäjät ovat voineet kieltää evästeet ja näin myös käyntiensä tilastoinnin. Vuonna 2022 tilastoituvia sivukatseluja oli 24,5 (48 miljoonaa vuonna 2021). Arvio todellisesta sivukatselumäärästä on noin 45 miljoonaa. Yli 10 miljoonaa käyntiä ja 16 miljoonaa sivukatselua liittyivät koronaviruspandemiaan. Muilla aihesivuilla sivukatselujen määrät vaihtelivat 61 000 ja 703 000 välillä. Vuoden 2022 lopulla koronaan liittyneitä sivuja karsittiin runsaasti. Sivustoa käytetään edelleen eniten mobiililaitteilla, joiden osuus on vakiintunut yli 70 prosenttiin. Hakukoneista tulleen maksuttoman liikenteen osuus on palautunut koronaa edeltäneen ajan tasolle. Korona-aikana tuo osuus oli pienempi kuin normaalisti. Myös linkkien kautta sivustolle tulneiden määrä on laskenut koronaa edeltäneen ajan tasolle. Suomenkielisiä sivuja on 8500, ruotsinkielisiä hiukan vajaat 3000 ja englanninkielisiä vajaat 2000.

Tapahtumat ja seminaarit ovat THL:ssä vakiintuneita sidosryhmävaikuttamisen tapoja. Suurempia tapahtumia ja seminaareja järjestettiin vuoden aikana 325. Tapahtumat keräsivät yli 55 000 osallistujaa. Tapahtumamäärä kasvoi voimakkaasti edelliseen vuoteen verrattuna. Kohderymänä laitoksen tilaisuuksissa ovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammat-

tilaiset, asiantuntijat, tutkijat, johtajat ja päättäjät. Koko väestölle tarkoitettuja koronaan liittyviä tilaisuuksia järjestettiin viisi.

Tieteellinen tutkimus ja julkaisut ovat keskeisessä roolissa laitoksen tietopohjan muodostumisessa, asiantuntijatyössä sekä yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. Vuosittain THL:n tutkijat julkaisevat noin 900 vertaisarvioitua artikkelia kansainvälisissä lehdissä. Kaksi kolmasosaa näistä OKM:n A1-luokkaan kuuluvista artikkeleista ilmestyy alansa huippulehdissä. Lisäksi tutkijat julkaisevat tieteellisiä katsausartikkeleita (A2) sekä kansainvälisissä että kotimaisissa lehdissä.

Laitoksen julkaisusarjoissa julkaistiin 163 nimikettä (159), 49 tilastoraporttia sekä yksi tilastollinen vuosikirja (1). Vuoden aikana ilmestyi kaksi laajaa tietokirjaa, koronapandemian vaikutuksia nuoriin käsitellyt Nuorten elinolot -vuosikirja sekä neljän vuoden välein ilmestyvä Suomalaisten hyvinvointi -katsaus.

Kirjoja myytiin THL:n verkkokirjakaupassa 1655 kappaletta ja verottoman myynnin arvo oli 42 500 euroa. Suurin osa THL:n julkaisuista on vapaasti saatavilla pdf-muodossa avoimessa julkaisuarkistossa, Julkarissa. Julkaisutiedostoja ladattiin Julkarista lähes 1,1 miljoonaa kertaa ja Yhteiskuntapolitiikka-lehden artikkeleita 181 000 kertaa. Lehti on THL:n, Eläketurvakeskuksen, Kelan ja Helsingin ja Tampereen yliopistojen yhdessä kustantama vertaisarvioitu tieteellinen aikakauskirja.

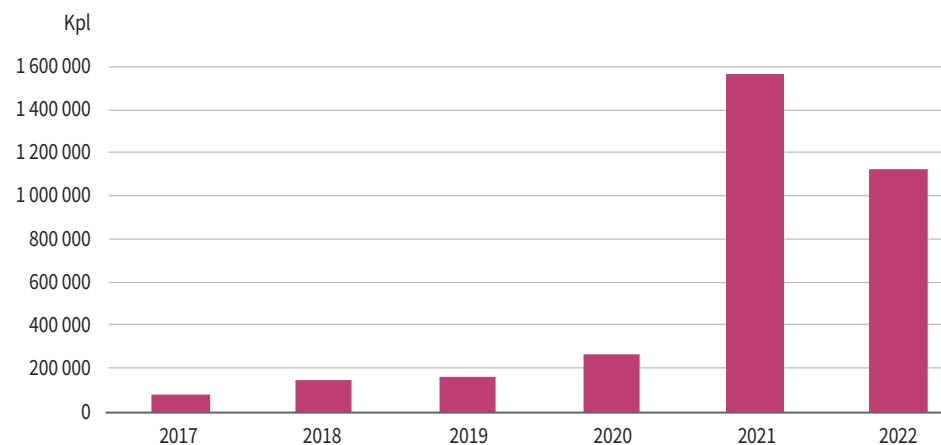
Ulkoisille asiakkaille näkyvät tiedon hyödyntämiseen liittyvät tuotteet ja palvelut

Tiedolla vaikuttaminen pitää sisällään myös tarjoamiemme tietojen itsenäisen hyödyntämisen. THL:n tilastotieto- ja datapalvelujen käyttö on tasaantunut vuoden 2021 huippuluvuista. Syynä tähän on vähentyneet tietotarpeet koronaan liittyen. Laitoksessa on useampia raportointipalveluja, joita on kehitetty ajan saatossa asiakastarpeisiin perustuen. Kullakin näistä on oma näkökulmansa tuotettuun tietoon. Koska raportointipalvelujen analysointivälineet, asiakkaat ja tietojen hyödyntäjät ovat erilaiset, ei niitä voi käyttäjämäärien osalta vertailla. Sen sijaan käyntimäärät eli istunnot ovat lähempänä toisiaan.

Tietokantaraportit, eli tiivistet ja kuutiot, mahdollistavat käyttäjän omat valinnat rekisteriaineistoista. Näiden käyntimäärät ovat muihin raportointipalveluihin nähden selkeästi suurimmat, sillä vuonna 2022 istuntoja oli yli 1,1 miljoonaa (1,5 milj.). Toiseksi suurimman raportointipalvelun, Sotkanetin, istuntojen määrä väheni myös vuodesta 2021, mutta samanaikaisesti käyttäjien määrä kasvoi.

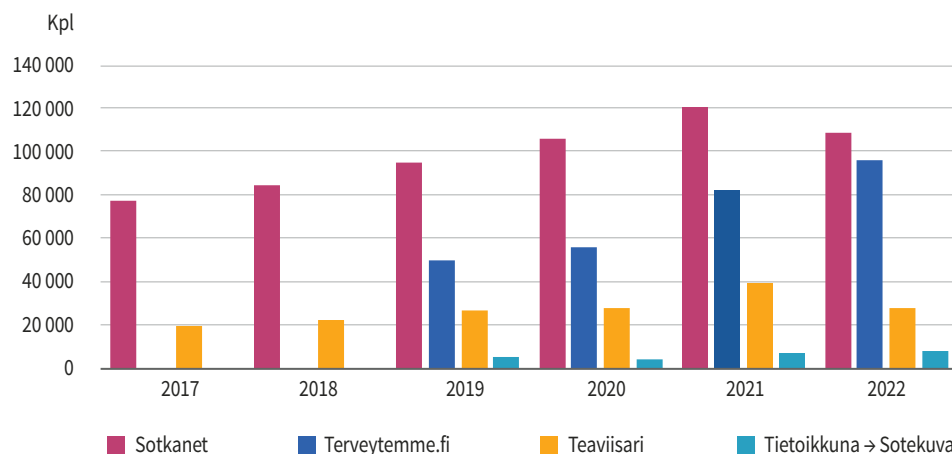
Raportointipalvelujen käynti- ja kävijämäärät eivät kerro kaikkea palvelujen käytöstä. Esimerkiksi TEAviisarissa vuonna 2022 käyntimäärä oli edellisvuoteen nähden hieman pienempi, mutta palvelun parissa käytettiin aikaa huomattavan paljon enemmän. [Terveystemme.fi](#)-palvelussa käyntimäärät ovat kasvaneet tasaisesti vuosi vuodelta. Syinä tähän lienevät tehdyt tiedotteet, joissa on ohjattu kyseiseen palveluun ja tiedot, joihin uudet käyttäjät ovat päätyneet esimerkiksi Googlen hakutulosten kautta. Kiinnostavaa on myös se, että mobiilikäyttäjien määrä meni ensi kertaa kyseisessä palvelussa perinteisten tietokoneen käyttäjien ohitse.

Siitä huolimatta, että raportointipalvelut ovat toisistaan erillisiä ja eri tarpeisiin vastaavia, on niissä myös jaettuja tietoja. Esimerkiksi Sotekuva (entinen Tietoikkuna) pohjautuu ensi sijassa Sotkanetin tietoihin, ja se luotiin edistämään arviointitiedon käytettävyyttä arviointiprosessin eri vaiheissa, ja tukemaan arvioinnin avoimuutta. Sotekuvan käyntimäärä kasvoi vuonna 11 % vuodesta 2021. Tulosta voi pitää hyvänä, koska raportointipalvelun kohdejoukko on rajallinen. Odotus on, että käyntimäärät kasvavat entisestään, kun hyvinvointialueet aloittavat ja alueiden omat seuranta- ja raportointipalvelut astuvat voimaan.

Kuvio 2. Tiiviste ja kuutio -raportointipalvelujen käyntimäärän kehitys ajassa.

Lähde: Google Analytics

Kuvio 3. Käyntimäärien kehitys erilaisissa raportointipalveluissa.

Lähde: Google Analytics/Matomo.

THL:n avoimien rajapintojen kautta haetaan tietoja asiakkaiden omiin tarpeisiin ja omiin palveluihin hyödynnettäväksi. Tiivistisiin ja kuutioihin kohdistuvien rajapintakyselyjen määrä laski edellisvuodesta hieman ollen 44 miljoonaa (n. 46,8 milj.). Sotkanetin rajapintakyselyjen määrä nousi edellisvuodesta ollen vuonna 2022 12,5 miljoonaa (11,6 milj.), jolloin kehitystä oli edellisvuoteen 8 %.

Tiedon välittämisen ja tiedon hyödyntämisen merkittävänä keinona ovat laitoksen verkkokoulut. Verkkokoulut on tarkoitettu THL:n ulkoisille asiakkaille ja sidosryhmille, esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille. Vuonna 2022 pääpaino verkkokoulujen kehittämisessä siirtyi sisältöihin itse alustan sijaan. Koulutus alustalla julkaistiin vuonna 2022 neljä uutta verkkokoulua sekä kaksi moduulia, jotka täydentävät jo olemassa olevia verkkokoulutuksia. Lisäksi verkkokouluista julkaistiin käännöksiä ruotsiksi. Rekisteröityneitä käyttäjiä on noin 58 000, kun vuosi sitten luku oli 32 000. Monet koulutusorganisaatiot hyödyntävät THL:n tuottamia verkkokoulutuskokonaisuuksia ja kursseja opiskelijoita kouluttaessaan. Osa sisällöistä myös tuotetaan yhteistyössä.

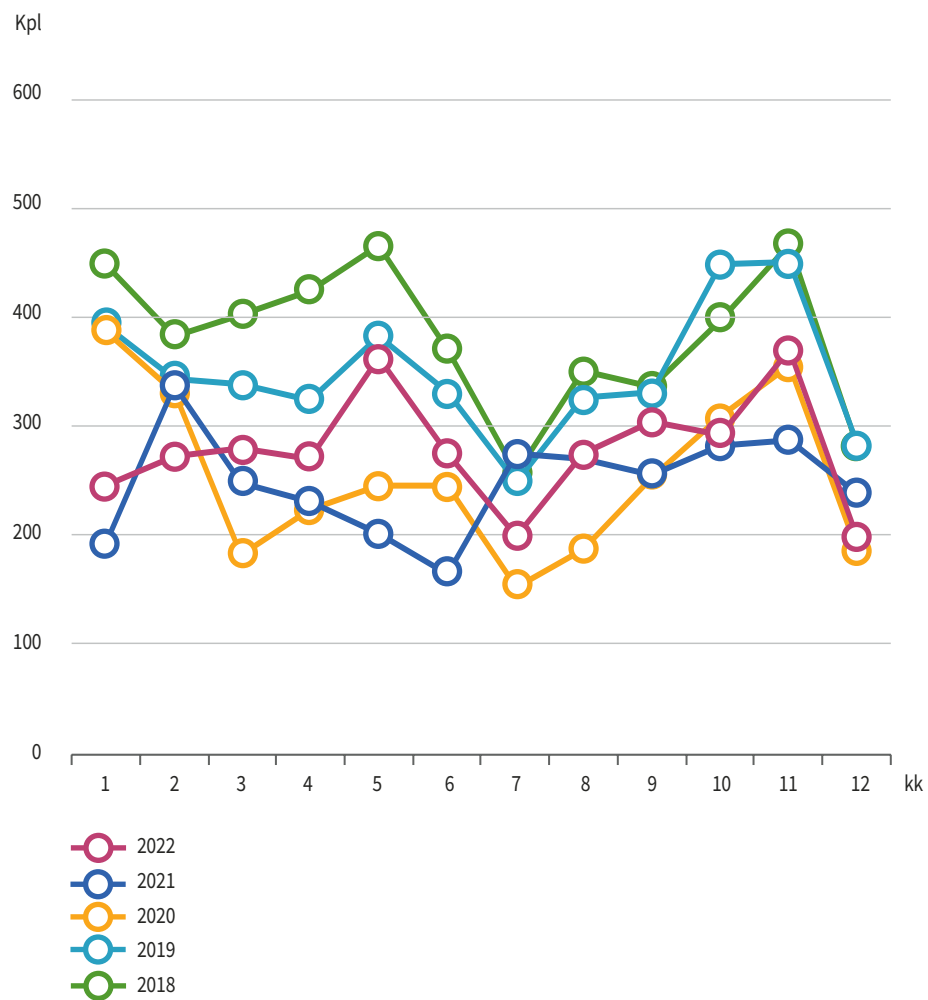
Ulkoisille asiakkaille tarjotut ajankohtaiset tuotteet ja palvelut

Koronapandemia vaikutti edelleen laitoksen tuottamien palvelujen käyttöön ja suoritteiden määrään. Muuttuvien tilanteiden vuoksi olemassa olevia palveluja kehitettiin ja uusia palveluja tuotettiin asiakkaiden ja sidosryhmien tarpeita varten. Muuttuneiden tilanteiden ja tietotarpeiden vuoksi kaikkia kehitettyjä palveluja ei ollut tarkoituksenmukaista säilyttää.

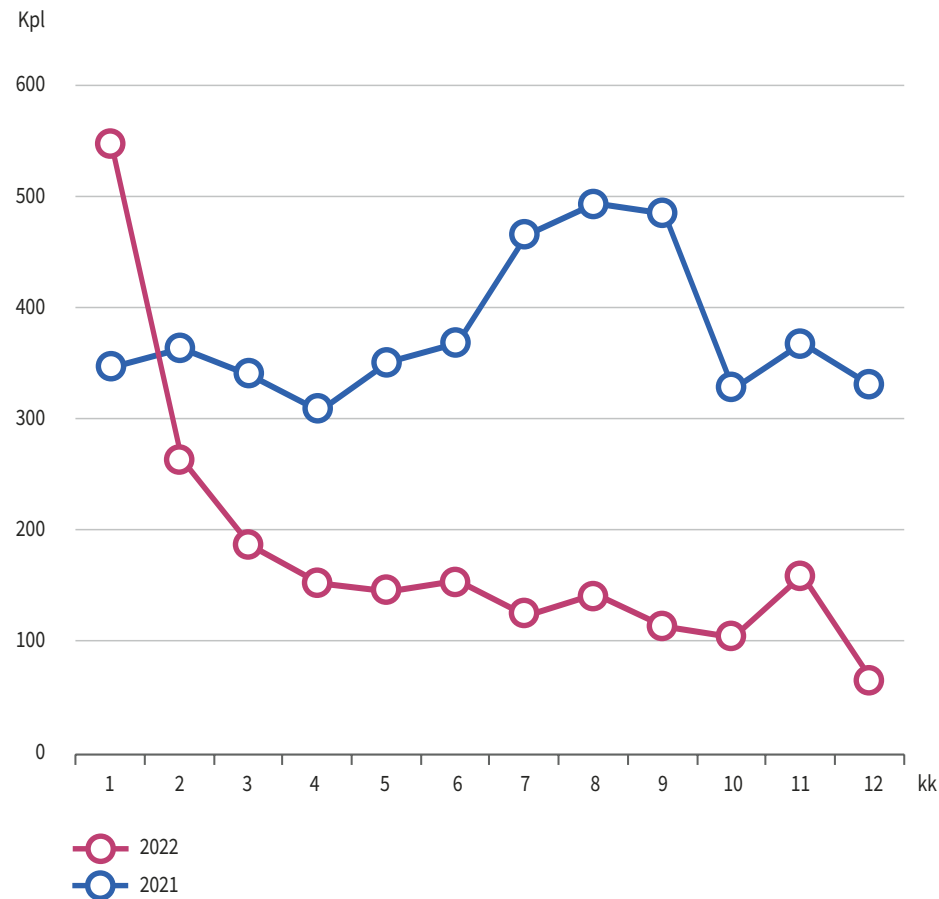
Koronavilkku-sovelluksen käytöstä luovuttiin pysyvästi 1.6.2022 alkaen, koska silloisessa epidemiatilanteessa Koronavilkun käytölle ei ollut enää perusteita. Koronavilkku oli yksi maailman käytetyimmistä koronasovelluksista suhteutettuna maan asukasmäärään.

Terveydenhuollon ammattilaisille on tarjolla rokotus- ja matkailuterveysneuvontaa puhelimitse. Neuvontapuhelimessa vastataan paitsi kansalliseen rokotusohjelmaan liittyviin rokotuskysymyksiin, myös matkailuun liittyviin terveys- ja rokotusaiheisiin. Vuonna 2022 rokotus- ja matkailuterveysneuvonnan puheluiden määrät nousivat ja vastattuja puheluita oli 3 348 (2 988). Puheluiden määrää selittää matkailuun liittyvien puheluiden lisääntymisen koronapandemian matkustusrajoitustoimien keventyessä.

Vuonna 2021 avattiin uutena palveluna terveydenhuollon ammattilaisille tarkoitettu koronarokotuksiin kohdistuva neuvontapalvelu. Siinä vastataan kysymyksiin, jotka koskevat koronarokotuksia sekä niiden järjestämistä ja rokottamista. Vuonna 2022 vastattuja puheluita oli 2 163 (4 536). Eniten puheluita tuli aivan alkuvuonna, jolloin rokotetta tarjottiin laajasti koko väestölle.

Kuvio 4. Rokotus- ja matkailuterveysneuvonnan vastatut puhelut kuukausittain ja vuosittain

Kuvio 5. Koronarokotusneuvonnan vastatut puhelut kuukausittain ja vuosittain

Vuonna 2022 THL jatkoi koronaviruksen, SARS-CoV-2, ja sen muunnosten eli koronavirusvarianttien seurantaan Suomen jätevesistä mittaamalla puhdistamattomasta jätevedestä koronaviruksen RNA:ta eli geeniperimää säännöllisesti yhteensä 13 jätevedenpuhdistamolla. Yhdyskuntien jätevesi kokoaan yhteen koko viemäriverkoston alueella kiertävät koronavirukset, ja jätevedestä saadut tulokset tukivat kansallisesti kattavalla tavalla terveydenhuollon mittareista saadun seurantatiedon tulkintaa.

Vuoden 2022 aikana analysoituja jätevesinäytteitä kertyi lähes 650 kappaletta. Tulokset raportoitiin viikoittain tartuntataudeista kansallisella ja alueellisella tasolla vastaaville henkilöille, ja myös laitoksen verkkosivulla julkisessa viikkoraportissa. Laitos kehitti vuoden aikana Euroopan komission erillishankinnalla jätevesien sisältämien koronaviruksen geenisekvenssien analyysimenetelmän, jonka avulla voidaan tutkia, millaista vaihtelua eri koronavirusmuunnosten suhteellisissa osuuksissa Suomessa esiintyy. Jatkossa seuranta on tarkoitus laajentaa Euroopan laajuisesti kattamaan myös muiden infektio- tautien ja antibioottiresistenssin jätevesipohjainen seuranta. THL valmisteli tämän tavoitteen toteuttamista yhteisrahoitteisessa Jätevesiseuranta pandemioiden varautumistyökaluksi -hankkeessa.

Taulukko 11. Koronaviruksen jätevesiseurannan THL:ssä analysoidut 24h-kokoomanäytteiden lukumäärät

Ajanjakso	SARS-CoV-2 RNA-lukumäärä (RT-qPCR)	Koronavirusmuunnokset (ARTIC sekvensointi)
1.4.-31.7.2020	166	-
3.8.-31.12.2020	432	31
1.1.-31.12.2021	800	354
1.1.-31.12.2022	649	641

Rokotteiden hankinta

Vuoden 2022 talousarviossa kansallisen rokotusohjelman rokotteiden hankintaan varattu määräraha oli 30 940 000 euroa. Kansallisen rokotusohjelman rokotteita hankittiin yhteensä 34 eri valmistetta ja 2 891 550 annosta, joiden yhteenlaskettu arvo oli 25 331 895 euroa. Puutiaisaiivotulehdusta vastaan suunnattuja TBE-rokotuksia laajennettiin vuoden 2022 kuluessa Kirkkonummelle ja Lohjalle. Influenssapandemiarokotteen ostovaruussopimuksen kustannukset olivat 2 709 000 euroa. COVID-19 rokotteiden hankintaan varautumiseen myönnettiin valtion lisätalousarvioissa 70 500 000 euroa. Vuonna 2022 Suomeen saapui 7 100 770 annosta koronarokotteita. Niiden hankintaan, varastointiin sekä jakeluun käytettiin 188 109 303 euroa. Edellä mainittujen lisäksi rokotehankintamäärärahaa käytettiin kansallisen rokotusohjelman tukemiseen sekä rokotteiden varastointi- ja jakelukustannuksiin.

Oikeuslääkintä

THL:n oikeuslääkintäyksikkö vastaa oikeuslääketieteellisestä ruumiinavaustoiminnasta sekä kuolemansyyn selvityksen ohjauksesta ja valvonnasta Suomessa. Vuonna 2022 tehtiin 8 099 oikeuslääketieteellistä ruumiinavausta (8 186 kpl vuonna 2021). Oikeuslääketieteelliseen ruumiinavaukseen ohjautui enää 13,1 % kuolleista (14,3 % vuonna 2021). Vuonna 2022 THL:n oikeuslääkärit tarkastivat noin 60 000 kuolintodistusta (n. 57 000 kpl vuonna 2021) perustuen kuolemansyyn selvittämisen valvontatehtävään. Oikeushammaslääkärit suorittivat turvapainehakijoiden ikäarviotutkimukset Maahanmuuttoviraston toimeksiannosta sekä tekivät vainajille hammastunnistuksia osana kuolemansyyn selvitystä. Oikeuslääketieteen päivystyspiste aloitti toimintansa vuonna 2020. Päivystyspisteen tutkimukset tehdään Helsingin, Espoon, Kirkkonummen ja Vantaan alueilla toimivien poliisi-, Tulli-, vankeinhoito- sekä rajavartiolaitosviranomaisien pyynnöstä ja ovat osa epäillyn rikoksen esitutkintaa. Tavallisia tutkimuksia ovat esimerkiksi liikennepäihdetutkimukset, seksuaalirikosepäilyjen tutkimukset ja vakavasta väkivallasta epäiltyjen tutkimukset. Vuonna 2022 tehtiin 2804 tutkimusta.

Oikeuslääkintäyksikössä työskenteli vuoden 2022 lopussa 117 henkilöä. THL on kouluttanut erikoistuvia lääkäreitä yhteistyössä yliopistojen kanssa. Vuoden 2022 aikana valmistui neljä uutta oikeuslääketieteen erikoislääkärinä. Vuoden 2022 lopussa THL:n viroissa oli

30 oikeuslääkärinä. Oikeuslääketieteen erikoisalalla oli vuoden 2022 lopussa viisi erikoistuvaa lääkäriä. Alalla on edelleen liian vähän oikeuslääkäreitä.

Oikeuslääkintäyksikön kaikki toiminnot ovat olleet ISO9001-sertifioituja vuodesta 2020 lähtien. Vuonna 2016 käyttöön otettua oikeuslääkinnän tietojärjestelmää on vuoden 2022 aikana edelleen kehitetty muun muassa parantamalla järjestelmän käytettävyyttä.

Oikeuspsykiatria

THL vastaa lakisääteisestä oikeuspsykiatrisesta viranomaistyöstä. Tuomioistuimien määräämät mielentilatutkimukset ja vaarallisuusarviot käsitellään THL:n yhteydessä toimivassa oikeuspsykiatristen asioiden lautakunnassa, joka antaa oman lausuntonsa syyntakeisuudesta ja vaarallisuudesta sekä päättää mielentilatutkimuksen jälkeen psykiatriseen sairaalahoitoon tai kehitysvammaisten erityshuoltoon määräämisestä sekä vahvistaa aloittamansa hoidon tai erityishuollon lopettamisen päätökset. Tehtäväalueella käsitellään lisäksi muita vireille tulevia asioita, kuten esityksiä oikeuspsykiatrisen potilaan valvonta-ajalle päästämiseksi ja yhteistyössä oikeusministeriön kanssa tehtäviä hoitoseuraamusten kansainvälisiä siirtoja. Tilastoitujen, käsiteltyjen viranomaistyön asioiden määrä on pysynyt suunnilleen samalla tasolla viime vuosina. Tartuntatautilanne kuitenkin viivästytti edelleen mielentilatutkimuksiin pääsyä; lausuntoja valmistui vuonna 2022 aikaisempaa vähemmän (84). Hoitoon määrättyjen (39) ja syyntakeettomiksi arvioitujen (43) määrät ovat edelleen hieman nousseet suhteessa tehtyihin mielentilatutkimuksiin. Asiakirjojen perusteella annettiin mielentilatutkimuslausuntoja 5. Valvonta-ajalle päästämistä koskevia ratkaisuja tehtiin tehtäväalueella 118. Oikeuspsykiatrian tiimin oikeuspsykiatrista, oikeustieteellistä, yhteiskunta/hallintotieteellistä ja terveydenhuollollista asiantuntemusta edustavat jäsenet osallistuivat tehtäväalueen asiantuntija- ja kehittämistehtäviin. Yhteistyökumppanien kanssa laadittiin oikeuspsykiatrista järjestelmää koskeva oikeusvertailu THL-julkaisuna ja jatkettiin oikeuspsykiatrian oppikirjan sekä sähköisen rekisterin ja it-järjestelmän valmistelua. Tarkemmat tiedot löytyvät suoritekoonnista ja tilastoista thl.fi/oikeuspsykiatria.

Taulukko 12. Oikeuspsykiatrian tehtäväalueella käsitellyt asiat 2020–2022

	2020	2021	2022
Sairaaloissa laaditut mielentilatutkimuslausunnot yhteensä	107	113	84
Tutkittavat			
Mies	92	100	77
Nainen	15	13	7
Alle 18-vuotias	3	8	1
Pääsyyte			
Henkirikos	29	36	21
Muu väkivaltarikos	49	53	41
Tuhotyö	3	5	3
Seksuaalirikos	13	8	12
Omaisuusrikos	7	8	5
Muu syyte	6	3	2
Lautakunnan syyntakeisuusarvio sairaalassa tutkitun mielentilasta			
Syyntakeinen	49	53	31
Alentuneesti syyntakeinen	10	13	7
Syyntakeeton	48	47	46
Vaarallisuusarviot mielentilatutkimuksen yhteydessä	13	13	7
Helsingin hovioikeuden pyytämät vaarallisuusarviot	2	2	4
Asiakirjojen perusteella annetut lausunnot			
Mielentilalausunnot	5	2	5
MTL 21 §:n mukaiset hoidon tarpeen arviot	1	0	0
Hoitoonmääräämispäätös mielentilatutkimuksen jälkeen – yhteensä	44	44	39
Hoitoonmääräämispäätös muussa tilanteessa – yhteensä	7	1	6
Sairaalasta poistaminen sairaanhoitopiirin toimintayksikön valvonnassa	107	118	118
	265	266	245

THL:n alaiset valtion laitokset ja THL:n yhteydessä toimiva tietolupaviranomainen

THL:n alaisuudessa on kaksi valtion mielisairaala ja viisi koulukotia sekä vankiterveydenhuollon yksikkö, jotka solmivat tulossopimuksen THL:n kanssa. Lisäksi THL:n yhteydessä toimii tietolupaviranomaisen tehtävien puolesta itsenäinen sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomainen Findata.

Valtion mielisairaaloiden toiminnan tarkoituksena on tuottaa oikeuspsykiatrian erikoisalan palveluja koko maata varten. Sairaaloissa hoidetaan kriminaalipotilaita, jotka on oikeudessa mielentilatutkimuksen perusteella jätetty tuomitsematta sekä erityisen vaarallisia ja/ tai vaikeahoitoisia psykiatrisia potilaita. Molemmissa sairaaloissa suoritetaan mielentilatutkimuksia ja annetaan oikeuspsykiatrian erikoisalan perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta sekä tehdään alan tieteellistä tutkimustyötä. Tämän lisäksi Niuvanniemen sairaala toimii Itä-Suomen yliopiston oikeuspsykiatrian klinikkana.

Sairaaloiden hoitotoiminta on ollut jatkuvasti yhteiskunnallisesti merkittävää, koska se on kohdentunut pääasiassa vaikeasti psyykkisesti sairaisiin henkilöihin, jotka voivat olla sairautensa takia vaarallisia toisten hengelle, terveydelle tai turvallisuudelle. Perusoikeusnäkökulman vahvistuessa kaikessa julkisen sektorin toiminnassa kaipaavat mielenterveyslaki ja itsemääräämisoikeutta koskeva lainsäädäntö pikaista uudistusta, joka ottaa huomioon oikeuspsykiatristen potilaiden hoidon erityispiirteet.

Niuvanniemen sairaalan hoitajaksoista (354) 51 % kohdentui kriminaalipotilaille, 37 % vaikeahoitoisille ja 12 % mielentilatutkittaville. Hoitopäivistä 57 % kohdentui kriminaalipotilaille ja 41 % vaikeahoitoisille sekä 2 % mielentilatutkimuksiin. Sairaalan vuotuinen hoitopotilaiden vaihtuvuus on ollut viime vuosina 30–50, mutta vuonna 2022 sairaalaan otettiin 25 potilasta ja poistettiin 32 potilasta. Kotikunnan mukaisten sairaaloiden paikkatilanne viivästi potilaiden siirtymistä niissä järjestettävään jatkohoitoon. Kun mielentilatutkimuksen jälkeen entistä suurempi osuus tutkituista (22/43) määrättiin hoitoon, väheni nk. vaarallisuuden tai vaikeahoitoisuuden vuoksi hoitoon otettavien potilaiden määrä. Yhteensä

sairaalassa tutkittiin tai hoidettiin 354 eri potilasta vuonna 2022. Potilaista lähes 34 % oli hoitoisuudeltaan (GAF-mittari) heikoimmassa kategoriassa. Mielenterveyslain mukaisten pakkotoimenpiteiden käyttö vähentyi toimintavuoden aikana. Sairaalassa on laadunhallintajärjestelmä, ja hoitosuosituksen toteumaa seurataan.

Vanhan Vaasan sairaalassa oli tarkasteluvuoden lopussa 88 oikeuspsykiatrista potilasta ja 64 vaikeahoitoista potilasta. Hoitopäivistä 52 % kohdistui oikeuspsykiatrisille ja 45 % vaikeahoitoisille potilaille sekä 3 % mielentilatutkimuksiin. Sairaalaan uloskirjattiin 19 potilasta ja uusia potilaita tuli 21. Käyttöaste vuonna 2022 oli 93,88, kun se vuonna 2021 oli 92,79. Sairaalassa jatkettiin yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa kiinteistön tiekartan suunnittelua sekä käynnistettiin uudisrakennuksen suunnittelukilpailu. Sairaalan tavoitteena on tarjota yhden hengen huoneet kaikille potilaille.

Valtion koulukotien keskeinen palvelukokonaisuus muodostuu vaativan tason osastohoidon ja erityisen huolenpidon sekä perus- että tutkintoon valmistavasta (TUVA) opetuksen palveluista. Valtion koulukotien suomenkielinen palvelu tuotetaan Limingan, Sairilan, Sippolan ja Vuorelan yksiköissä, kaksikielistä (suomi, ruotsi) sijaishuoltoa annetaan Lagmansgårdenin koulukodissa Pedersöressä.

Yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa koulukotien toimitiloja kehitetään vastaamaan nykyaikaisia vaativan sijaishuollon ja erityisopetuksen tarpeita. Toimintakertomusvuoden aikana on useita eri toimitilahankkeita käynnissä. Toimitilojen väistämättömät kehittämistarpeet johtavat vuokratulujen nousuun ja sitä kautta palvelumaksujen korotuksiin.

Toimintakertomusvuoden viimeisenä päivänä koulukotien laskennallinen paikkaluku oli 118, josta kymmenen paikkaa kohdentuu jälkihuoltoon. Käytettävissä olevien paikkojen vuosittaiseen vaihteluun vaikuttaa eri yksiköissä toteutettavat toimitilahankkeet ja toteutetut osastomuutokset. Osastomuutokset tukevat sitä, että koulukodit ovat viimesijaisiin sijaishuollon palveluntuottajia erityisen vaativaa hoitoa ja kasvatusta tarvitseville lapsille.

STM:n toimesta tehtiin selvitys, jossa kartoitettiin koulukotien asemaa ja hallintomallia tulevan sote-uudistuksen jälkeen. Selvityksessä todettiin, että valtion koulukodit tulee pitää yhtenäisenä hallinnollisena kokonaisuutena myös tulevaisuudessa. STM on käynnistänyt jatkoselvityksen, jossa koulukotien tulevaisuuden rahoitusmallia ja -tarvetta selvitetään.

Koulukodit pääsivät kustannusvastaavaan tulokseen hyvällä ja tiukalla talouden suunnittelulla. Ylijäämäiseen kustannusvastaavuuteen vaikuttivat ennakoimattomat tuottojen lisäykset, hyvä käyttöaste osastohoitojen osalta sekä suunniteltujen kiinteistöinvestointien suunnittelun siirtyminen kustannuksineen vuodelle 2023. Ylijäämää syntyi ennakoimattomasti yli 800 000 euroa, joka ei tule siirtymään seuraaville vuosille.

Koulukotien lastensuojelutoiminnasta aiheutuvat menot katetaan johtokunnan vuosittain vahvistamien hoitopäivämaksujen tuotoilla ja toimintamenoihin myönnettyllä valtion rahoituksella. Hoitopäivä- ja koulupäivämaksuja korotettiin 5 % vuonna 2022. Koulukodit eivät ole osallistuneet vuoden 2022 aikana uusiin kilpailutuksiin, vaan sopimuksia on uusittu lapsikohtaisten sopimusten mukaan. Uusilla sopimuksilla on turvattu kuntien tasapuolimpi kohtelu palveluehdoissa ja tasapuolinen hinnoittelu.

Toimintakertomusvuoden aikana koululle myönnettiin 600 000 euroa Opetushallituksen lisärahoitusta koulun yhtenäistämiseen. Lisärahoituksen avulla jatkettiin yhtenäistämistyötä keskittyen opetussuunnitelman mittavaan päivittämiseen, koulukotipedagogiikan kehittämiseen sekä laatutyön prosessien luomiseen ja dokumentoimiseen.

Valtion koulukotikouluille myönnettiin tutkintoon valmistavan opetuksen järjestämisen lupa (TUVA). TUVA-työtä tehtiin ja pilotoitiin luokkatyön ohessa ja erikseen kohdenne tuin erityistehtävin. Lukuvuoden aikana käynnistettiin kiusaamisen ja yksinäisyyden ehkäisemiseksi toimenpiteitä kouluttamalla henkilöstöä konfliktin ratkaisuun Cynefin-malliin pohjautuen. Lisäksi toteutettiin oppilaita osallistava Koulukotibussitour, jonka aikana monialainen ammattilaisten ryhmä kävi dialogia oppilaiden kanssa.

Yksiköissä tuettiin NEPSY-oireilevia lapsia konsultaation, koulutuksen sekä yhteisoppimisen ja mentoroinnin menetelmin arjessa. Valtion koulukodit ovat olleet vahvasti mukana OT-koordinaatiotyöryhmässä sekä VIP-verkoston Vaativan konsultaation kehittämistyössä kaikilla erä-alueilla.

Vankiterveydenhuollon yksikön (VTH) tehtävänä on järjestää vankien ja tutkintavankien terveyden- ja sairaanhoito siten, kuin vankeuslain (767/2005) 10. luvussa ja tutkintavankeuslain (768/2005) 6. luvussa säädetään. Toimintaa ohjaa kehittämisohjelma ja strategia vuosille 2021–2025, jonka mukainen visio on: ”Vanki vapautuu terveempänä, toimintakykyisempänä ja motivoituneena huolehtimaan hyvinvoinnistaan”. Vankiterveydenhuollon toiminnan lainmukaisuutta, laatua ja potilasturvallisuutta edistettiin viranomaisvalvonnan lisäksi omavalvonnalla. Vuonna 2022 Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia teki kaksi tarkastuskäyntiä Vankiterveydenhuollon yksikköön. Lisäksi Fimea teki tarkastuksen Lääkesekukseen. Omavalvonnan ohjauskäyntejä toteutettiin vuonna 2022 14:ssä eri toimipisteissä ja lääkehuollon ohjauskäyntejä tehtiin 31 kappaletta.

VTH:ssa toteutettiin johtamisorganisaation uudistus, jossa toiminta keskitetään kolmeen palvelukokonaisuuteen: avohoitopalvelut, sairaalapalvelut sekä hallinto- ja tukipalvelut. Samassa yhteydessä uudistetaan myös johtoryhmätyöskentely. Kansainvälisen turvallisuustilanteen vuoksi valmis- ja varautumistyötä tehtiin aktiivisesti, ja erityisesti tietoturvaan ja -suojaan panostettiin aiemmin tehdyn sisäisen tarkastuksen perusteella laaditun suunnitelman mukaisesti. Yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen ja THL:n kanssa toteuttava vankien terveystutkimus, jonka tavoitteena on verrata kerättyä terveystietoa aiempaan vankitutkimukseen ja horisontaalisesti yleisväestöön, jatkui tiedonkeruuvaiheella. Pääosin koronaviruspandemian vuoksi viivästynyt tiedonkeruu valmistui vuoden 2022 loppuun mennessä. Yhteistyötä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa jatkettiin pitämällä yllä säännöllisiä tapauksia eri tasoilla, ja sitä tehostettiin erityisesti koronaviruspandemian hoitamisen osalta.

Koronaviruspandemia aiheutti edelleen vuonna 2022 huomattavasti lisätyötä. Oikeusministeriön asetusten määräämien lyhytaikais- ja sakkovankien tuomioiden täytäntöönpanon

keskeytykset päättyivät kesällä, jonka jälkeen vankimäärät ovat kasvaneet merkittävästi. Lisäksi saapuvat vangit ovat aiempaa huonokuntoisempia. Koronainfektioita todettiin vankiloissa 747 kpl vuoden 2022 aikana. Lääkärirekrytointia jatkettiin edelleen. Vuoden 2022 aikana avohoitoon rekrytoitiin 10 lääkäriä, joista 4 vakituiseen virkasuhteeseen. Ostopalvelulääkäritoiminta kilpailutettiin uudelleen alueille, joihin lääkäriätyövoimaa ei suoraan virkasuhteeseen saatu. Suun terveydenhuollossa ostopalvelujen määrää saatiin vähennettyä.

Psykiatrinen vankisairaala on perustehtävänsä mukaisesti vastannut vankipotilaiden vapaaehtoisesta ja tahdosta riippumattomasta psykiatrisesta hoidosta. Sairaalassa on toteutettu lakisääteisiä vaarallisuus- ja väkivaltariski-arvioita, mielentilatutkimuksia, ADHD-diagnostiikkaa, opioidikorvaushoidon arviointeja ja aloituksia, sekä seksuaalirikoksesta tuomitun velvoitteisen lääkehoidon arviointeja. Psykopatiaan keskittyvä aivojen kuvantamistutkimustyö Karoliinisen Instituutin ja valtakunnallisen PET-keskuksen kanssa on edennyt ja julkaisuja on valmistunut. Brexit on viivästyttänyt yhteistyötä Oxfordin yliopiston kanssa koskien väkivallan uusimisriskin arviointia.

Vankisairaalassa potilaiden hoito- ja kuntoutusjaksot toteutettiin hoitotaakuun rajoissa, vaikkakin koronaviruspandemia aiheutti ajoittain viiveitä hoitajaksojen aloitukseen ja päättämisiin. Vankisairaalassa jatkettiin keskitetysti Vankiterveydenhuollon C-hepatiitin häätöhoitoarvioita kansallisen C-hepatiittistrategian mukaisesti, ja arvioita tehtiin yhteensä 151 kpl. Etävastaanottoja hyödynnettiin ketterästi osana toimintoja – etenkin fysioterapeutin, erityishoitajien ja psykiatrin palveluiden osalta. Syksyllä 2022 Vankisairaalan toimintaa kehitettiin ja uudistettiin siten, että toiminnan painopiste siirtyi kohti hoitajavetoisempaa ja potilaslähtöisempää suuntaa. Samalla kiinnitettiin huomiota moniammatillisuuden vahvistamiseen ja tunnistettiin tarpeita osaamisen kehittämiseksi potilaiden moninaiset tarpeet huomioiden.

Taulukko 13. THL:n alaisten valtion laitosten toiminnan kehitystä kuvaavat seuraavat luvut vuosina 2020–2022

Alainen hallinto	Henkilötyövuodet ja suoritteet		
	2022	2021	2020
Mielisairaalat:			
Niuvanniemen sairaala			
Henkilötyövuosi	544	542	544
Hoito- ja mielentilatutkimusvuorokaudet	103 314	100 041	101 601
Taloudellisuus: hoito- ja mielentilatutkimuskustannukset/vuorokausi (euroa)	399	399	388
Tuottavuus: hoito- ja mielentilatutkimusvuorokaudet/htv	194	187	188
Mielentilatutkimukset, lukumäärä	43	56	51
Vanhon Vaasan sairaala			
Henkilötyövuosi	312	307	314
Hoito- ja mielentilatutkimusvuorokaudet	53 114	52 494	53 029
Taloudellisuus: hoito- ja mielentilatutkimuskustannukset/vuorokausi (euroa)	467	449	434
Tuottavuus: hoito- ja mielentilatutkimusvuorokaudet/htv	171	170	170
Mielentilatutkimukset, lukumäärä	22	30	21
*HTV	856	849	858
*Hoitovuorokaudet	156 428	152 535	154 630
*Mielentilatutkimukset	65	86	71
Alainen hallinto	Henkilötyövuodet ja suoritteet		
	2022	2021	2020
Koulukodit			
Henkilötyövuosi	343	349	339
Hoitovuorokaudet	38 849	40 960	41 927
Taloudellisuus: hoitokustannukset/vuorokausi (euroa)	395	425	370
Koulupäivät	17 847	17 870	18 803
Taloudellisuus: koulukustannukset/koulupäivä (euroa)	302	283	243
Perhe-osaston vuorokaudet	1 203	587	1 495
Alainen hallinto	Henkilötyövuodet ja suoritteet		
	2022	2021	2020
Vankiterveydenhuollon yksikkö			
Henkilötyövuosi	205	208	202
Potilassuoritteet poliklinikoilla (kpl)	205 318	207 420	190 660
Hoitovuorokaudet	19 339	20 759	20 850
Mielentilatutkimukset (kpl)	9	4	11
Vaarallisuusarviot (kpl)	5	4	6

Valtion mielisairaaloiden yhteinen sairaansijamäärä oli kertomusvuoden lopussa 452, josta Niuvanniemen sairaalassa oli 297 ja Vanhan Vaasan sairaalassa 155 paikkaa.

Niuvanniemen sairaalassa aikuisosastojen käyttöaste oli 95,24 % (tavoite 94,08 %), ja alaikäisten hoito-osaston käyttöaste oli 96,49 % (tavoite 98,46 %). Toimintavuonna koko sairaalan käyttöaste oli 95,30 %, joten tavoite (94,28 %) ylitettiin 1,08 prosenttiyksiköllä. Vanhan Vaasan sairaalan käyttöaste oli 93,88 % (tavoite 92,87 %).

Niuvanniemen sairaalan sairauspoissaolot olivat kertomusvuotena 14,89 työpäivää/henkilötyövuosi. Vanhan Vaasan sairaalan sairauspoissaolot olivat kertomusvuotena 15,94 työpäivää/henkilötyövuosi.

Niuvanniemessä tehtiin kertomusvuonna 43 mielentilatutkimusta, jotka kaikki aikuisosastoilla. Vanhan Vaasan sairaalassa tehtiin 22 mielentilatutkimusta, eli sairaaloissa yhteensä 65.

Sosiaali- ja terveystietojen tietolupaviranomainen Findata edistää sosiaali- ja terveystietojen toissijaista käyttöä. Sen ydintehtävinä on tarjota neuvontaa, myöntää lupia sosiaali- ja terveystietojen toissijaiseen käyttöön, vastata luvanmukaisten aineistojen yhdistämisestä ja esikäsitteystä sekä ylläpitää tietoturvallista Kapseli-käyttöympäristöä aineistojen analysointia varten.

Findatan kolmas toimintavuosi keskittyi lakisääteisten palveluiden vakiinnuttamiseen ja jatkokokeittamiseen. Edelliseltä vuodelta jatkunut toiminnan sujuvoittamiseen tähtäävä lean-projekti vietiin loppuun ja tietolupahakemusten käsittely uudistettiin, minkä seurauksena lupa-asiakkaiden jonotusaika lyheni. Loppuvuodesta julkaistiin Findatan ensimmäinen valmisaineisto, teemaltaan COVID-19.

Vuonna 2022 Findata vastaanotti yhteensä 270 hakemusta (312 vuonna 2021) ja teki yhteensä 284 päätöstä (262 vuonna 2021). Tietolupahakemusten käsittelyaika vaihteli 1–427 päivän välillä, mediaani oli 79 päivää (80 päivää vuonna 2021). Kapseli-käyttöympäristöjä oli vuoden 2022 lopussa 113 (52 vuonna 2021), joissa oli yhteensä 830 käyttäjää (371 vuonna 2021).

Sosiaali- ja terveystietojen toissijaisen käytön ohjausryhmä julkaisi esiselvityksen toisiolain vaikutuksista sekä siihen perustuvan ehdotuksen toimenpiteistä. Hallinto-oikeus antoi ensimmäisen toisiolain soveltamista koskevan tuomioistuimen päätöksen, jossa Findatan tulkinta tietoluvan myöntämisperusteista vahvistui oikeaksi. Findata järjesti yhdessä Sitran ja STM:n kanssa lain tulkintoja selkeyttävän työpajasarjan, jossa oli mukana laaja edustus.

Findata julkaisi tietoturvallisia käyttöympäristöjä koskevan määräyksen uuden version. Vuoden lopussa Valviran Toini-rekisterissä auditoituja käyttöympäristöjä oli jo yhdeksän kappaletta. Lisäksi Findata antoi toisiolain mukaisen määräyksen tietolupahakemuksen ja tiedonhyödyntämissuunnitelman sisällöstä, oli eduskunnan Sosiaali- ja terveystietojen kuultavana kaksi kertaa EHDS-asetusehdotukseen ja asiakastietolakiin liittyen ja antoi lausunnon kolmesta eri säädösesityksestä.

Toisiokäytön kansainvälinen yhteistyö jatkui kanssa Sitran koordinoimassa TEHDAS-hankkeessa sekä lokakuussa käynnistyneessä EHDS2-pilotissa, jotka molemmat liittyvät Euroopan laajuiseen toisiokäyttöön. Lisäksi Pariisissa järjestettiin osana Ranskan EU-puheenjohtajakauden virallista ohjelmaa konferenssi yhdessä ranskalaisen Health Data Hubin kanssa. Kansainvälinen kiinnostus näkyi myös vierailu- ja esiintymispyyntöjen määrässä, joka pysyi edellisvuosien tapaan runsaana.

Findata.fi:stä ja visuaalisesta ilmeestä julkaistiin kokonaan uusi versio uudistetulla konseptilla ja asiointipalvelun sisällöt muokattiin asiakaslähtöisemmäksi, johon liittyen toteutettiin myös laaja kielenhuolto- ja kehittäminen projekti. Aineistokuvaustyötä jatkettiin edellisvuosien tapaan tarjoamalla rekisterinpitäjille koulutuksia ja kehittämällä työkaluja, Aineistoeditoria ja Aineistokatalogia. Kanta-palveluista toissijaiseen käyttöön haettavien aineistojen tarjonta laajeni.

Kapselin lisäpalveluja saatiin tuotantoon ja auditoitua. Kansallisen käyttöympäristöjen ekosysteemiä vauhditettiin pystyttämällä yhteistyöverkosto, jonka avulla kehitetään yhteisesti toimivia ratkaisuja kattavasti eri palveluntarjoajien, arviointilaitosten ja viranomaisien kanssa.

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

THL tuottaa jatkuvasti uutta tietoa asiakkaidensa työn tueksi sekä jatkaa vahvaa toimintansa ja palveluidensa kehittämistä asiakkaiden tarpeisiin perustuen. THL tekee myös vahvaa sidosryhmäyhteistyötä ja on sidosryhmien keskuudessa haluttu kumppani eri tutkimusrahoitushankkeisiin ja projekteihin.

Toiminnan kehittämisessä pyritään yhä parempaan asiakkaiden kokemukseen palveluiden saatavuudesta ja laadusta selkeyttämällä tuote- ja palveluvalikoimaa sekä parantamalla saavutettavuutta. Laitoksen sidosryhmätoiminta ja -tilaisuudet suunnitellaan ja toteutetaan asiakkaan tarpeisiin pohjaten ja niistä kerätään systemaattisesti palautetta. Palautetta on kerätty lukuisissa koulutuksissa ja hankkeissa, joiden osalta palaute on ollut pääosin kiittävää. Vuoden 2022 osalta tärkeäksi asiakasryhmäksi muodostui hyvinvointialueet, jotka aloittivat toimintansa vuoden 2023 alussa. Alueilta on kerätty palautetta sekä selvitetty tarpeita ja asiakastyytyväisyyttä muun muassa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmassa. Ohjelmassa on kerätty laajasti asiakaspalautetta järjestetyistä tapaamisista, tilaisuuksista sekä suoraa palautetta eri sidosryhmiltä. Lisäksi vuonna 2022 toteutettiin laaja palautekysely tulevien hyvinvointialueiden hanketoimijoille, kuten hankejohtajille, -päälliköille ja kehittäjille. Palautteen perusteella hanke-toimiston viestinnän arvioitiin onnistuneen hyvin, ja vastaajista 80 % oli täysin tai joksikin samaa mieltä siitä, että ohjelmaan liittyvistä ajankohtaisista asioista on tarjolla riittävästi tietoa. Järjestetyt tilaisuudet koettiin vastaajien työn kannalta hyödyllisiksi (keskiarvo 3,7 asteikolla 0-5) ja valtaosa vastaajista oli myös melko tai erittäin tyytyväisiä THL:n tarjoamaan apuun ja neuvontaan.

Tärkeän asiointitavan sidosryhmien kanssa muodostavat THL:lle osoitetut tietopyynnöt. Laitoksen kirjaamo rekisteröi ja koordinoi tietopyynnöt yhdessä THL:n asiantuntijoiden kanssa ja toimii näin kansalaisten, viranomaisten, toimittajien, yritysten ja yhteisöjen asiointikanavana. Vuonna 2022 noin 47 % tietopyynnöistä liittyi koronaan ja suurin osa pyynnöistä (noin 68 %) tuli kansalaisilta koskien esimerkiksi sairaalahoidossa olevien koronapotilaiden määrää, rokotustilastoja ja kuolleisuutta. Viranomaisten pyynnöt ovat usein liittyneet oikeuslääkinnän asioihin ja toisinaan koronaan, toimittajien pyynnöt lähinnä koronaan. Tietopyynnöistä valtaosa (noin 85 %) on onnistuttu käsittelemään Julkisuuslain 14§:n asettamassa kahden viikon määräajassa ottaen huomioon, jos tietopyynnön käsittely edellyttää tavallista suurempaa työmäärää, voidaan tieto antaa kuu-kauden kuluessa pyynnön saapumisesta.

Palvelujen laadun parantamiseksi vuonna 2022 huomioitiin erityisesti saavutettavuus. THL:n verkkopalvelujen osalta saavutettavuuden parantamiseksi on jatkettu systemaattista työtä, kiinnittämällä erityistä huomiota digipalvelulain määrittämien kriteerien ja saavutettavuuden kokonaisvaltaiseen toteutumiseen sekä saavutettavuusselosteiden ajantasaisuuteen. Merkittävämpiin verkkopalveluihin (thl.fi, erillisverkkosivut, Findata, TIKU ja Sotkanet) on toteutettu saavutettavuusarvioinnit kehitysjaksojen yhteydessä, jolloin muutostyöt on voitu toteuttaa nopealla aikataululla tuotannossa oleviin palveluihin. Myös asiakaspalauteomakkeisiin on lisätty saavutettavuutta käsitteleviä kysymyksiä. THL:n pääverkkopalvelun saavutettavuutta ovat parantaneet verkkopäätöimittäjien organisoimat saavutettavuuskoulutukset. Vuoden aikana koulutuksissa on käyty läpi saavutettavuuden eri osa-alueet, mukaan lukien erilaiset liitteet ja audiovisuaaliset sisällöt. Samalla saavutettavuuspuutteiden korjaukset on aikataulutettu laitostasoisesti.

Varsinaisia saavutettavuuspalautteita tuli palvelujen käyttäjiltä seitsemän, joka on hyvin pieni määrä suhteutettuna kaikkien verkkopalvelujen kävijämäärään (noin 36 milj). Palautteet käsittelivät mm. värikontrasteja, kielellistä saavutettavuutta sekä THL:n tuotamien verkkopalvelun käyttöä eri selainohjelmilla. Saavutettavuustyön laitostasoisien koordinoimien vahvistamiseksi THL rekrytoi alkuvuodesta erikoissuunnittelijan, joka toimii myös laitoksen saavutettavuusvastaavana ja vahvistaa mm. saavutettavuuden huomiointia THL:n digitaalisten palvelujen kehittämisprosesseissa sekä saavutettavuuteen liittyvää ohjausta yhteistyössä viestintäpalvelujen kanssa. Lisäksi koko THL:n henkilöstön saavutettavuusosaamista on vahvistettu saavutettavuusasiantuntijaorganisaatio Celian järjestämien koulutusten avulla.

THL:n pääverkkopalvelussa, Thl.fissä, käyttäjät voivat antaa palautetta sivuilla olevista sisällöistä sivuilla olevien reaktiopainikkeiden avulla. Reaktioiden ja avoimien palautteiden määrä on laskenut suurimmalla osalla sivustoista. Toisaalta positiivisten palautteiden osuus (käyttäjä löysi tarvitsemansa tiedon) kasvoi monilla sivustoilla, osalla reippaastikin. Ylivoimaisesti eniten reaktioita ja palautteita, vajaan 100 000, sai jälleen Infektiotaudit ja rokotukset -sivusto, mutta sielläkin reaktioiden määrä yli puolittui edellisvuodesta ja avoimia palautteita jätettiin lähes 15 000 kpl vähemmän. Avointen palautteiden sisältöä tutkitaan ja sitä käytetään sivuston kehittämiseen. Avoin palaute osoittaa, että osa käyttäjistä hakee THL:n sivuilta sellaista tietoa, jota THL ei tarjoa, kuten oman alueen rokotuspisteitä tai muita terveysterveystietoja.

T-Median suurelle yleisölle toteuttaman mainemittauksen perusteella THL:n tunnettuus suuren yleisön keskuudessa on hyvä. Peräti 75 % vastaajista kertoo tuntevansa laitoksen toimintaa ainakin kohtalaisesti. Mainemme on kohtalainen verrattuna muihin julkisen sektorin organisaatioihin. Parhaat arvosanat maineen eri osa-alueista laitos saa vastuullisuudesta. Sen osalta kansalaisten käsitys laitoksen toiminnasta on hyvä.

85 %

tietopyynnöistä
käsiteltiin määräajassa

47 %

tietopyynnöistä
liittyi koronaan

75 %

kertoo tuntevansa
THL:n toimintaa
ainakin kohtalaisesti

**36
miljoonaa**

kävijää verkkopalveluissa

6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstörakenteen kehittyminen

COVID-pandemiaan liittyvät työt jatkuivat edelleen THL:ssä vuonna 2022, ja erityisesti kevätkausi oli vielä aktiivisen koronatyön aikaa. Vuonna 2022 käynnistettiin laajoja hankekokonaisuuksia, joissa THL on merkittävässä roolissa. Kestävän kasvun RRP-hankekokonaisuus sekä Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeet edellyttivät paitsi nykyisen henkilöstön työn uudelleen organisointia myös osaamisen vahvistamista rekrytoinnein. Laitoksen henkilöstömäärä kasvoikin edelleen vuonna 2022: joulukuussa 2022 henkilöstömäärä oli 1 379 henkilöä (1 315) ja henkilötyövuosien määrä 1 224 (1 159).

Valtion koulukotien, mielisairaaloiden ja vankiterveyshuollon yksikön osalta merkittävien henkilöstöresursseihin liittyvä asia on ollut työvoiman saatavuuden haaste – myös näihin laitoksiin heijastuu valtion yleinen sote-sektorin työvoimapula. Lisäksi vankiterveydenhuollon yksikössä on vuonna 2022 uudistettu ja kehitetty johtamisjärjestelmää ja johtamista. Pandemia vaikutti kaikkien alaisen hallinnon sote-yksiköiden toimintaan. Henkilöstön sairastumisista johtuen työvoiman riittävyyden varmistaminen on vaatinut erityisiä ponnisteluja. Vuoden 2022 aikana Vanhan Vaasan sairaalassa valmisteltiin ja toteutettiin henkilöstön ja johdon sparraus- ja koulutustilaisuuksia vuosina 2020–2021 toteutetun henkilöstön hyvinvointia, sairaalan toimintaa ja johtamista koskeneen tiedonkeruun ja haastattelujen perusteella. VTH:ssa toteutettiin organisaatiouudistus.

Osaamisen, johtamisen ja työhyvinvoinnin kehittäminen

Laitoksen osaamisen kehittämisen painopisteenä oli vuonna 2022 sisäisen liikkuvuuden edistäminen ja henkilöstön osaamisen kehittäminen. Tulostavoitteiden mukaisesti panostettiin sisäisen liikkuvuuden ja tehtäväjärjestelyjen lisäämiseen rekrytointitilanteissa, ja laitoksen osaamista vahvistettiin ulkoisten rekrytointien keinoin laitoksen strategian kannalta tärkeiden osaamisen osalta. Henkilöstön osaamisen ja arvojen mukaisen toimintakulttuurin kehittämiseksi käynnistettiin Töissä THL:ssä -ohjelma, johon sisältyi vuonna 2022 neljä teemaa: hybridityö ja kokoukset, arvostava vuorovaikutus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä työhyvinvointi. Työhyvinvointiteemaan liittyen järjestettiin useita vaihtoehtoisia Teams-teemavalmennuksia. Henkilöstön dialogi-tilaisuuksia jatkettiin myös. Vuoden aikana valmisteltiin keväällä 2023 alkavaa projektityön toimintamallin valmennusta sekä sisäisten palvelujen toimijoiden asiakasvuoropuheluvalmennus. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan toimintamallia vahvistettiin: vuoden työn tuloksena syntyi uusi Majakka-toimintamalli ja -sivusto. Toiminnan, talouden ja resurssien suunnittelun ja seurannan kokonaisuuden kehittämistyötä jatkettiin: sen keskiössä oli raportoinnin kehittäminen ja paremman seurannan mahdollistaminen uusien, loppuvuonna käyttöön otettujen toimintakoodien avulla.

Johtamisen kehittäminen jatkui Johtajana THL:ssä -ohjelmassa: vuoden keskeisiä teemoja olivat työhyvinvoinnin johtaminen sekä talouden johtaminen. Työhyvinvoinnin johtamisen teemaa käsiteltiin Terveystalon ammattilaisten kanssa sekä yhteisessä johtamisohjelmassa että Varhainen välittäminen ja Sirius -tilaisuuksissa, joita järjestettiin koko päällikkökunnalle. Samalla aktivoitiin Sirius-järjestelmän käyttöä ja Terveystalon ja THL:n välistä yhteistyömallia työkykyjohtamisen tukena.

Työhyvinvoinnin kehittäminen oli vuonna 2022 tärkeä painopiste osaamisen kehittämässä. Vuoden aikana toteutettiin myös useita työyhteisön kehittämisprosesseja. Työaika-saldojen aktiivista seuranta ja tarvittavista toimenpiteistä sopimista vahvistettiin läpi koko laitoksen, mikä oli yhteisesti nostettu tärkeäksi kehittämiskohteeksi kiivaampien muutosten ja koronavuosien jälkeen. Korona-ajan jälkeiseen hybridityöhön siirtyminen sujui THL:ssä luontevasti. Vahvan etätösuosituksen väistyttyä laitoksen henkilöstö halusi edelleen jatkaa työntekoa kotitoimistoilta ja tämä mahdollistettiin. Hybriditoimintamallia tuettiin tarkentamalla uuteen työntekotapaan liittyviä ohjeita päivittämällä ja tarjoamalla tukea hybridityön ja -kokousten järjestämiseen. Henkilöstö pitää THL:n joustavia käytäntöjä merkittävänä työhyvinvointia tukevana asiana.

Laitoksen perinteiset työhyvinvoinnin lähteet olivat vahvuuksiamme edelleen vuonna 2022. Työn merkitys, tavoitteisiin sitoutuminen ja hyvät suhteet työtovereihin ja lähijohtajaan ovat edelleen THL:ssä merkittävimpiä työn ilon aiheita. Tulokset olivat parantuneet työympäristöön liittyvissä teemoissa ja työn ja yksityiselämän yhteensovittamisen kokemuksessa. Myös lähijohtamisen jo aiemmin hyvät palautteet olivat hienoisesti vielä parantuneet. Työhyvinvoinnin kehittämistä tulee kuitenkin edelleen jatkaa: asiantuntijoiden kuuleminen ja osasto- ja laitostasoinen yhteistyö vaativat edelleen huomiota, samoin epäasiallisen käytöksen kitkeminen. Kokonaisuutena henkilöstutkimus VMBaron tulokset pysyivät samalla varsin hyvällä tasolla, joka oli edellisenä vuonna saavutettu.

Taulukko 14. VMBaron tulokset

Työtyytyväisyystekijä	THL	THL	THL	VALTIO
	2019	2021	2022	2021
Johtaminen	3,5	3,57	3,55	3,45
Työn sisältö ja vaikuttamismahdollisuudet	4,2	4,21	4,17	4
Palkkaus	3,2	3,35	3,24	2,97
Osaaminen, oppiminen ja uudistuminen	3,7	3,76	3,75	3,65
Työyhteisön toimintakulttuuri	4	4,07	4,08	3,97
Työ- ja toimintaympäristö	3,7	3,68	3,78	3,79
Vuorovaikutus ja viestintä	3,4	3,48	3,54	3,50
Työnantajakuva ja arvot	3,9	3,98	3,93	3,87
Kokonaistyötyytyväisyys	3,7	3,78	3,75	3,65

Ytimessä osaava henkilöstö ja hyvinvoiva työyhteisö

Vuonna 2022 edistettiin sisäistä liikkuvuutta ja kehitettiin henkilöstön osaamista.

Naisia

996

Yhteensä **74 %**
henkilöstöstä

Miehiä

356

Yhteensä **26 %**
henkilöstöstä

45,9

Henkilöstön
keski-ikä

6,5

Koulutustaso-
indeksi

Työhyvinvoinnin tärkeimmiksi vahvuuksiksi koettiin työn merkitys, tavoitteisiin sitoutuminen sekä hyvät suhteet työtovereihin ja lähijohtajaan.

Henkilöstön
määrä kasvoi
3 %
vuodesta 2021

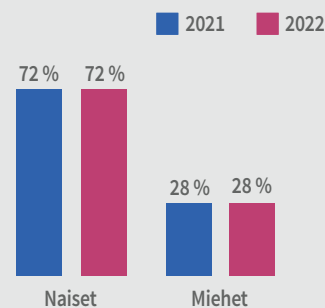
Henkilöstömäärä ikäluokittain

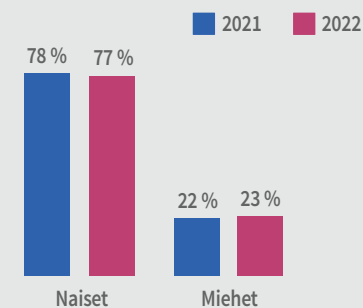
Henkilöstön
työterveyshuoltoon
käytetyt eurot/vuosi
733 €/htv

Henkilöstön
sairauspoissaoloihin
käytetyt työpäivät/vuosi
9,3 pv/htv

Vakinaisia työntekijöitä

Määräaikaista työntekijöitä

Taulukko 15. THL:n henkilöstörakenne 2019–2022

	2019	%-osuus	2020	%-osuus	2021	%-osuus	Muutos-% 2020–2021	2022	%-osuus	Muutos-% 2021–2022
Henkilötyövuodet	1 000,1		1 071,8		1 165,2		9 %	1 231,6		6 %
Henkilöstömäärä	1 150		1 225		1 314		7 %	1 352		3 %
• naiset	845	73 %	894	73 %	973	74 %	9 %	996	74 %	2 %
• miehet	305	27 %	331	27 %	341	26 %	3 %	356	26 %	4 %
Keski-ikä	45,9		45,9		45,9			45,9		
• naiset	45,8		45,9		45,7			45,9		
• miehet	46,1		45,9		46,2			46		
Koulutustasoindeksi	5,9		6,2		6,3			6,5		
• naiset	5,9		6,1		6,2			6,5		
• miehet	6,1		6,4		6,4			6,5		
Henkilöstömäärä ikäluokittain										
• 15–24	18	2 %	16	1 %	17	1 %	6 %	11	1 %	-35 %
• 25–34	187	16 %	196	16 %	231	18 %	18 %	242	18 %	5 %
• 35–44	346	30 %	379	31 %	390	30 %	3 %	387	29 %	-1 %
• 45–54	321	28 %	336	27 %	354	27 %	5 %	382	27 %	8 %
• 55–64	249	22 %	266	22 %	285	22 %	7 %	295	22 %	4 %
• 65–	29	3 %	32	3 %	37	3 %	16 %	35	3 %	-5 %
Vakinaiset	855	74 %	880	72 %	880	67 %	0 %	932	69 %	6 %
• naiset	614	72 %	626	71 %	633	72 %	1 %	672	72 %	6 %
• miehet	241	28 %	254	29 %	247	28 %	-3 %	260	28 %	5 %
Määräaikaiset	295	26 %	345	28 %	434	33 %	26 %	420	31 %	-3 %
• naiset	231	78 %	268	78 %	340	78 %	27 %	324	77 %	-5 %
• miehet	64	22 %	77	22 %	94	22 %	22 %	96	23 %	2 %
Kokoaikaiset	973	85 %	1 036	85 %	1 099	84 %	6 %	1 161	86 %	6 %
• naiset	717	74 %	760	73 %	825	75 %	9 %	862	74 %	5 %
• miehet	256	26 %	276	27 %	274	25 %	-1 %	299	26 %	9 %
Osa-aikaiset	177	15 %	189	15 %	215	16 %	14 %	191	14 %	-11 %
• naiset	128	72 %	134	71 %	148	69 %	10 %	134	70 %	-10 %
• miehet	49	28 %	55	29 %	67	31 %	22 %	57	30 %	-15 %
Vierailevat tutkijat	366		336		363		8 %	372		2 %

7. Tilinpäätösanalyysi

7.1 Rahoitusrakenne

THL:n toiminta rahoitetaan talousarviorahoituksella, yhteistoiminnan ja yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoilla, maksullisen palvelutoiminnan tuotoilla sekä muiden kirjanpitoyksiköiden (ministeriöiden ja virastojen) THL:n käyttöön osoittamalla määrärahoilla, joihin THL:llä on kirjausoikeus.

THL:n 365,8 miljoonan euron (332,9 M€ vuonna 2021) kokonaisrahoituksesta valtion talousarviorahoituksen osuus kaikki THL:n käyttämät momentit huomioiden sekä yhteisrahoitteiseen toimintaan ja yhteistoimintaan liittyvän muiden momenttien käytön oli 316,1 miljoonaa euroa eli 86 % (290,1 M€ eli 87 % vuonna 2021).

Ulkopuolisesta rahoituksesta yhteisrahoitteisen toiminnan ja yhteistoiminnan osuus (sis. liikekirjanpidon tuotot ja momenttien käytöt) oli 42,1 miljoonaa euroa (38,7 M€ vuonna 2021). Maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat 9,6 miljoonaa euroa (8,9 M€ vuonna 2021). Ulkopuolisen rahoitus kokonaisuutena on kasvanut edellisvuodesta 3,4 miljoonaa euroa (9 %).

Taulukko 16. Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitus (1 000 €)	2022	%	2021	%	2020	%
Talousarviorahoitus (THL:n toimintamenomomentti ja siirtynyt erä)	74 603	20	71 492	21	81 617	46
Talousarvion muiden momenttien käyttö (pl.arvonlisäveromomentit)*	238 399	65	213 088	64	54 099	31
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot**	24 069	7	24 112	7	24 509	14
Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset toisilta valtion virastoilta***	18 023	5	14 508	4	6 442	4
Maksullisen palvelutoiminnan tuotot	9 553	3	8 945	3	9 673	5
Muut tuotot	1 159	0	741	0	285	0
Yhteensä****	365 806	100	332 886	100	176 625	100

* Sisältää rokotteiden hankintaan tarkoitettua momentin (220 316 tuhatta euroa)

** Sisältää momentin käytöt (v. 2022: 1 311 tuhatta euroa) ja tekniset oikaisut

*** Sisältää momentin käytöt (v. 2022: 1 798 tuhatta euroa) ja tekniset oikaisut

**** Laskelma ei sisällä THL:n maksamia siirtomenoja (v. 2022: 41 352 tuhatta euroa)

7.2 Talousarvion toteutuminen

Talousarviossa ja lisätalousarviossa THL:n toimintamenoihin osoitettu toimintamääräraha oli yhteensä 72 993 000 euroa, jossa on vähennystä edellisvuodesta 3 708 000 euroa. Toimintamenorahoitus ei sisältänyt kahden edellisvuoden tapaan merkittäviä COVID-19-pandemiaan liittyviä väliaikaisia muutoksia. Sen sijaan rahoituksessa huomioitiin eräitä turvallisuuteen liittyviä tarpeita. Varsinaisen talousarvion lisäyksenä myönnettiin muun muassa COVID-19-tes-tauskapasiteetin ylläpitämiseen 600 000 euroa sekä seurantatoiminnan kehittämiseen 740 000 euroa. Lisätalousarviossa myönnettiin muun muassa laitoksen lakisääteisten tehtävien turvaamiseen 6 000 000 euroa, globaalien kriisien seurantaan 2 000 000 euroa, Vankiterveydenhuollon yksikön vuoden 2021 toimintamenojen rahoittamisesta aiheutuneeseen vajeeseen 1 050 000 euroa, kyberhyökkäysten ja häiriötilanteiden havainnoinnin kehittämiseen 350 000 euroa ja 500 000 euroa infrastruktuurin modernisointiin hyökkäyspinta-alan vähentämiseksi.

Toimintamenoääräraha sisälsi talousarvion valtiovarainvaliokuntakäsittelyssä myönnetyn väliaikaisen rahoituksen 350 000 euroa, josta 200 000 euroa osoitettiin hoitotyön tutkimukseen mm. ruotsinkielisen materiaalin tuottamiseen sekä digitaalisten palveluiden kehittämiseen ja 150 000 euroa harvinaissairauksien koordinointiin.

THL:n toimintamenoäärärahoista siirtyi seuraavalle vuodelle 18 796 670 euroa, jossa on vähennystä edellisvuodesta 1 610 327 euroa. Siirtyvästä määrärahasta osa liittyy sitoumusperusteisiin tehtäviin, joiden suorittaminen on viivästynyt COVID-19-pandemiasta johtuneiden tehtävien vuoksi. Lisäksi siirtyvällä toimintamenorahoituksella kustannetaan eräitä osin jo alkaneita investointeja, joista aiheutuu kustannuksia vuonna 2023.

THL:n yhteydessä toimivan sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen Findatan toimintamenoihin osoitettu määräraha oli 2 200 000 euroa. Vuoden 2022 aikana toimintamenoäärärahan, jolle tuloutettiin maksullisen palvelutoiminnan tuottoja 609 119 euroa (276 297 euroa vuonna 2021), nettokäyttö oli 2 274 239 euroa.

Alaisen hallinnon osalta valtion mielisairaaloiden maksullinen palvelutoiminta oli 135 000 euroa ylijäämäinen. Mielisairaaloille on myönnetty määräraha tahdosta riippumattomaan

hoitoon määrättyjen henkilöiden hoidon kustannuksiin silloin, kun henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa, eikä hoidon kustannuksia voi myöskään voida korvata terveydenhuoltolain 50 §:n perusteella. Vuonna 2022 edellä mainitut kustannukset olivat noin 150 836 euroa. Mielisairaaloiden määrärahasta 978 000 euroa siirtyi 888 488 euroa vuodelle 2023. Valtion koulukotien määräraha 2 098 000 euroa siirtyi kokonaisuudessaan vuodelle 2023. Valtion koulukodit eivät käyttäneet vuonna 2022 maksullisen toiminnan hintatukea. Vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenoista siirtyi seuraavalle vuodelle 313 331 euroa.

Kansallisen rokoteohjelman mukaisten rokotteiden hankintaan, varastointiin ja jakeluun osoitettiin 30 340 000 euroa, ja käytettiin 31 903 253 euroa. COVID-19-rokotteen hankintaan varautumista varten osoitettiin lisärahoitusta 70 500 000 euroa. Vuoden 2022 määrärahasta ja vuodelta 2021 siirtyneestä määrärahasta käytettiin COVID-19-rokotteiden hankintaan, varastointiin ja jakeluun 188 019 303 euroa.

Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menoihin tarkoitettun arviomäärärahan käyttö oli 6 011 117 euroa, joka on 100 240 euroa edellisvuotta enemmän. Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille oikeuspsykiatrisista tutkimuksista, potilassiirroista ja lääketieteellisistä asiantuntijalausunnoista oli 3 218 939 euroa, joka on 969 970 euroa edellisvuotta vähemmän.

Turvakotitoiminnan rahoitukseen (valtionavustuksia turvakoteja pitävälle toimijoille) osoitettiin talousarviossa 23 550 000 milj. euroa, momentin käyttö oli 24 518 701 euroa. Rikos- ja riita-asioiden sovittelun järjestämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin palveluntuottajille maksettavaksi oli varattu määrärahaa 7 100 000 euroa. Momentin käyttö oli 6 938 614 euroa. Antidopinglaboratorion toimintaan saatiin Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää rahoitusta 525 000 euroa, joka käytettiin täysimääräisesti.

Talousarvion toteutumalaskelman osalta ei ole muuta erityistä esitettävää.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelma on laadittu liikekirjanpidon periaatteita noudattaen. Tuotto- ja kululaskelma kuvaa kirjanpitoyksikön tuotto- ja kulurakennetta. Kirjanpitoyksikön tuotot olivat vuonna 2022 yhteensä 146,2 miljoonaa euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen oli 11,6 miljoonaa euroa (8,6 %). Kasvu johtui pääosin mielisairaaloiden maksullisen toiminnan sekä THL yhteistoiminnan tuottojen kasvusta, esimerkiksi Kestävän kehityksen ohjelman tuotot olivat 4,0 miljoonaa euroa.

Kirjanpitoyksikön toiminnan kokonaiskulut olivat 452 miljoonaa euroa, jossa kasvua edellisvuodesta 22 miljoonaa euroa (5,1 %). Kokonaiskulujen muutos selittyi pääosin rokotehankintojen kasvusta.

7.4 Tase

THL:n kirjanpitoyksikön taseen loppusumma oli 93,1 miljoonaa euroa, jossa kasvua edellisvuodesta oli 49,3 miljoonaa euroa (58,6 %). Pääosa kasvusta johtui rokotevaraston sekä muiden lyhytaikaisten saamisten kasvusta. Muut lyhytaikaiset velat vähenivät 12,4 miljoonaa euroa (16,5 %).

8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) johto vastaa THL-kirjanpitoyksikön sisäisen valvonnan järjestämisestä, asianmukaisuudesta ja riittävydestä talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus laitoksen toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta, talousarvion noudattamisesta, toiminnan tuloksellisuudesta sekä taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta.

Laitoksen sisäisen valvonnan tilaa on arvioitu soveltaen COSO ERM -viitekehukseen perustuvaa Valtiovarain controller -toiminnon suosittamaa sisäisen valvonnan arviointikehikkoa. Sen perusteella laitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on keskimäärin hyvällä tasolla, joskin joitakin puutteita on havaittu. Arvioinnissa on käytetty myös mm. riskienarviointien tuloksia ja sisäisen tarkastuksen raportteja. Alaisen hallinnon arvioinnissa hyödynnettiin edellä mainitun arviointikehikon lisäksi mm. laadunhallinnan työkaluja, itsearviointeja ja riskinarviointeja.

THL:ssä jatkettiin ”THL2021” -muutosohjelman pohjalta sovittujen toimintamallien kehittämistä. Keväällä 2021 käynnistettyä tietotoiminnan strategista kehittämistä edistettiin aiemmin tehtyjen suunnitelmien mukaan. Vuoden 2022 aikana käynnistettiin laitostason kokonaisarkkitehtuuritoiminto ja uudistettu projektitoimisto. Johtamista ja projektinhallintaa tukevasta projektisalkkujärjestelmästä tehtiin hankintapäätös. Laitoksen riskienhallinta- ja valmiuspolitiikat päivitettiin syksyllä 2022 ja riskienhallinnan systematisointia jatkettiin. THL:n toimintakulttuurin ja toimintatapojen uudistamisen apuna on mm. toimintakulttuuriryhmä ja toiminnan kehittämisen verkosto. Useat vuoden 2021 lausumassa todetut kehittämiskohteet olivat laajoja ja sen vuoksi työ niiden osalta jatkuu vuonna 2023.

Riskienarvioinnin perusteella kehitettävää on edelleen mm. talouden tasapainottamisessa, henkilöstöresurssien hallinnassa ja tiedonhallintaan liittyvissä asioissa.

THL:ssä vuoden 2023 sisäisen valvonnan ensisijaiset kehittämiskohteet ovat osa laitoksen johtamisen, toiminnan ja toimintakulttuurin kehittämistä:

- Salkkujohtamisen ja salkkujen kehittäminen ja käyttöönotto
 1. Toiminnan ja palvelujen hallinta ja kehittäminen: Palvelu- ja toimintasalkku
 2. Kehittämisen hallinta: Kehittämisen toimintamalli
 3. Projektitoiminnan (ml. TKI-toiminta) hallinta ja kehittäminen: Projektisalkku, Leijona-projektijohtamismalli ja TKI-toimintamalli
 4. Tietovarantojen ja tiedonkeruun kehittäminen ja hallinta: Tietosalkku
 5. ICT-toiminnan kehittäminen ja hallinta: Järjestelmäsalkku ja ICT-toimintamalli
- Asiakaspalvelumallin ja resurssienhallintamallin kehittäminen
- Ilmoittajansuojelukanavan käyttöönotto 1.1.2023 voimaan astuneen lain mukaisesti (1171/2022, ilmoittajansuojelulaki)

Niuvanniemen sairaalassa tehtiin vuosittainen laaduntunnustuksen ylläpitoauditointi SHQS-kriteereihin perustuen. Johtopäätöksenä todettiin, että organisaation laatujärjestelmä ja sairaalan toiminta täyttävät edelleen laaduntunnustuksen (SHQS) edellytykset. Auditoinnissa esitetyt kehittämiskohteet käsiteltiin sairaalan johtoryhmässä. Sairaalan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelytapoihin liittyen Niuvanniemessä tehdään vuosittain sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikysely. Sen perusteella mikään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osa-alue ei saanut kokonaisuutena heikkoja arvioita ja

kokonaiskeskiarvo oli 3,32 (asteikko 1–4). Niuvanniemessä toteutettiin myös tietoturvan ja -suojan sisäisen tarkastuksen seurantatarkastus. Vanhan Vaasan sairaalassa (VVS) vuoden 2022 kehittämiskohteena olivat tiedonhallinnan ja tiedonhallintalain sekä asiakastietolain edellyttämät muutokset. Tätä työtä jatketaan edelleen vuonna 2023. Vuonna 2022 VVS:ssa tehtiin myös monia muita kehittämis- ja arviointitoimia, kuten tietoturvan ja -suojan sisäisen tarkastuksen seurantatarkastus, aloitettiin uuden ydin- ja tukitoimintojen prosesseja tukevan asianhallintaohjelman rakentaminen, järjestettiin johtamiskoulutusta, liitettiin Kanta-palveluun ja aloitettiin henkilöstön tehtäväkuvien päivittäminen.

Valtion koulukotien sisäisen valvonnan perustana toimii Valtion koulukotien sähköinen laatujärjestelmä Kartta. Kartassa on kuvaukset toiminnan keskeisistä prosesseista, toimintakäsikirjat ja työ- ja toimintaohjeet. Se sisältää talouteen, henkilöstöön, prosesseihin ja asiakkuuksiin liittyvät mittarit (BSC), poikkeamien käsittelyn, riskienhallinnan sekä aloite- ja palautejärjestelmän. Johtamista ohjaavat mm. ISO9001:2015 sekä ISO45001:2018 sertifiointijärjestelmät, jotka ovat jo Limingan koulutuskeskuksessa saavutettu. Laadunhallinnan yksi tärkeimpiä kriteereitä on systemaattinen riskienhallinta johdon toimesta. Valtion koulukodeissa on tehty vuoden 2022 aikana lukuisia johtamisjärjestelmän kehittämistoimia ja johtoryhmä on tehnyt toimintaansa varten kehityssuunnitelman. Kaikkiin koulukotiyksiköihin toteutettiin vuodenvaihteessa 2021–2022 tietoturvan sekä tietosuojan lain- ja vaatimuksenmukaisuuden sisäinen tarkastus.

Vankiterveydenhuollon (VTH) toiminnan lainmukaisuutta, laatua ja potilasturvallisuutta edistetään viranomaisvalvonnan lisäksi omavalvonnalla. Vuonna 2022 Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia teki kaksi eri tarkastuskäyntiä Vankiterveydenhuollon yksikköön. Lisäksi Fimea teki tarkastuksen Lääkekeskukseen. Loppuvuodesta 2021 KPMG:n tekemän tietoturvan ja -suojan sisäisen tarkastuksen pohjalta tehdyn toimenpidesuunnitelman mukaisia asioita on toteutettu vuoden 2022 aikana. Potilaspalautejärjestelmää kehitettiin vuonna 2022 erityisesti muistutus- ja kanteluprosessin osalta. Laadunhallintatyöhön (SHQS) liitty-

viä itsearviointeja ja sisäisiä auditointeja ei ole pystytty toteuttamaan vuosina 2020–2022. Riskienarviointeja kuitenkin toteutettiin kattavasti vuoden 2022 aikana.

Niuvanniemen sairaalassa jatketaan toiminnan kehittämistä SHQS-laaturajustelmän mukaisesti. Vanhan Vaasan sairaalassa jatketaan vuonna 2023 lukuisia kehittämistoimia, mm. johtamisen kehittämistä, parannetaan edelleen tiedottamista ja avoimempaa toimintakulttuuria ja asianhallintaa. VVS on hankkinut Valtorin kautta asiakirjahallintaohjelman (Virastovahva), joka otetaan käyttöön vuonna 2023.

Valtion koulukotien laatusertifikaatin laajentaminen koko valtion koulukotiorganisaatiolle etenee vuonna 2023. Kevään aikana toteutetaan Sairilan ja Lagmansgårdenin koulukodeissa sekä sisäinen että ulkoinen arviointi, syksyllä auditoinnit toteutetaan Sippolan ja Vuorelan koulukodeissa. Valtion koulukotien tärkeimmät kehittämiskohteet liittyvät työntekijöiden saatavuuteen, hyvinvointiin sekä turvallisuuteen, työntekijöiden palkkatarkistusten etenemiseen ja sairauspoissaolojen vähentämiseen, strategian jalkauttamiseen, koulukotien päihdehoidon vakiinnuttamiseen ja digiympäristön aktiiviseen käyttöönottoon koulussa.

Vuoden 2023 aikana VTH valmistautuu toteuttamaan 1.1.2024 voimaan tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain säännökset. Suunnitelmallisen omavalvonnan kohteena ovat silloin palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus. Vuonna 2023 VTH myös jatkaa tietoturvan ja -suojan kehittämistä toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Riskienarvioinnit tehdään toimintayksiköihin tai -alueisiin, joita ei arvioitu vuonna 2022.

THL-kirjanpitoyksikön johto on arvioinut, että sisäinen valvonta täyttää sille valtion talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet. Arvion perusteella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat pääosin osin riittäviä, eivätkä ne sisällä olennaisia puutteita ja täyttävät niille asetetut tavoitteet.

9. Arviointien tulokset

Syksyllä 2022 sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus THL:n kansainvälisen auditoinnin tulossopimuksessa suunnitellun mukaisesti. Auditoinnin tarkoitus on saada asiantuntija-arvio siitä, kuinka laitokselle asetetut tehtävät väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja sen palvelujen kehittämiseksi toteutuvat muuttuneessa toimintaympäristössä. Auditointi valmistuu kevään 2023 aikana. Tuloksia käytetään THL:n toiminnan kehittämiseen.

FINAS (Finnish Accreditation Service) teki THL:n akkreditoitujen laboratorioden määräaika-arvioinnin, jonka perusteella laitoksen akkreditoitu toiminta täyttää standardin ISO/IEC 17025:2017 vaatimukset. THL:n oikeuslääkintäyksikköön arvioinnin teki Kiwa Inspecta. Sertifiointi standardin ISO 9001:2015 mukaisesti jatkuu edelleen.

Kummassakaan ulkoisessa arvioinnissa ei todettu merkittäviä poikkeamia. THL:n akkreditoituissa laboratorioissa ja sertifioituissa toiminnoissa tehtiin THL:n laboratorioden toimintakäsikirjan mukaisesti myös sisäisiä auditointeja, joiden pohjalta toimintaa kehitetään jatkuvasti. Fimea tarkasti THL:n lääketukkuksen EU:n hyvien jakelutapojen (GDP) kriteerien mukaisuuden. Edellä kuvattujen arviointien lisäksi THL:n toimintaan kohdistui erillisiä ulkoisia tarkastuksia mm. Valtion talouden tarkastusviraston (VTV) toimesta.

10. Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvedotiedot

Koronatilanteesta johtuen henkilökunta on saanut uhkaavia viestejä ja maalittamista on esiintynyt erityisesti sosiaalisessa mediassa. Rikosilmoituksia on tehty useita.

Tietosuoja-asetuksen mukaiset tietoturvaloukkaukset vuonna 2022

Vuonna 2022 THL:ssä tuli ilmi kaksi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia tietoturvaloukkausta ja yksi loukkausepäily. Näistä loukkauksista tehtiin ilmoitus tietosuojavaaltuetulle ja rikosilmoitus poliisille kahdessa tapauksessa. Rekisteröidyille ei tehty ilmoitusta yhdessäkään tapauksessa, koska riskiarvion perusteella ilmoituskynnys ilmoitusten tekemiseksi rekisteröidyille ei ylittynyt.

Tietoturvapoikkeamat vuonna 2022

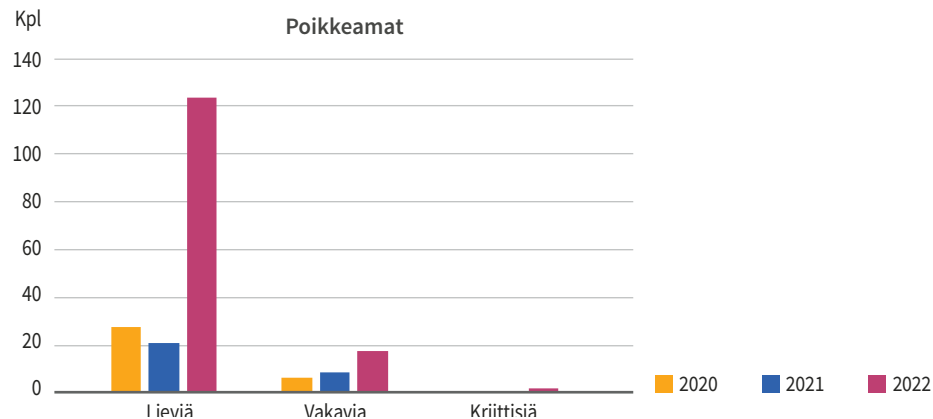
Vuoden 2022 aikana muuttunut turvallisuuspoliittinen tilanne tiivisti yhteistyötä yhteistyökumppaneiden kanssa ja kannusti kartoittamaan ja tekemään ennakolta suojaustoimenpiteitä viraston ICT-ympäristöön tietoturvaohjeiden varalta.

Vuoden 2022 aikana tietojärjestelmien käyttäjiä kannustettiin tekemään poikkeamailmoituksia mm. tilannekuvan parantamiseksi. Tämä näkyikin selkeästi kasvaneina määrinä poikkeamailmoituksissa. Erityisesti lievien poikkeamien määrä, 124, kasvoi moninkertaisesti aiempiin vuosiin verrattuna. Lievät tapahtumat olivat pääasiassa erilaisia huijausviestejä, jotka oli tunnistettu. Tällaisien tapahtumien yleistymistä oli havaittavissa yhteiskunnan kaikilla sektoreilla erityisesti viimeisen vuosineljänneksen aikana.

THL:n kolmeportaisella asteikolla raportoitiin vakavia tapahtumia yhteensä 17. Vakavat poikkeamat liittyivät jollain tavalla yksittäisten henkilötietojen toimittamisesta väärään paikkaan sekä arkaluonteisen tai muun luottamuksellisen tiedon vaarantumisesta.

Viime vuoden aikana raportoitiin poikkeuksellisesti myös kaksi kriittistä poikkeamaa, joita ei aikaisempina vuosina raportoitu ainuttakaan. Kriittisinä poikkeamina raportoitiin tammi-kuinen palvelunestohyökkäys ja Hilmo-rekisteritietojen menettäminen muun muassa salaamattoman muistitikun muodossa.

Kolmen vuoden trendiä katsottaessa raportoiduissa poikkeamamäärissä on havaittavissa merkittävää nousua. Työmäärien kasvu ja THL:n näkyvyys julkisuudessa ovat vaikuttaneet nousevasti raportoitujen poikkeamien trendiin. Raportoitujen tapahtumien kasvua selittävät lisäksi mm. henkilöstön tietoturvatietoisuuden kasvaminen sekä kannustaminen raportointiin, minkä seurauksena poikkeamailmoituksia saatiin aikaisempaa matalammalla kynnyksellä.

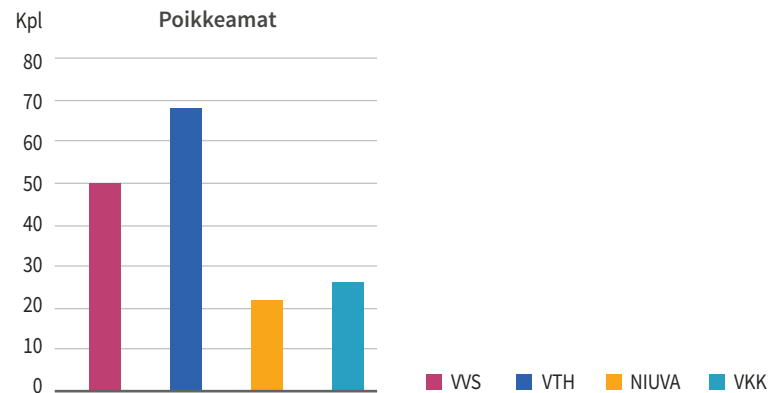
Kuvio 6. THL:ssä raportoidut poikkeamat vuosina 2020–2022

Erilaisia huijausviestejä, viranomaisten vaikuttamisyrityksiä, disinformaation levittämistä ja maalittamista sekä toisen ihmisen nimissä lähetettyjä haitallisia viestejä raportoitiin selvästi enemmän aikaisempiin vuosiin verrattuna. Viranomaisten kanssa tehty yhteistyö henkilöstöön kohdistuvien maalittajien ja disinformaation levittäjien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi jatkui vuoden 2022 aikana.

THL osallistui kesäkuussa EU tietoturvavirasto ENISA:n järjestämään EU:n laajuiseen teknis-operatiiviseen terveydenhuoltoalan kyberturvaharjoitukseen ja marraskuussa JYVSECTEC:n järjestämään KYHA22 TH -harjoitukseen. KYHA22 TH oli terveydenhuollon toimijoiden ensimmäinen kansallinen kyberturvallisuusharjoitus, johon osallistui laaja joukko alan toimijoita. Näiden lisäksi THL oli jälleen mukana DVV:n järjestämässä vuosittaisessa Taisto-harjoituksessa.

THL tulohjattavien SOTE-yksiköiden tilanne

THL tulohjattavat SOTE-yksiköt raportoivat tietoturvaan liittyviä poikkeamia oheisen kuvion mukaisesti.

Kuvio 7. THL tulohjattavat SOTE-yksiköiden raportoimat poikkeamat 2022

Raportoitujen poikkeamien määrät eivät ole verrannollisia yksiköiden välillä, vaan niissä on eroja mm. raportointikäytäntöjen ja kriteerien suhteen. Lisäksi osa yksiköistä on tilastoinut raportointitietoja jo aikaisempina vuosina, kun taas osa aloitti niiden keruun vasta vuoden 2022 aikana.

Yksiköt osallistuivat aktiivisesti erilaisiin kyberturvallisuusharjoituksiin, kuten kansalliseen Taisto-harjoitukseen (VVS, VTH, NIUVA) ja Euroopan laajuiseen kyberharjoitukseen CyberEurope (VVS, VTH). Lisäksi yksiköt järjestivät muita tietoturvaan ja tietosuojaan kohdistettuja koulutuksia henkilöstölleen.

Yksiköille toteutettiin tietoturvan ja tietosuojan sisäinen tarkastus loppuvuonna 2021. Havaintojen korjaamiseksi vuoden 2022 aikana tehtiin toimintasuunnitelmia ja niiden toteutus on meneillään ja jatkuu vuoden 2023 aikana.

Esimerkkinä hyvästä varautumisesta voidaan nostaa VTH:n suorittamat haavoittuvuuskannaukset, joita suoritettiin tarkastelujaksolla kaksi kertaa. Korjaavien toimenpiteiden jälkeen kriittiset ja korkean riskiluokan haavoittuvuudet saatiin laskemaan 43 haavoittuvuudesta kahteen haavoittuvuuteen.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Vuonna 2021 tehtyjen valtionavustuspäätösten ja niihin sisältyvien ehtojen noudattamista koskevien tarkastusten perusteella ei tehty takaisinperintään johtaneita päätöksiä. Vuoden 2022 tarkastusten perusteella ei ole tehty takaisinperintää koskevia päätöksiä.

TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Taulukko 17. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	4 636 594,73	3 041 526	3 041 525,58	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	4 636 594,73	3 041 526	3 041 525,58	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	3 850 509,27	2 714 234	2 614 233,93	-100 000,00	96
12.33.03. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tulot	0,00	100 000		-100 000,00	
12.33.98. Valtionapujen palautukset	595,71	5 000	5 000,00	0,00	100
12.33.98.5. Muut valtionavut ja valtion osuudet	595,71	5 000	5 000,00	0,00	100
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	3 108 998,77	1 450 056	1 450 056,37	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	740 914,79	1 159 178	1 159 177,56	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	8 487 104,00	5 755 760	5 655 759,51	-100 000,00	98

Taulukko 18. THL:n talousarvion toteutumalaskelma

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoministeriön hallinnonala	170 000,00	153 000	7 973,90	145 026,10	153 000,00	0,00	361 759,44	514 759,44	40 385,57	281 051,73
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)	170 000,00	153 000	7 973,90	145 026,10	153 000,00	0,00	361 759,44	514 759,44	40 385,57	281 051,73
25. Oikeusministeriön hallinnonala	844 620,79	888 349	873 062,38	15 286,92	888 349,30	0,00	11 344,41	101 344,41	86 057,49	15 286,92
25.01.01. Oikeusministeriön toimintamenot (S2)	14 000,00	90 000	74 713,08	15 286,92	90 000,00	0,00	11 344,41	101 344,41	86 057,49	15 286,92
25.01.29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	620,79	3 349	3 349,30		3 349,30	0,00				
	Avustukset (K)	830 000,00	795 000	795 000,00	795 000,00	0,00				
25.01.50. 25.01.50.2. Avustukset rikosten uhrien tukipalveluja tuottaville yhteisöille (EK) (enintään)	755 000,00	795 000	795 000,00		795 000,00	0,00				
	25.01.50.3. Muut avustukset (EK) (enintään)	75 000,00								
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	21 472,50	368	367,94		367,94	0,00	1 850 000,00	1 850 000,00	66 261,04	1 783 738,96
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)		368	367,94		367,94	0,00				
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (A)	21 472,50									
28.70.05. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus (S3)							1 850 000,00	1 850 000,00	66 261,04	1 783 738,96
	28.70.05.3. Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimus (EK) (varattu)						1 850 000,00	1 850 000,00	66 261,04	1 783 738,96

Taulukko 18. jatkuu seuraavalla sivulla >>

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	1 110 344,02	1 143 550	1 139 416,59		1 139 416,59	4 133,41	0,00	0,00	0,00	0,00
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	81 917,36		0,00		0,00	0,00				
Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (A)	1 028 426,66	1 143 550	1 139 416,59		1 139 416,59	4 133,41				
29.90.50.04. Liikunnan ja urheilun eettiseen toimintaan (KPY)	933 138,00	963 550	963 550,00		963 550,00	0,00				
29.90.50.04.1. Antidoping-toimintaan ja SUEK:in toimintaan (KPY)	525 000,00	525 000	525 000,00		525 000,00	0,00				
29.90.50.04.2. Liikunnan yhteiskuntavastuu (KPY)	408 138,00	438 550	438 550,00		438 550,00	0,00				
29.90.50.09. Liikunta-alan tiedolla johtamiseen (KPY)		180 000	175 866,59		175 866,59	4 133,41				
29.90.50.09.1. Liikuntatieteellisiin tutkimusprojekteihin (KPY)		115 000	110 866,60		110 866,60	4 133,40				
29.90.50.09.4. Tiedolla johtamisen kehittämiseen (KPY)		65 000	64 999,99		64 999,99	0,01				
29.90.50.10. Liikunnan aluehallinnon toimintaan (KPY)	95 288,66		0,00		0,00	0,00				
29.90.50.10.1. Liikuntatieteellisiin tutkimusprojekteihin (KPY)	95 288,66		0,00		0,00	0,00				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	14 346,87	102 222	102 221,67		102 221,67	0,00	0,00	101 975,43	101 975,43	0,00
32.01.29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)		246	246,24		246,24	0,00				
Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	14 346,87	101 975	101 975,43		101 975,43	0,00		101 975,43	101 975,43	0,00
32.30.51. 32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valtionhallinto (KPY)	14 346,87	101 975	101 975,43		101 975,43	0,00		101 975,43	101 975,43	0,00

Taulukko 18. jatkuu seuraavalla sivulla >>

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonala	487 857 311,12	272 482 511	152 089 762,77	116 420 695,73	268 510 458,50	3 972 052,31	380 846 436,92	618 644 436,92	366 323 683,09	250 193 705,25
33.01.04. Valtion mielisairaaloitten toimintamenot (S2)	437 814,33	978 000	89 512,14	888 487,86	978 000,00	0,00	1 180 000,00	2 158 000,00	1 108 661,93	888 487,86
33.01.05. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisten lastensuojeluyksiköiden toimintamenot (S2)	1 979 051,96	2 098 000	-870 314,35	2 098 000,00	1 227 685,65	870 314,35	2 140 000,00	4 238 000,00	1 269 685,65	2 098 000,00
33.01.05.01. Terveyden ja hyvinvointilaitoksen alaisten lastensuojeluyksiköiden toimintamenot		1 118 000	-870 314,35	1 118 000,00	247 685,65	870 314,35		1 118 000,00	-870 314,35	1 118 000,00
33.01.05.02. Maksullisen palvelutoiminnan hintatuki (EK) (enintään)		980 000		980 000,00	980 000,00	0,00		980 000,00		980 000,00
33.01.06. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenot (S2)	21 725 000,00	21 177 000	20 863 668,68	313 331,32	21 177 000,00	0,00	14 000,00	21 191 000,00	20 877 668,68	313 331,32
33.01.08. Vankiterveydenhuollon yksikön ulkopuoliset terveyspalvelut (A)		2 800 000	2 943 582,51		2 943 582,51	-143 582,51				
33.01.25. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen tiedonhallinta (S3)	1 700 000,00	1 972 000	0,00	1 972 000,00	1 972 000,00	0,00	1 984 068,22	3 956 068,22	1 310 981,83	2 576 871,15
33.01.25.02. DigiFinland Oy kehittämishankkeet							408 168,18	408 168,18	408 168,18	0,00
33.01.25.03. Covid-19 tiedonhallinta	1 700 000,00	1 972 000	0,00	1 972 000,00	1 972 000,00	0,00	1 575 900,04	3 547 900,04	902 813,65	2 576 871,15
33.01.29. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (A)	18 643 347,96	17 889 538	17 889 538,47		17 889 538,47	0,00				
33.02.08. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietolupa-viranomaisen toimintamenot (S2)	3 200 000,00	2 200 000	142,00	2 199 858,00	2 200 000,00	0,00	3 200 000,00	5 400 000,00	2 274 239,48	2 199 858,00
33.02.20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (A)	5 910 876,67	6 441 000	6 011 117,34		6 011 117,34	429 882,66				
33.02.20.01. Kuolemansyyn selvittämisen menot (KPY)	5 910 876,67	6 441 000	6 011 117,34		6 011 117,34	429 882,66				

Taulukko 18. jatkuu seuraavalla sivulla >>

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.03.04.	33.03.04 (S2)	76 701 000,00	72 993 000	54 196 329,91	18 796 670,09	72 993 000,00	0,00	20 406 997,40	93 399 997,40	74 603 327,31	18 796 670,09
33.03.63.	Eräät erityishankkeet (S3)	4 500 000,00						3 835 151,72	3 835 151,72	3 795 000,00	40 151,72
33.03.87.	Rokotetutkimuksen yhtiöittäminen (S3)							6 700 000,00	6 700 000,00	6 700 000,00	0,00
33.20.50.	Valtionosuus työttömyysetuuskien ansioturvasta javuorottelukorvauksesta (A)	16 964,52	40 972	40 972,34		40 972,34	0,00				
	33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	16 964,52	40 972	40 972,34		40 972,34	0,00				
33.50.30.	Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (A)	347 633,00	1 050 000	550 623,10		550 623,10	499 376,90				
33.60.31.	Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittäminen (S3)	608 000,00	640 000	256 246,17	383 753,83	640 000,00	0,00	405 935,54	1 045 935,54	535 902,97	510 032,57
	33.60.31.01. Lastenasiantalo- toimintamallien kehittäminen ja valtakunnallistaminen	608 000,00	640 000	256 246,17	383 753,83	640 000,00	0,00	405 935,54	1 045 935,54	535 902,97	510 032,57
33.60.34.	Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille oikeuspsykiatrisista tutkimuksista, potilassiirroista ja lääketieteellisistä asiantuntijalausunnoista (A)	4 188 638,68	5 535 000	3 218 939,09		3 218 939,09	2 316 060,91				
	33.60.34.01. Mielenterveyslain mukaiset korvaukset (KPY)	4 088 638,68	5 435 000	3 118 939,09		3 118 939,09	2 316 060,91				
	33.60.34.04. Lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen ja pitkäaikaissivun riskiarvioiden antamisen menot (KPY)	100 000,00	100 000	100 000,00		100 000,00	0,00				
33.60.39.	Palvelurakenteen kehittäminen (S3)	480 984,00						470 153,20	470 153,20	129 349,92	340 803,28
	33.60.39.04. Kotihoidon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	89 209,00						89 209,00	89 209,00	60 842,96	28 366,04
	33.60.39.07. Ikäohjelma	391 775,00						380 944,20	380 944,20	68 506,96	312 437,24
33.60.52.	Valtion rahoitus turvakotitoiminnan menoihin (S2)	25 550 000,00	24 550 000	19 768 339,77	4 781 660,23	24 550 000,00	0,00	4 750 361,34	29 300 361,34	24 518 701,11	4 781 660,23

Taulukko 18. jatkuu seuraavalla sivulla >>

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.64.	Valtion korvaus rikosasioiden sovittelun järjestämisen kustannuksiin (S3)	7 100 000,00	7 100 000	6 188 825,58	911 174,42	7 100 000,00	0,00	763 534,49	7 863 534,49	6 938 614,04	924 920,45
	33.60.64.01. Rikosasioiden sovittelu (KPY)	7 030 000,00	7 030 000	6 188 819,73	841 180,27	7 030 000,00	0,00	700 835,07	7 730 835,07	6 889 654,80	841 180,27
	33.60.64.02. Sovittelutoiminnan kehittämisen ja järjestämisen toimintamenot (EK) (enintään)	70 000,00	70 000	5,85	69 994,15	70 000,00	0,00	62 699,42	132 699,42	48 959,24	83 740,18
33.70.20.	Rokotteiden hankinta (S3)	311 840 000,00	102 090 000	19 849 690,30	82 240 309,70	102 090 000,00	0,00	331 762 896,19	433 852 896,19	220 315 600,02	213 537 296,17
	33.70.20.01. Rokotteiden hankinta	121 240 000,00	30 340 000	19 838 246,88	10 501 753,12	30 340 000,00	0,00	12 065 006,61	42 405 006,61	31 903 253,49	10 501 753,12
	33.70.20.02. Riskialueiden väestön TBE rokotukset (EK) (enintään)	600 000,00	600 000	11 443,42	588 556,58	600 000,00	0,00	556 148,06	1 156 148,06	393 043,42	763 104,64
	33.70.20.03. Covid-19 rokoitteen hankintaan varautuminen	190 000 000,00	70 500 000		70 500 000,00	70 500 000,00	0,00	319 141 741,52	389 641 741,52	188 019 303,11	201 622 438,41
	33.70.20.04. Pneumokokkirokotteiden hankinta		650 000		650 000,00	650 000,00	0,00		650 000,00		650 000,00
33.70.50.	Terveyden edistäminen (S3)	2 000 000,00	2 000 000	164 549,72	1 835 450,28	2 000 000,00	0,00	3 233 338,82	5 233 338,82	1 945 950,15	3 185 622,41
33.70.52.	Valtionavustus UKK-instituutin toimintaan (K)	928 000,00	928 000	928 000,00		928 000,00	0,00				
Määrärahatilit yhteensä		490 018 095,30	274 770 000	154 212 805,25	116 581 008,75	270 793 814,00	3 976 185,72	383 069 540,77	621 212 516,20	366 618 362,62	252 273 782,86

TUOTTO- JA KULULASKELMA

Taulukko 19. THL:n tuotto- ja kululaskelma

		1.1.2022–31.12.2022		1.1.2021–31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT					
	Maksullisen toiminnan tuotot	101 616 934,53		96 272 595,68	
	Vuokrat ja käyttökorvaukset	418 432,25		448 428,95	
	Muut toiminnan tuotot	<u>44 277 368,66</u>	146 312 735,44	<u>38 033 367,49</u>	134 754 392,12
TOIMINNAN KULUT					
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
	Ostot tilikauden aikana	230 545 508,67		203 872 161,93	
	Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-25 654 397,62		-10 767 449,34	
	Henkilöstökulut	167 376 635,23		159 358 946,48	
	Vuokrat	19 517 247,36		16 984 489,85	
	Palvelujen ostot	52 752 240,14		54 536 021,30	
	Muut kulut	6 777 429,32		5 562 546,26	
	Valmisteverastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	40 362,00		-14 501,80	
	Valmistus omaan käyttöön (-)	-70 576,45		0,00	
	Poistot	<u>950 714,90</u>	<u>-452 235 163,55</u>	<u>774 492,22</u>	<u>-430 306 706,90</u>
JÄÄMÄ I			-305 922 428,11		-295 552 314,78
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
	Rahoitustuotot	7 557,80		12 687,10	
	Rahoituskulut	<u>-12 815,30</u>	-5 257,50	<u>-7 281,47</u>	5 405,63
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT					
	Satunnaiset tuotot	186 827,94		11 262,75	
	Satunnaiset kulut	<u>-605,00</u>	<u>186 222,94</u>	<u>-21 430,00</u>	<u>-10 167,25</u>
JÄÄMÄ II			-305 741 462,67		-295 557 076,40

Taulukko 19. jatkuu seuraavalla sivulla >>

		1.1.2022–31.12.2022		1.1.2021–31.12.2021		
SIIRTTALOUDEN TUOTOT JA KULUT						
	Tuotot	Siirtotalouden tuotot paikallishallinnolta pl. hyvinvointialuehallinto	0,00		2 820,63	
		Siirtotalouden tuotot sosiaaliturvarahastoilta	14 237,00		10 220,24	
		Siirtotalouden tuotot elinkeinoeläimältä	10 160,50		14 879,40	
		Siirtotalouden tuotot kotitalouksilta	401,09		15,00	
		Muut siirtotalouden tuotot	<u>1 800,00</u>	26 598,59	<u>1 300,00</u>	29 235,27
		Kulut				
	Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. hyvinvointialuehallinto	10 993 296,50		10 502 285,80		
	Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	1 096 864,27		343 484,37		
	Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	29 001 101,40		28 468 847,68		
	Siirtotalouden kulut kotitalouksille	383 886,95		437 154,87		
	Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	17 210,77		109 463,90		
	Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>243 768,68</u>	<u>-41 736 128,57</u>	<u>229 247,16</u>	<u>-40 090 483,78</u>	
JÄÄMÄ III			-347 450 992,65		-335 618 324,91	
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA						
	Verot ja veronluonteiset maksut	0,00		-4 454,45		
	Perityt arvonlisäverot	3 041 525,58		4 636 594,73		
	Suoritettut arvonlisäverot	<u>-17 996 077,37</u>	<u>-14 954 551,79</u>	<u>-18 840 390,65</u>	<u>-14 208 250,37</u>	
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ			<u>-362 405 544,44</u>		<u>-349 826 575,28</u>	

TASE

Taulukko 20. Tase vastaavaa

		31.12.2022		31.12.2021		
VASTAAVAA	KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET					
	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET					
		Aineettomat oikeudet	0,00		2 786,67	
		Liikearvo	37 750,00		<u>75 500,00</u>	
		Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>912 722,75</u>	950 472,75	<u>0,00</u>	78 286,67
	AINEELLISET HYÖDYKKEET					
		Rakennelmat	37 475,50		42 893,65	
		Koneet ja laitteet	6 063 606,97		4 701 264,81	
		Kalusteet	451 044,40		343 999,45	
		Muut aineelliset hyödykkeet	<u>59 978,01</u>	6 612 104,88	<u>59 978,01</u>	5 148 135,92
	KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET					
		Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>3 133,00</u>	<u>3 133,00</u>	<u>3 133,00</u>	<u>3 133,00</u>
	KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ			7 565 710,63		5 229 555,59
	VAIHTO- JA RAHOITUSMAISUUS					
	VAIHTO-OMAISUUS					
		Aineet ja tarvikkeet	59 786,64		58 777,47	
		Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>54 364 856,38</u>	54 424 643,02	<u>28 751 829,93</u>	28 810 607,40
	LYHYTAIKAISET SAAMISET					
		Myyntisaamiset	18 514 165,82		17 221 844,19	
		Siirtosaamiset	19 898,33		136 738,78	
		Muut lyhytaikaiset saamiset	12 546 115,14		7 277 233,42	
	Ennakkomaksut	<u>700,00</u>	31 080 879,29	<u>2 460,00</u>	24 638 276,39	

Taulukko 20. jatkuu seuraavalla sivulla >>

		31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA	RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT	Kassatilit	3 934,81		4 890,38
		Kirjanpitoyksikön menotilit	-697,05		-835,61
		Muut pankkitilit	1 056,65		320,15
		Muut rahat ja pankkisaamiset	3 511,29		3 459,54
		Sisäisen rahaliikkeen tilit	0,00	7 805,70	-10 000,00
	VAIHTO- JA RAHOITUSOMAIKUUS YHTEENSÄ			85 513 328,01	
VASTAAVAA YHTEENSÄ			93 079 038,64		58 676 273,84

Taulukko 21. Tase vastattavaa

		31.12.2022		31.12.2021		
VASTATTAVAA	OMA PÄÄOMA					
	VALTION PÄÄOMA	Valtion pääoma 1.1.1998	5 600 498,85		5 600 498,85	
		Edellisten tilikausien pääoman muutos	-22 086 212,70		-14 870 284,12	
		Pääoman siirrot	409 240 024,83		342 610 646,70	
		Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-362 405 544,44	30 348 766,54	-349 826 575,28	-16 485 713,85
	RAHASTOJEN PÄÄOMAT	Muut valtion rahastot ja lahjoitetut varat	3 511,29	3 511,29	3 459,54	3 459,54
	VIERAS PÄÄOMA					
	LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	Saadut ennakot	13 435 217,86		14 967 646,18	
		Ostovelat	14 134 421,38		26 852 510,12	
		Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	3 321 904,68		3 415 370,04	
		Edelleen tilitettävät erät	3 436 642,88		3 285 550,50	
		Siirtovelat	27 796 980,19		26 195 355,42	
		Muut lyhytaikaiset velat	601 593,82	62 726 760,81	442 095,89	75 158 528,15
	VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ			62 726 760,81		75 158 528,15
	VASTATTAVAA YHTEENSÄ			93 079 038,64		58 676 273,84

LIITETIEDOT

LIITE 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET JA VERTAILTAVUUS

Ulkomaanrahan määräiset velat samoin kuin ulkomaanrahan määräiset saamiset ja muut sitoumukset on niiden vähäisyyden perusteella muunnettu maksuperusteisesti Suomen rahaksi Euroopan keskuspankin kurssin mukaan.

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS KIRJANPITOYKSIKKÖNÄ

Vuoden 2022 tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Vuoden 2022 tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna. Taseen keskeneräiset hankinnat n. 913 000 euroa liittyvät tartuntatautirekisterin uudistamiseen.

VALTION MIELISAIRAALAT

Vuoden 2022 tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.

VALTION KOULUKODIT (THL:N ALAISET LASTENSUOJELUYKSIKÖT)

Vuoden 2022 tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.

VANKITERVEYDENHUOLTO (THL:N ALAINEN VANKITERVEYDENHUOLLON YKSIKKÖ)

Ulkopuoliset terveyspalvelut eriytettiin vuoden 2022 alusta toimintamenomomentilta arvio-määrärahmomentille 33.01.08 Vankiterveydenhuollon yksikön ulkopuoliset terveyspalvelut.

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN TIETOLUPAVIRANOMAINEN (FINDATA)

Vuoden 2022 tiedot ovat vertailukelpoisia edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.

LIITE 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio – Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
25.01.01. Oikeusministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	14 000,00		74 713,08		90 000,00				86 057,49	
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	14 000,00	90 000	74 713,08	15 286,92	90 000,00	0,00	11 344,41	101 344,41	86 057,49	15 286,92
33.01.04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	64 200 597,46		66 402 705,39		67 291 193,25				67 421 855,18	
	Bruttotulot	63 762 783,13		66 313 193,25		66 313 193,25				66 313 193,25	
	Nettomenot	437 814,33	978 000	89 512,14	888 487,86	978 000,00	0,00	1 180 000,00	2 158 000,00	1 108 661,93	888 487,86
33.01.05. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisten lastensuojeluyksiköiden toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	27 705 215,30		26 478 022,26		28 576 022,26				28 618 022,26	
	Bruttotulot	25 726 163,34		27 348 336,61		27 348 336,61				27 348 336,61	
	Nettomenot	1 979 051,96	2 098 000	-870 314,35	2 098 000,00	1 227 685,65	870 314,35	2 140 000,00	4 238 000,00	1 269 685,65	2 098 000,00
33.01.06. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisen vankiterveydenhuollon yksikön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	23 069 948,39		21 252 808,97		21 566 140,29				21 266 808,97	
	Bruttotulot	1 344 948,39		389 140,29		389 140,29				389 140,29	
	Nettomenot	21 725 000,00	21 177 000	20 863 668,68	313 331,32	21 177 000,00	0,00	14 000,00	21 191 000,00	20 877 668,68	313 331,32
33.02.08. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietolupaviranomaisen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	3 200 000,00	2 675 000	142,00		2 200 000,00				2 929 270,96	
	Bruttotulot	0,00	475 000							655 031,48	
	Nettomenot	3 200 000,00	2 200 000	142,00	2 199 858,00	2 200 000,00	0,00	3 200 000,00	5 400 000,00	2 274 239,48	2 199 858,00
33.03.04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	117 923 780,85		102 844 195,17		121 640 865,26				123 251 192,57	
	Bruttotulot	41 222 780,85		48 647 865,26		48 647 865,26				48 647 865,26	
	Nettomenot	76 701 000,00	72 993 000	54 196 329,91	18 796 670,09	72 993 000,00	0,00	20 406 997,40	93 399 997,40	74 603 327,31	18 796 670,09

LIITE 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	2 800 000	143 582,51	5
33.01.08. Vankiterveydenhuollon yksikön ulkopuoliset terveystaloudet	2 800 000	143 582,51	5
Pääluokat yhteensä	2 800 000	143 582,51	5

LIITE 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
24. Ulkoministeriön hallinnonala			193 322,14
Vuosi 2020			193 322,14
	4.20.24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö	193 322,14	
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala			1 256 734,23
Vuosi 2020			101 766,26
	4.20.33.70.50. Terveystalouden edistäminen	101 766,26	
Vuosi 2021			1 154 967,97
	4.21.33.01.04. Valtion mielisairaaloitten toimintamenot	160 850,21	
	4.21.33.01.25.03. Covid-19 tiedonhallinta	68 215,24	
	4.21.33.02.08. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietolupaviranomaisen toimintamenot	925 902,52	
Pääluokat yhteensä			1 450 056,37
Vuosi 2020			295 088,40
Vuosi 2021			1 154 967,97

LIITE 5: Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	140 120 177,13	134 075 891,68
Palkat ja palkkiot	139 251 447,74	132 489 702,98
Tulosperusteiset erät	1 298,00	151 497,26
Lomapalkkavelan muutos	867 431,39	1 434 691,44
Henkilösivukulut	27 256 458,10	25 283 054,80
Eläkekulut	24 474 826,42	22 366 439,41
Muut henkilösivukulut	2 781 631,68	2 916 615,39
Yhteensä	167 376 635,23	159 358 946,48
Johdon palkat ja palkkiot, josta	2 434 669,06	2 430 923,27
- tulosperusteiset erät	1 298,00	3 448,16
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	84 613,01	69 604,42
Johto	2 629,23	2 900,00
Muu henkilöstö	81 983,78	66 704,42

LIITE 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole esitettävää liitteellä 6.

LIITE 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole esitettävää liitteellä 7.

LIITE 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole esitettävää liitteellä 8.

LIITE 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole esitettävää liitteellä 9.

LIITE 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	12/31/2022						12/31/2021	
	Kappalemäärä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	131		3 133,00					1 231,20
Limingan jäähalli Oy	8		673,00					673,00
Suomen lääkevahinkokorvausosuuskunta	123		2 460,00					558,20
Osakkeet ja osuudet yhteensä	131		3 133,00					1 231,20

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole muita oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

LIITE 11: Taseen rahoituserät ja velat

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole esitettävää liitteellä 11.

LIITE 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole voimassaolevia valtiontakauksia tai -takuita.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	23 823 874	23 839 659	1 205 313	1 121 609	3 794 686	29 961 267

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset (Tartuntatautilaki 583/1986)	220 145 219	138 850 557	12 231 054	2 145 061	0	153 226 971
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	243 969 093	162 690 216	13 436 367	3 266 670	3 794 686	183 188 238

LIITE 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Rahaston nimi	Varat	Varat	Käyttötarkoitus
	31.12.2022	31.12.2021	
Kyösti Kallion rahasto	3 511,29	3 459,54	Sodassa kaatuneiden vähävaraisten omaisten auttaminen
Yhteensä	3 511,29	3 459,54	

LIITE 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole esitettävää liitteellä 14.

LIITE 15: Velan muutokset

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole esitettävää liitteellä 15.

LIITE 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella ei ole esitettävää liitteellä 16.

LIITE 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Valtion lastensuojeluyksiköillä on lastensuojelun sijaishuollon palvelujen puitesopimukseen liittyvän sovintosopimuksen tulkintaan perustuvia riidanalaisia saamia yhteensä 131 434,50 euroa.

LIITE 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

	Kirjanpitoyksikkö yhteensä (vain THL:llä esitettävää) 1 000 €
TUOTOT	
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	2 934
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	
Tuotot yhteensä	2 934
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	385
Henkilöstökustannukset	736
Vuokrat	
Palvelujen ostot	1 064
Muut erilliskustannukset	63
Erilliskustannukset yhteensä	2 248
Tukitoimintojen kustannukset	478
Poistot	
Korot	
Muut yhteiskustannukset	
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	478
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 726
TULOS	208
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	208
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

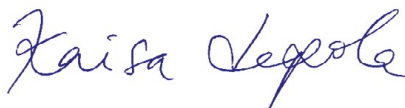
Tuotto- ja kustannustiedot perustuvat liikekirjanpitoon ja henkilöstökustannusten kohdistaminen perustuu käytössä olevaan toteutuneen työajan seurantaan. Toiminta hinnoitellaan kannattavasti. Suoritteiden hinnoittelussa ja kustannusseurannassa kaikki kustannukset kohdennetaan suoritteille aiheuttamisperiaatteen ja valtiolla yleisesti sovellettavan kokonaiskustannusmallin mukaisesti, kuten THL:n muukin maksullinen toiminta.

ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 28. helmikuuta 2023.

Markku Tervahauta, pääjohtaja, THL

Kaisa Lepola, Valtion koulukodit

Jussi Korkeamäki, Vankiterveydenhuollon yksikkö

Valtion mielisairaaloiden osalta

Allan Seppänen, Niuvanniemen sairaala

Pirjo Takala, Vanhan Vaasan sairaala

Tietolupaviranomaisen osalta

Johanna Seppänen, Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomainen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL

Postiosoite: PL 30, 00271 Helsinki

Käyntiosoite: Mannerheimintie 166, Helsinki

Puhelin (vaihe): 029 524 6000

Sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi • Tiedustelut: info@thl.fi

www.thl.fi • twitter.com/THLorg • facebook.com/thl.fi

